11. F. 6.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Digitized by Google

11. 6. 63

HENR. IOH. NEPOM. CRANTZ
S. C. A. MAIESTAT. CONSILIAR.
INSTITUT. MED. ET MATER. MEDIC. VINDOB.
PROFES. PUB. ORD. ACAD. IMP. NAT. CURIOS.
ET. SOCIET. BOTAN. FLOR. SODAL.

MATERIÆ MEDICÆ
ET
CHIRURGICÆ
IUXTA
SYSTEMA NATURÆ DIGESTÆ.

EDITIO SECUNDA
CORRECTA ET AUCTA.

TOMUS SECUNDUS.

IMPENSIS, IOANNIS PAULI KRAUS,
BIBLIOPOLÆ VIENNENSIS,
MDCCLXV.

Digitized by Google

CLASSIS QUARTA
EMOLLIENTIUM.

EMOLLIENTIA habentur, quæ ſtrictas nimis ſolidas partes laxant, molliunt rigidas, exſuccas humectant, fotu, balneo, potu, iniectione, vapore.

Locum habent, ubi macies, ariditas, contractio, in toto corpore, vel in quadam parte adſunt, BOERHAAVE.

Tota fere gens columniferarum emolliens eſt, LINNÆUS. Emollientia omnia inſpiſſata, gummata arte facta ſunt, MACQUER, cum gummata naturalia ſint ſucci mucilaginoſi inſolatione inſpiſſati, GREW. *of the generation of liquors in the vegetation, of Trunks §. V.*

ALTHÆA *Off Botanicorum.* Claſſis Naturalis Columniferarum. *Germ.* Ebiſch. *Gallis* Guimauve. *Anglis* Marsh Mallow.

ALTHÆA *foliis ſimplicibus tomentoſis*, officinis radicem, plantam, ſemina largitur. Tota demulcens, mucilaginoſa, inſipida eſt.

USUS MEDICUS multus in ardentium ſiccitate, quod relaxet, emolliat, in inteſtinorum eroſione, dyſenteria, ſtranguria, nephritico dolore, pleuritide ſicca, raucedine, tuſſi aſpera, acri, quod acrimoniam demulceat, inviſcet, vias obliniat, liquida inſpiſſet. Datur etiam, ubi rumpenda vomica eſt. Externe, ubi lenienda inflammata, maturandi abſceſſus, dolores ſedandi, excoriatæ partes demulcendæ, ſtillicidium acre corrigendum, ut in ophthalmia ſeroſa, acri, & morbis articularibus, plurimum familiaris. Ad libram aquæ pro uſu interno radicis unc. ſemis, vel foliorum manipulus, ſufficiunt, externa præſcriptio ſaturatior eſſe poteſt.

PRÆPARATA. *Mucilago* althææ ex radicibus coctis, per ſetaceum preſſis paratur. *Syrupus* de althæa *ſimplex* habetur, ut & *compoſitus*, tum *unguentum*.

ALCEA *Off.* MALVA *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Columniferarum. *Germ.* Fell-Ris. *Gallis* Mauve Sauvage. *Anglis* Vervain-Mallow.

MALVA *caule erecto*, *foliis multipartitis*, ſuam noſtris officinis emollientem herbam, non magni uſus, largitur.

ADEPS.

Digitized by Google

ADEPS.

AXUNGIÆ omnes.

BOMBAX *Offic. Botanicorum* GOSSYPIUM. Claſſis Natur. Columniferarum. *Germ.* Baumwolle. *Gallis* Cotton. *Anglis* Cotton.

GOSSYPIUM *foliis quinquelobis*, exoletum ſemina, & lanam officinis ſubminiſtrat.

BRANCA URSINA *Off.* ACANTHUS *Botan.* Claſſis Naturalis Ringentium. *Germ.* Bernklau. *Gallis* Branche urſine. *Anglis* Bear's breech.

ACANTHUS *foliis ſinuatis, inermibus*: Rariori in noſtris officinis plantæ, male ſphondylium ſubſtituitur, ſuis in viribus haud exacte probatum, licet inter quinque emollientes plantas multis numeretur.

CANNABIS *Off. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletar. *Germ.* Hanff. *Gallis* Chanvre. *Anglis* Hemp.

CANNABIS *foliis digitatis*, fere narcotica, inebrians viſa, GALENO, KÆMPFERO, & aliis, RAIO ſuſpecta eſt.

Semina mollia emulſa, lubricant, pinguefaciunt, in gonorrhœa utilia ſunt. Viri religioſi experimentum erat, ad coxæ dolores oleum cannabis expreſſum, calide appoſitum, VELSCH. Seminum doſis in ſubſtantia ſcrupulus, drachma ſemis, in emulſionibus drachmæ duæ, uncia ſemis. Fila cum cineribus cocta, abdomini, & pubi appoſita, fortiſſime emmenagoga, RODERICUS a CASTRO.

CERA *Offic.* Claſſis artefactorum. *Germ.* Wax. *Gallis* Cire. *Anglis* Bees Wax.

Vegetabilis ex florum ſtaminibus forte, & nectariis ab apibus collecta, & elaborata ſubſtantia *Ceram* officinis noſtris ſuppeditat; non enim omnis ab apibus elaboratur, in Luſiana enim, ut & Florida, Carolina, Americæ ſeptemtrionalis provinciis, ex fructu arboris cera excoquitur, & in China e verminibus niveo candore præſtantiſſima. Quæ nobis uſitata eſt, expreſſo prius omni ex favis melle, igne liquatur, adiecta aqua lavatur, tum demum in panes funditur glutinoſa *flava* venalis Cera; hæc dein repetita ad ignem fuſione, purificata, lota, aere, ſole, etiam aliis artificiis dealbata Cera *alba* eſt.

PROPRIETATES, quod ſpectat ſpecificas, habet non paucas; nam præter ſaporem leutum, oleoſum, odorem debilem non ingratum poſſidet, & conſiſtens gravitatem ſpecificam maiorem, quam dum ad ignem fluit *Acad. des Sciences* 1726; adhæc pura nec aqua nec ſpiritu vini ſolvitur, frigore denſatur, fragilis fit, & in loco fracturæ metallo, quam reſinoſæ, aut gummoſæ vegetabilis ſubſtantiæ ſimilior eſt. Calore molleſcit, igne funditur, tota inflammabilis volatilitatem fere camphoræ habet. Ultimo admixta rubeſcit cinnabari, cum viridi æris virideſcit, nigreſcit cum fuligine, & cum tenuiſſimo Gummi arabici pulvere exacte mixta, ſaponacea fit, aquæ patens; abſque intermedio deſtillata in ſpiritum acidum & butyrum reſolvitur, utrumque odoris penetrantis & ingrati: ipſum butyrum ceræ rectificatum ſæpius in oleorum fluiditatem evehitur amiſſo omni fere in rectificatione acido. Cum arena, aut alio quocunque ter-

terreo corpore deſtillata, aquam dat primo acidulam ingratiſſimo nidore fœtentem, & hanc dat una cum ſpiritu fœtido, tum mutato recipiente, & aucto igne butyrum, quod nec ſummo quidem frigore in ceram amplius cogatur, BOERHAAVE, & præcedenti methodo præparato butyro ſemper deterius ſit LEMERY *Chymie*, & iterata deſtillatione in oleum convertatur, citiſſime vero cum calce IDEM *ibid.*

PRINCIPIA. I. Oleum. II. Acidum. III. Aqua. ſedecim ceræ unciæ ſuppeditant uncias tres cum dimidia olei, duodecim cum dimidia aquæ acidulæ LEMERY *Chymie*, & in alio experimento, dederunt ceræ unciæ octo olei unciam unam & drachmas ſex. *Hiſt. de l'Acad. des Sciences* 1708. Acidum ad ſuccini acidum accedere viſum LEMERY *Chymie.*

USUS ceræ citrinæ, quæ albæ præfertur ad Unguenta, Emplaſtra, Balſama, Cerata, in officinis multus; generalis emolliens. *Butyrum* ceræ emolliens anodynum, neuroticum, aſperis hæmorrhoidum doloribus utile. *Oleum* repetitis deſtillationibus limpidum in curandis labiorum tam oris quam vulvæ, papillarum mammarum fiſſuris, digitorum manuumque ragadibus incomparabile. Simplex cera in alveolum evulſi dentis vel aperturam in paracenteſi factam intruſa harum partium hæmorrhagiam compeſcuit *Acad. de Chirurgie* T. III.

PRÆPARATA, COMPOSITA non omnes officinæ habent. Pulvis teſtaceus ceratus in dyſenteriis laudatur.

CYDONIORUM, Semen, mucilago. vide I. p. 42. 43.

FOENU GRÆCUM *Off.* TRIGONELLA *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Papilion: *Germ.* Bockshorn. *Gallis* Senegre, ou fenugrec. *Anglis* Feaugreech.

TRIGONELLA *leguminibus ſeſſilibus*, ſemina dat officinis, unde farina, oleum.

Mucilaginoſa, emollientia ſemina, in clyſmate decoquuntur ad teneſmum: etiam ex his mucilago extrahitur, aſperis palpebris utilis. Farina cataplaſmatibus emollientibus, anodynis, ut & oleum, adduntur.

FICUS. vide I. p. 44.

GUMMATA.

LINUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Flachs. *Gallis* Lin. *Anglis* Flax. *Italis* Lino.

LINI *ſativi, annui*, ſemina officinalia ſunt, emollientia, admodum glutinoſa, in acrimonia, ſtranguria, nephritide, calculo, dyſenteria, & omnibus excoriationibus, doloribus, laudata; Interno uſu raro uſurpantur, licet drachmæ unius, duarum pondere, emulgeri poſſent, etiam decoqui ad tuſſim, raucedinem, pleuritidem, empyema; clyſmatibus frequentius incoquuntur, pugillorum duorum, trium, menſura, in teneſmo, & inteſtini recti inflammatione. Farina admodum emollit, maturat, cataplaſmatibus incocta, vel addita. Oleum multis affectibus perutile, non cito ranceſcens, etiam in febribus convenit: datur in ileo, colica nephritica, calculo, magna doſi, ad uncias quatuor, ſex, decem.

Exter-

Digitized by Google

Externe etiam ſcopo emolliente adhibetur, & fila lini non præparata, in lacte cocta, calida, circa herniam circumpoſita, huic mederi RELATIONES *ab amicorum ſocietate facta Hamburg. 1753. germanice ſcriptae*, fidem faciunt: & linum in aqua, ut fieri ſolet, maceratum, huic odorem, & ſaporem, piſcibus lethalem, hominibus gravem, conciliare, *Cl.* RITTER *Acad.* N. C. Vol. X. obſervavit.

MALVA dicta eſt I. p. 24. 25.

MERCURIALIS *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletar. *Germ.* Bingelkraut. *Italis* Mercorella. *Gallis* Mercuriale. *Anglis* English Mercury.

MERCURIALIS *caule brachiato, foliis glabris*, non ſatis certo emolliens, aquoſa, ſubſalſa, eccoprotica eſt, clysmatibus adhibita: Interne hodie raro datur ſola; doſis manipulus ſemis, unus, cum aliis ſolventibus in obſtructionibus, tum aliorum viſcerum, maxime uteri. Subvenenata LINNÆO cenſetur, & iuniorem ovibus lethalem, adultiori theriacam antidotum eſſe, *Acad.* N. C. Vol. X. Mercurialis perennis, repens, cynocrambe dicta I. R. H. venenatos effectus exeruit in pueris & adultis. SLOAN *philoſoph. Transact.* Nro. 203.

MEDULLÆ omnes animalium.

MUCILAGO omnis, utpote quæ ex emollienti ſubiecto potiſſimum, vel fuſione, vel coctione elicitur, vimque emollientem habet, recte huic claſſi inſcribitur. Eſt vero in hoc argumento id memo-

Digitized by Google

ratu non indignum, diverſas emollientium ſtirpes, earundem, & aliarum ſtirpium diverſas partes, variam mucilaginis quantitatem largiri, tum pro viſcidæ in aqua ſolubilis, quæ eis ineſt materiæ vi, tum pro encheireſis adhibitæ violentia, & diuturnitate, & de hac quidem re quid quodque emolliens ſiccæ ſuppeditet facta evaporatione mucilaginis exſtant noviſſima *Clariſ.* SPIELMANNI *in Inſtit. Chem. Argent.* 1763 experimenta.

Rad. ALTHEÆ } ſui ponderis dimidium.
SYMPHYTI }
MALVAE quartam partem.
SALEP. ſubquintuplum concedunt.
Unc. I. ſem. CYDON. dedit drachmas tres.
LINI ſcrupulos quatuor.

OLEA, omnia, mollia, qualia vel preſſione, vel coctione ex ſubiectis blandis, ſubdulcibus eliciuntur. Habent vero etiam hæ encheireſes, ſuas non ſpernendas animadverſiones, dum preſſio, & puriorem, et uberiorem olei quantitatem, quam coctio ſuppeditet, ut in ipſa preſſione, ratione præviæ præparationis multis multa, licet inutilis cura adhibeatur; malo enim conſilio in calidæ maceratione amygdalas excorticare, excorticatas molendina frangere, & prælo ſubjicere nonnulli ſatagunt, dum hoc labore obtentum amygdalarum oleum longe citius ranceſcit. Quæ alia ipſum prælo ſubjiciendum ſubiectum ſpectant, ſcilicet eius ætatem, humidam aut ſiccam naturam Pharmacopæis notiſſima ſunt, ut dici non debeant; quo vero quodque ſuum oleum fœnore ploret

id

id quidem non adeo tritum eſt: & vidit *Cl.* SPIELMANNUS l. c.

AMYGD. }
Nuc. AVELL. } dimidium ſui ponderis

Lib. I. { Nuc. PINEAR. }
Sem. IV. FRIG. MAI. } uncias V olei largiri.
Sem. PAPAV. ALB. uncias IV.
Sem. CANNAB. uncias III.
Sem. LINI }
Nuc. BEHEN } uncias duas cum dimidia.

OVI VITELLUS olei denarios duos dedit.

Oleum ovorum dolorem arthriticum, inunctum lenivit, *Act. Phyſico Med.* N. C. Vol. I. & ab eadem methodo hydropico ſalus hic Viennæ. Oleum, quo acetaria condiuntur, recens inunctum, tres hydropicos ſanavit. OLIVIER *Trans. philoſoph.* T. XLIX.

PARIETARIA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Mauerkraut. *Gallis* Parietaire. *Anglis* Pellitory. *Italis* Parietaria.

PARIETARIÆ *foliis lanceolato-ovatis*, eſt ſapor aqueus, vis ſolvens, non mucilaginoſa, nec certo emolliens, ad urinam pellendam laudata, quam ſuccus ad tres uncias cito movet, CAMMERARIUS, quod & ante illum alii etiam obſervaverant: ſed & hic ſuccus a lapillis vindicat, VARIGNAN; & planta cum butyro cocta, externe applicata, & urinam & lapillos movet. *Commentat. varii argumenti germanice editæ* *Fran-*

Francofourti. 1759. & decoctum cutis vitiis, & podagræ mederi dicitur. Doſis pro decocto manipulus unus, duo: ſuccus depuratus ab uncia una ad tres, quatuor, adminiſtratur.

PSYLLII Semina. vide *Venena.*

VERBASCUM *Offic. Botanicorum* Claſſis Naturalis Pauci-ſtam: *Germ.* Wullkraut. *Italis* Verbaſco. *Gallis* Bouillon blanc. *Anglis* Moth mullein.

VERBASCUM *foliis tomentoſis, decurrentibus*; præter vim emollientem, mucilaginoſam, adhuc anodinam habet: decoctum foliorum ad dyſenteriam, hæmoptoen ab acri, clysmata ad teneſmum valent. Coquitur etiam in lacte ad fovendas hæmorrhoides, & alias partes dolentes, excoriatas, rigidas, maiori, in hac vel illa indicatione, pondere, protractiore etiam coctione.

An flores ad phthiſim vere valent? interne, ſcabie laborantibus certo prodeſſe, HAMNERIN. Doſis foliorum manipulus ſemis, unus: florum pugilli duo, ad libram aquæ. Occidere piſces, & temulentos reddere, ut manu capi poſſint, LINNÆUS; ut ex hoc experimento ratione interni uſus cautiores medicos eſſe velit. IDEM *Diſſertatio: de viribus plantarum.*

CLAS-

CLASSIS QUINTA
ADSTRINGENTIUM.

FRUCTUS.

Immaturi omnes, acerbi, vel etiam ex ſua indole auſteriuſculi, auſteri fructus, ad hanc claſſem revocantur. Cum enim illa, quæ fibrillis nimis flaccidis, requiſitam conciliant elaſticitatem, maiorem ſeſe contrahendi potentiam, roboratis & fortibus vero rigiditatem inducunt nimiam, ADSTRINGENTIA dicantur, patet hos huius claſſis eſſe.

USUS MEDICUS roborans, compingens: ſylveſtrium fructuum decoctorum gargariſma, relaxatæ uvulæ medetur, ut & tumentibus a muco faucibus, maxime melle dilutum: immoderatam etiam compeſcunt alvum, & ſolida omnia relaxata firmant.

ACACIÆ Germanicæ fructus *Offic.* Pruni Sylveſtris *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Calycifloratum. *Germ.* Heckſchlehen. *Gallis* Prunelles. *Anglis* Sloe.

PRUNUS *ſpinoſa foliis lanceolatis.* Fructus ovatus, ex cæruleo nigricans, acidiſſimus, ſubauſterus, nonnullis melle conditur, in officinis exſiccatur. Decocto radicis curatam vidit febrem quartanam, cortici Peruviano non obedientem NEBEL *Act.* N C. Vol. X. Florum acaciæ pleniorem, & ſaturatiorem infuſio-

ſionem in ſero lactis, alvum leniter ducere, & in ſubiectis tenuioribus magnæ laudis eſſe, HOFFMANN, *de praeſt. Med. Domeſt.* Cortex radicis ſpiritui vini infuſus, calculoſis mirabiliter medetur, ſi bis de die pro una doſi cochlear unum ſumatur, IDEM *ibid.*

USUS MEDICUS fructuum, ſeu recentium, ſeu exſiccatorum, etiam vino infuſorum, in laxitate primarum viarum, dyſenteriis bilioſis, præſtans. Folia amara, ſtyptica, ad unciam dimidiam cocta, gargariſma, in vacillatione dentium, in angina aquoſa, addito mello efficax, concedunt. Flos laxans alibi dicetur.

PRÆPARATA. *Succus* acaciæ noſtratis *inſpiſſatus*, drachmæ dimidiæ, vel unius pondere, ſumitur interne: externe chirurgis multum ad plurima utilis. *Aquae* acaciæ ex floribus, alvum laxat, ita & *Syrupus.*

ARBUTI *Offic. Botanicor.* Claſſis Pauci-ſtam: *Germ.* Arbuſen. *Gallis.* Arboux. *Anglis* Strawberry.

ARBUTUS *caule erecto, foliis glabris, ſerratis, baccis polyſpermis.* Frago fere ſimilis fructus, craſſior, ſphæricus, carnoſus, ante maturitatem flavus, dein rubens, in quinque loculamenta, fœta ſeminibus oblongis, dividitur. Nec in cibum in menſis, nec in medicamentum in officinis, hodie recipitur, primus mortalium cibus. Auſteram tamen virtutem habet, & ad eadem, ad quæ priora, valere poſſet.

USUS MEDICUS vix ullus.

BER-

BERBERIS *Off. Botanicorum.* Claſſis Pauciſtam: *Germ.* Wein-ſchädling. *Gallis* Epine vinette. *Anglis* Barberry.

BERBERIS *ſpinis triplicibus*; baccæ, rubentes, longe ovales, ſaporem acidiſſimum habent, adſtrictione exceptum. Menſis baccæ, fruticis cortex tinctoriis operibus, adhibentur.

USUS MEDICUS in omnibus morbis, ubi putredo, & diſſolutio humorum metuitur, vel iam adeſt, eximius; quum enim tunc acida conveniant, quæ illud compingens, & inſpiſſans ſimul habeant, & hoc in baccis adſit, ratio præſcriptionis evidens. PROSPER ALPINUS febre maligna cum diarrhœa bilioſa periculoſiſſime decumbens, decocto, SIMON PAULI ab acri febre, & enormi diarrhœa, ſyrupo aqua diluto, convaluere; eodem exemplo in diarrhœis, dyſenteriis, cholera, putridis, in quibus quaſi homo emungitur, & in putrilaginem ſoluti humores, inteſtinorum vi deſtructa haud coerciti, quaſi continuo perpluunt, exemptis ſeminibus in pulpam redacti, vel in potum cocti fructus, feliciter exhibentur, non adeo facile limitanda doſi. Cortex, radix, amara ſunt; folia intenſe acida, omnia roborantia. Cortex medianus, viridis, ad aquas hydropicorum educendas CLUSIO pro arcano datur, etiam *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN probatur. Ligno propior cortex, flavus, amarus, deterſivus, aperiens, eximii Anglis uſus habetur, in ictero.

PRÆPARATA. *Succus*, *ſyrupus* berberum, laudati. *Rotulae* in caloribus gratæ, & utiles.

COR-

CORNI *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Fructiflorar. *Germ* Cornell-Kirſchen. *Gallis* Cornouilles. *Anglis* Cornells.

CORNI *umbellis involucro multo longioribus*, oblongi, olivæformes, ſed graciliores, parum carnoſi fructus, primum virides, dein rubri, officula recondunt ſimilia, qualia fere in olivis, duriſſima. Saporem acerbum, amarum, immaturi, non ingratum, acido-dulcem, cum quadam ſemper adſtrictione, maturi poſſident, olim etiam in ciborum honore habiti.

USUS MEDICUS in alvi profluviis, & inteſtinorum laxitate, forma electuarii, & decocti, ad unciam unam, duas, utilis.

CYDONIA *Offic.* vide P. I. p. 42. 43.

Hoc malum, excepto ſemine mucilaginoſo, emolliente, totum roborat, & adſtringit, convenientiſſimum plurimis, quia ſapidum adhuc, & gratum. *Succus, ſyrupus, miva*, proſtant pro interno uſu, in uſum externum *oleum* habetur.

CYNOSBATI fructus *Offic. Botanicorum.* Roſæ Sylveſtris. Claſſis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Hetſchepetſch. *Gallis* Gratecu. *Anglis* Heps.

ROSA *foliis, & fructu rotundo, laevibus, calycis foliolis diviſis.* Fructus ex rotundo conicus, glaber, intenſius rubens, corallinus, ſaporis non ingrati, lapillis durioribus, multa lanugine veſtitis, farctus, exemptis lapillis ad menſas vario modo præparari ſolet, edulis.

USUS

USUS MEDICUS in diarrhœis, dyſenteriis utilis: decocto diarrhœa mitigatur, *Acad.* N. C. Vol. VII. An adeo prodeſt calculoſis? conſerva ex floribus, ut etiam fructu, in conſumptione, & morbis pectoris, tum defluxionibus catarrhalibus, Anglis frequens, ALLEYNE. In fungo, inſecti nido, eſtne vis medicata poſt tot laudes?

GLANDES QUERCINÆ *Offic. Botanicor.* Claſſis Naturalis Incompletar. *Germ.* Eicheln. *Gallis* Gland du chene. *Anglis* Acorns.

QUERCUS *foliis annuis, oblongis, ſuperne latioribus, ſinubus acutioribus, angulis obtuſis.* Omnia in hac arbore adſtringentia ſunt, cæteris tamen partibus ipſa glans minus, quæ & in ciborum honore veteribus haberetur.

USUS MEDICUS, ubi adſtringendum, præſtans. *Folia* ad balnea adſtringentia, ut & *cortex*, vocantur. *Lignum* a quibusdam magni habetur, ut etiam Guaiacum Germanorum dicatur, ad peſtem acceſſum valens. *Cinerum lixivium* ad hydropem, pedes œdematoſos, commendatur. *Succus* ex quercu terebrata fluens mictui cruento auxiliatur, *Philoſoph. Transact.* *Cupula*, involucrum fructus, ipſe fructus, pulverata, inteſtinorum laxitatem tollunt. Eſt etiam adſtringens *fungus*, & qui ligno adnaſcitur *muſcus*; ſed gemmæ & folia recentia pecori noxia ſunt.

MESPILI *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Neſpeln. *Gallis* Neſſle. *Anglis* Medlars. *Italis* Neſpolo.

MESPILI *foliis lanceolatis*, integerrimis, ſubtus tomentoſis, calycibus prominentibus, globoſi, calyce

coronati, carnoſi fructus, immaturi ex albo flavi, duri, acerbi: maturi molleſcunt, & rubiginoſi fiunt, tum magis grati, vinoſi; oſſicula habent quinque oblonga dura.

USUS MEDICUS, in ſiſtendis alvi immodicis fluxibus, celebris, exemplo FORESTI, qui plurimos hoc medicamento curavit.

MORA *Off.* immatura *vide* P. I. p. 49.
Roob mororum immaturorum eſt in officinis.

MYRTILLI *Off. vide* P. I. p. 49.
Syrupus myrtillorum.

MYROBALANI. *Offic. Botanicorum.* Claſſis ignoratur. *Germ.* Myrobalanen. *Gallis.* Myrobalans. *Anglis* Myrobalans.

Ex Indiis ad nos allati fructus conditi, in quinque ſpecies officinis dividebantur, in Bellіricas, Chebulas, Emblicas, Citrinas, Indas; botanicis nonnullis in totidem genera, an maiori certitudine? veteres officinæ ſingulis illarum ſpeciebus, vim ſingularem, & ſpecificum ducendi corporis humorem adſcripſere, recentiores omnibus eandem virtutem tribuere, an rectius? in ſapore, & reliquis attributis horum fructuum manifeſtam differentiam invenias.

USUS MEDICUS in decocto aquoſo, vinoſo, quam in pulvere, convenientior, ubi ex inteſtinali tubo acria irritantia expellere, & vaſa firmare conſilium, drachmarum duarum, trium, quatuor, unciæ unius, exemptis prius oſſiculis, pondere, laudatur. Exoptatum, in procidentia ani infantibus familiari, concedere

dere Belliricas, infuſas, vel decoctas remedium, & ea doſi, ut purgare non poſſint, datum, aſſerit *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN.

COMPOSITUM. *Roob* myrobalanorum, non ſpernendum, ad unciam unam ſumptum.

MYRTI BACCÆ *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Myrten Beerlein. *Gallis* Bayes de Myrte. *Anglis* Myrte Berries.

MYRTUS *floribus ſolitariis, calyce fructus diphyllo.* Baccæ exiguæ, in initio virides, ætate nigreſcentes, oblongæ, rugoſæ, in tria loculamenta ſeminibus auricularibus fœta dividuntur.

USUS MEDICUS omnium myrti partium non ſpernendus. Foliorum, & baccarum duplex vis, & adſtringens, & aromatica balſamica, multum promittit; ſed cur neglecta? in omnibus morbis, ubi utraque virtute opus, ut primarum viarum ſimplici laxitate, fluore albo, morbis virgineis, eximius uſus, ſeu in ſubſtantia ad drachmam dimidiam, ſeu in infuſo, vinis medicatis, ad unciam unam, exhibeantur. Ad manantia capitis ulcera, ſi ſiccare expedit, ad articulos a nimia laxitate ligamentorum diſtractos, decoctum myrti chirurgis familiare, & utile.

POMA immatura, vel matura auſterinſcula, P. I. p. 53.

PUNICA, ſeu GRANATA *Off. Botan.* PUNICA. Claſſis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Granat-äpfel. *Gallis* Grenade *Anglis* Pome-Granates. *Italis* Pomi Granati.

PUNICA fructum habent globoſum, umbilicatum, ſub cortice aſpero, duro, coriaceo, rugoſo, co-

loris ex luteo punicei, medullam ſucculentam, innumeris granulis angulofis, rubris, farctam; iam veteribus exacte notus fructus, ratione ſaporis etiam diſtinctus fuit, in *dulcem*, *acidum*, & *acido-dulcem*, ſeu *vinoſum*. Punicorum flos *balauſtia*, cortex *malicorium* officinis vocatur.

USUS MEDICUS, pulpæ ſolius, vel ſaccharo remixtæ, acidulæ, ſubauſteræ, in morbis bilioſis, putridis, diarrhœis, dyſenteriis, valens; etiam ipſius ſucci admodum felix; ita in diarrhœis, & dyſenteriis a bile motis, præmiſſo leni purgante, ſuccum acido-dulcium affatim ſumendum exhibuit *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN, & curavit quam plurimos.

In febribus putridis, decocto avenæ fervido eluta pulpa, potum dat ſaluberrimum, omni putredini adverſum, egregie cardiacum. Mali punici ſuccum in cardialgia etiam adhibuit HIPPOCRATES: mulier cardialgia torquebatur, nec prius malum eſt ſedatum, quam polenta, ſucco punici mali aſperſa, ſemel de die uteretur. De *corticibus*, & *floribus* ſuo loco.

PRÆPARATA *ſuccus*, & *ſyrupus* Granatorum.

PYRA immatura vel matura auſteriuſcula, acerba. P. I. p. 54.

SORBI BACCÆ *Offic. Botanicorum.* Claſſis Natur. Calycifloraruin. *Germ.* Arlasbeer. *Gallis* Corme. *Anglis* Sorbs. *Italis* Sorbo.

SORBUS *folio ſeptangulo, fructu ovato-biloculari.* Baccæ turbinatæ, umbilicatæ, parvæ, pyriformes, immaturæ, ut meſpili acerbæ, etiam ut hi in ſtramine molleſcunt. Huius ſorbi, Torminalis, baccæ preſſæ potum dant ſapidum, ſiccatæ parum ſalubres ſunt.

USUS

USUS MEDICUS, ut meſpilorum idem: poſſunt in pultem contundi, & addito ſaccharo in conditum præparari: poſſunt decoqui, haud ſcrupuloſa doſi, cum nobis in alimentum cedant ſanis.

SORBI DOMESTICÆ BACCÆ *Offic. Botanicorum.* Claſſis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Sperben. *Auſtr.* Aſcheritz, Speirling.

SORBUS *foliis pinnatis fructu pyriformi quinquelocalari.* Baccæ maturæ edules, acidæ, immaturæ adſtringentes.

UVA *Offic.* immatura. vide P. I. p. 60. *Syrupus* de agreſta.

HERBÆ, ET RADICES.

ACORUS PALUSTRIS, *Offic. Botanicorum* IRIS. Claſſis Naturalis Palmarum. *Germ.* Gelbe Schwertel. *Gallis* Flamb baſtarde. *Anglis* Gladdon.

Iris *corollis imberbibus*, *petalis internis ſtigmate brevioribus*, *foliis enſiformibus*, non imbecilliter adſtringit, in ſcorbuto laxo utilis. In infuſo vinoſo ad unciam ſemis, unam, datur.

ALCHIMILLA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Löwenfus. *Gallis* Pied de Lion. *Anglis* Laidies Mantle.

Plures huius plantæ pariter ſpecies ſunt, ſtypticæ omnes. Officinis eſt, alchimilla *foliis lobatis*, familiaris, & de ea, herba, & radix uſitatæ ſunt.

Digitized by Google

VIRES MEDICÆ inſigniter adſtringentes, vulnerariæ, in laxitate inteſtinorum, & exulceratione utiles; ad ulcera pulmonum, ramices, etiam laudatæ.

BISTORTA *Offic. Botanic.* POLYGONUM. Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Naterwurtz. *Gallis* Biſtorte. *Anglis* Biſtort.

POLYGONI *foliis imis appendiculatis, ſemine triquetro*, radix, officinis frequens, acido auſtera, adſtringens.

USUS MEDICUS in parte laxa firmanda multus; valet radix ad vacillantes dentes, etiam dentium dolores, ad reprimendas defluxiones, ſi conſilium: doſis in decocto unc. unius. In pulvere gran. decem, viginti, triginta, bis, ter de die.

CAPILLUS VENERIS. *Offic. Botanicorum* ADIANTHUM. Claſſis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *Germ.* Venus-Haar. *Gallis* Capillaire. *Anglis* Maiden Haire. *Italis* Capel Venere.

ADIANTHUM *foliis coriandri* C. B. vim roborantem habet: ſyrupus Monſpelii, & Pariſiis factus, ad tuſſim, & morbos pectoris pituitoſos multum effertur; vix multum efficax.

CETERACH *Offic. Botanicorum* ASPLENIUM. Claſſis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *Germ.* Kleinmiltzkraut. *Anglis* Spleenwort.

ASPLENIUM *frondibus pinnatifidis, laciniis alternis, adnatis;* huic vis eadem roborans, & deobſtruens tribuitur. Nuper etiam diuretica eius vis dete-

cta

ſta eſt, nec alia medicina ad depellendum ex renibus ſabulum aptior, dum matutino tempore forma Thee cum floribus papaveris rhœados aut alia quacunque planta in caſum præſentem coindicata ſumitur.

RUTA MURARIA *Offic. Botan.* ASPLENIUM. Claſſis Natur. Cryptantherarum, Ordo filicum. *Germ.* Mauerkraut.

ASPLENIUM *frondibus alterne decompoſitis, foliolis cuneiformibus, crenulatis:* etiam roborans in rachitide utile; in hydromelle infuſum, pectorale.

SCOLOPENDRIA, *Offic.* ASPLENIUM *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *Germ.* Hirſchzung. *Anglis* Spleenwort.

ASPLENIUM *frondibus enſiformibus integris, baſi cordato-inflexis, petiolis hirſutis:* præcedentibus magis adſtringens, rachiticis datur.

EQUISETUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Natur. Cryptantherarum. *Germ.* Roſsſchwantz. *Gallis* Queue de cheval. *Anglis* Horſe-tail.

In officinis maius, & minus promiſcue uſurpatur, *arvenſe* frequentius adhibetur, cognoſcitur, *ſcapo fructificante nudo, caule ſterili, ramis compoſitis.*

USUS MEDICUS huius herbæ admodum adſtringentis, in ſanguinis profluviis, ſputo, mictu cruento, in quo HELWICH nunquam feſellit *Ephem.* N. C. tum in alvi profluviis, anginis aquoſis, ſpecificus habetur. Specificus itidem diureticus L. Ulceribus internis, pulmonis, renum, veſicæ, urethræ, admodum proficua multiplici experientia planta, in pulvere, ſic-

cata, a ſcrupulo ad drachmam ſemis, in decocto ad unciam ſemis, recens in ſucco ad uncias duas, cochleatim ſumendo, datur. Externe etiam contuſa recens ſanguinem in vulneribus illico cohibet.

His iam omnes plantæ coriariæ dictæ, addi poſſunt, quæ quoniam viva deſtitutas animalium pelles cogunt, coarctant, condenſant, vivas partes longe magis indurare debent, ut ſunt, *Rhus*, *Abies*, *Cotinus*, *Betula*, *ſalix* &c. ex quibus remedia heroica.

GNAPHALIUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Compoſitarum floribus nudis. *Germ.* Ruhrkraut. *Gallis* Immortelle. *Anglis* Dowueweet.

GNAPHALIUM *caule ſimpliciſſimo, corymbo ſimplici, terminatrici, ſarmentis procumbentibus:* exſiccans, adſtringens eſt.

In dyſenteria valere nomen Germanicum indicat; contuſum contra panaritia eſſe, & in decocto potum doloribus reſiſtere GMELIN *Floræ Sibiricæ* T. II. An in arthritide, tuſſi convulſiva, valeat? LINNÆUS interrogat. In pulmonum ulceribus efficax plurimorum experimenta comprobarunt.

HEDERA ARBOREA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis fructiflor. *Germ.* Epheu. *Gallis* Lierre. *Anglis* the Ivy-Tree. *Italis* Hedera.

HEDERA *foliis ovatis*, *lobatis*; folia, baccas, reſinam, officinis exhibet: folia vulnerarium, roborantem, antiſepticum uſum habent, in ulceribus, ozœna, fonticulis, vel eluendis, vel tegendis, etiam ad tumores mammarum reſolvendos, HAMNERIN *de viribus planta-*

plantarum indigenarum. In pulvere data laudantur ſpecifica in atrophia infantum. *Act.* N. C. vol. V. *Baccas* contra peſtem valere, & ſudorem movere BOYLEUS. *Reſina* ſubadſtringens, leniter aromatica, in viſcerum debilitate interne utilis, raro adhibita.

LAPATHUM *Offic. Botanicorum.* Rumex C. Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Mengolt. *Gallis* Parelle. *Anglis* Dock.

Inter varias lapathorum ſpecies LAPATHUM *acutum*, ſeu *oxylapathum* C. B. officinæ frequentius, raro, folio acuto rubente EIUSDEM, maxime *aquaticum*, folio cubitali, cordato-lanceolato, recipiunt: ex priori radicem, herbam, ſemen, media radicem, ſuccum, ſemina, poſteriori herbam, radicem, adhibemus. Radices amaræ, auſteræ magis ſunt, folia levem etiam aciditatem habent.

USUS MEDICUS primæ, & ſecundæ plantæ hucusque non ſatis diſtinctus, prioris tamen frequentior, adſtringens, ſiccans: decoctum ad ſcabiem habetur ſpecificum, etiam in ſcorbuto utile; ad podagræ prophylaxim laudatur MUNTINGIO. Externe humida ulcera compeſcit lotio, aut fomentum, unguentum, ex his parata.

Tertia, ſeu herba Britannica ad unciam unam, duas in infuſis, apozematibus, contra oris vitia, cacoethem, ſcelotyrben, ſpecifica, ad eruptiones chronicas in cute, aliasque puſtulas, dolores rheumaticos, arthriticos, iſchiadicos, ſummopere a ſuis recommendatur authoribus, longo ſemper tempore ſumta. Semen ex lapatho folio acuto rubente C. B. miraculi loco ſopit alvi fluxum dolentem, ſcrup. unius, vel drachmæ ſemis doſi contu-

ſum, & in vino ſumtum, facit id etiam colatus liquor, *Cl.* VOLKAMERUS. *Ephem. Dec. 2. Anno primo.*

LYSIMACHIA *Offic. Botanicorum* Salicaria. Lythrum L. Claſſis Calyciflor. *Germ.* Weiderich. *Gallis* Lyſimachie. *Anglis* Looſe-ſtriſe.

LYSIMACHIÆ, olim officinis familiares, a materiæ medicæ ſcriptoribus fere omnibus, adhuc recenſitæ, varias patiuntur differentias, licet congeneres fere virtutes habeant omnes. Ipſe Pater DIOSCORIDES lyſimachiam *luteam*, & *purpuream*, eiusdem efficaciæ eſſe enunciavit, licet ad diverſa genera plantæ raptæ, hodie etiam diverſis nominibus inſignitæ ſint; *lutea* enim nomen lyſimachiæ retinuit, & eſt prima MATHIOLI in DIOSCORIDEM; altera ſalicaria authore TOURNEF. HALL. bene dicta eſt, lythrum etiam L. & hæc ſecunda MATHIOLI eſt. Itaque planta, de qua hic loci agitur, definitur Salicaria *floribus ſpicatis, foliis coniugatis.*

USUS MEDICUS voluit omnes adſcribere vires purpureæ, licet de rufa & aurea ita DIOSCORIDES: foliorum ſuccus adſtringente ſua vi ſanguinis reiectionem ſupprimit, dyſentericis potui datur, aut infunditur, menſium abundantiam ſiſtit in peſſo, ſanguinis profluvio ſubvenit, ſi nares ea obturentur, vulnerum cruorem cohibet. GALENUS vero: lyſimachia ſuperantem habet qualitatem adſtrictoriam, per quam & vulnera glutinat, erumpentem e naribus ſanguinem emplaſtri modo illita compeſcit, quin & reliquas ſanguinis eruptiones ſiſtere poteſt, cum ipſa, tum ſuccus eius multo magis. Pota dyſenterias, ſanguinis reiectiones, ac muliebre profluvium ſanat. Ex his fontibus dein omnes alii dixere, rari qui quidquam addidere; lienteriæ,

teriæ, gonorrhœæ mederi ZORN, ad inflammationes oculorum laudari, HALLERUS.

Purpurea novo tentamini adhibita alvum ſiſtere, & a laxitate ortas dyſenterias, diarrhœas curare, ut olim viſa; præ aliis nil detectum; cæterum iam hoc encomio ornata HAMNERIN, *de viribus plantarum Upſaliae* 1737. ad qualemcunque hæmorrhagiam, diarrhœam, dyſenteriam ſiſtendam, profluviumque muliebre ſupprimendum, mirabiliter conferre ſuccum, vel decoctum herbæ interne hauſtum; præſtare in dyſenteria clyſteres ex herba paratos injicere. Ad vulnera & contuſiones oculorum etiam aquam ſtillatitiam enixe a PARKINSONO laudari video, an certa ſatis fama?

PENTAPHYLLUM *Off. Botanicor.* FRAGARIA. ClaſſisNatur. Calyciflorarum. *Germ.* Finf-finger-Kraut. *Gallis* Quinte feuille. *Anglis* Cinck-foil.

FRAGARIA *foliis digitatis pedunculis unifloris, caule repente;* multas differentias patitur, nec forte adeo ſcrupuloſe ratione virtutis adſtringentis diſquirendas; quod uſuale eſt pentaphyllum, eſt maius repens C. B. Tota in uſum venit herba, etiam ſola præſcribitur: radix herba valentior.

USUS MEDICUS in ſolidorum laxitate, humorum diſſolutione, utilis, ad dolores dentium, ulcera oris putrida, decoctum radicis laudat DIOSCORIDES: in nimio menſium, vel lochiorum fluxu, in diarrhœis, dyſenteriis, ALII. Datur in ſubſtantia drachmæ dimidiæ, etiam unius; unciæ ſemis, integræ pondere in de-

decocto. Recentis plantæ ſuccus quatuor, ſex unciarum menſura, in iuſculo datus, fluxum album feliciter ſuſtulit, apud TOURNEFORTIUM. Quid valeat in intermittente, hodie ſcimus, ſed quid in epilepſia poſſit, poſt AVICENNÆ, I. CAMERARII, obſervationes, ignoramus.

PLANTAGO *Off. Botanicorum.* Claſſis Pauci-ſtamin. *Germ.* Wegerich. *Gallis* Plantain. *Anglis* Plantain.

PLANTAGO *foliis ovatis*, ut etiam eius differentiæ, promiſcue in officinis uſurpantur. Tota præſcribitur planta, vel ſola radix, aut ſemen.

USUS MEDICUS eam inter adſtringentia leniora conſecravit; decoctum plantæ in hæmorrhagiis laudatur: vino adſtringenti chalybeato herba infuſa, in fluore albo, dum ex ſola relaxatione catarrhoſus eſt uterus, extollitur; ad ſanguinis ſputum contuſa, cum radice conſolidæ maioris, BOYLEO deprædicatur; & duæ mulieres phthiſicæ omni mane ſumpſere per octiduum ſucci plantaginis recenter preſſi cochlear unum, dein per menſem duo cochlearia, elixir autem proprietatis ſemel, vel bis de die, & convaluere *Ephem.* N. C. vol. IV. Externe macerata, ut molleſcant folia, ulceribus antiquis, ſordidis, applicantur; Veſparum morſibus contuſa planta ut & ſuccus medentur. Dadur contuſa in conſervam recen planta, in infuſo, decocto, non facile limitanda doſi. Semina innocua, virtute ſtyptica vix gaudent.

PRÆPARATA. *Aqua* plantaginis inutilis, *extractum* vires habet; doſis a ſcrupulo uno ad drachmam ſe-

ſemis, unam. *Succus* ex virente planta exprimendus, laudabilis.

PIMPINELLA SANGUISORBA *Off. Botanicorum.* Claſſis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Blutverzehrende Bibernell. *Gallis* Pimprenelle. *Anglis* Burnet.

SANGUISORBA *foliis ſubrotundis.* Tota planta medicis adhibetur; radix enim, quæ in officinis habetur, eſt ſaxifragæ, aromatica, ſtimulans, haud in hac claſſe recenſenda, ſecus ut alii putarunt. Cæterum in lactucis, & acetariis ſatis nota planta eſt.

USUS MEDICUS leniter adſtringens, vulnerarius, ad ſanguinis profluvia, vulnera, fluxum hæmorrhoidalem, laudatus.

PORTULACA vide P. I. p. 26.

RUBIA TINCTORUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Färber-Röthe. *Gallis* Garance. *Anglis* Madder. *Italis* Robbia.

RUBIÆ *aſperae, radice rubra*, radix, tinctoria, adſtringens, roborans, diuretica, in officinis accipitur. Aſſumpta oſſa inficit; gallinarum infici primus vidit BELCHIER *Philoſoph. Transact.* Nro. 443. Tum BAZANUS *Inſtit. Bonon.* T. II. etiam oſſa duriſſima tingi, iuniorum tamen citius, rubrum oſſium colorem dein iterum evaneſcere, DUHAMEL *Acad. des Sciences* 1739. etiam dentes tingi LOESEKE: oſſis fracti callus tamen non erat ruber, BOEHMER, nec un-

unquam caro, nervus, tendo, ligamentum, aut alia pars, quæ oſſea non ſit, inficiebatur. DEHTLEFF. *diſſert.* Sed neque rubia ſolum oſſa inficit, GUETTARD *Acad. des Sciences* 1746. ſed etiam *Gallia* tam flore albo, quam flavo, ut & *Aſperula.* IDEM. Kermes rubrum tamen non tingit eadem, IDEM, nec alia in re tinctoria uſitata, ut Indicum, Alcanna, Curcuma, Fernambucum, Tantalum rubrum, Lignum Braſilianum, BOEHMER l. c. nec oſſa inficit Iſatis, nec tingit Carthamus, NONNIUS *Act. Acad. Mogunt.* T. I, nec ea aut Opuntiæ fructus, aut plantæ Indigophoræ penetrat ſuccus, licet in vaccis lac cæruleo, in nutrice rubro, & urinam in infantibus itidem rubro colore inficiat GARDEN. *Philoſoph. Transact.* Vol. V.

USUS MEDICUS. Firmandis rachiticorum oſſibus primus adhibuit LEVRETUS, plurimis curis felix. In pulvere dari poteſt ſcrupuli unius, bis, ter de die, doſi: unciæ unius in infuſo, vel decocto. Radix inter quinque aperientes minores dudum recepta eſt, & nuper iterum in quæſtione medica contra rachitidem laudata COSNIER, & cum abſorbentibus omnem curam abſolvit.

SANICULA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Sanickel. *Gallis* Sanicle. *Anglis* Sanicle.

SANICULA ſubinſipida, habet ſaporem exſiccantem, & adſtringentem: ad vulnera, ulcera mali moris cacoethes, iam dudum laudata, in lavamento: in decocto contra hæmoptoen, doſis unc. una.

TORMEN-

TORMENTILLA *Offic. Botanicorum.* FRAGARIA. Claſſis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Roth-heilwurtzel. *Gallis* Tormentille. *Anglis* Tormentill. *Italis* Tormentilla.

FRAGARIA *foliis quinatis*, *calyce octofido*, *flore tetrapetalo*, radix, potiſſimum in officinis recepta, nodoſa; vis ei acerba, adſtringens ſpecifica.

USUS MEDICUS ſpecificus in dolore dentium cum aceto coctæ, addito opio, PARACELSUS: in diarrhœis, dyſenteriis, metu abortus a laxitate, decoctum gratum, & proficuum. Etiam externe ad ulcera mucoſa humida utile, SALA expertus. Doſis in decocto ad libram aquæ, uncia ſemis, una: in pulvere a granis decem ad viginti, triginta, bis, ter de die.

UVA URSI *Offic. Botanicor.* ARBUTUS. Claſſis Pauci-ſtam.

ARBUTUS *cauliculis procumbentibus*, *foliis integerrimis*, an veteribus cognita, & adhibita, multum dubium? paucæ pharmacopœæ, & hæ inter vaccinia habent; gallicæ, ſuecicæ ſub nomine uvæ urſi utuntur.

USUS MEDICUS adſtringentem, ut iam ſapor indicabat, probavit. Foliorum pulverem, quantum novi, primus L. laudavit præſtantem in calculo: multi levantur ſopito dolore, alii adiecto diacodiato tantum: in viarum urinariarum ſuppurationibus utilis comperta, adſtringens, vulneraria eſt. Sed eſtne certa quædam in vias easdem adſtringentium vis? contra cal-

calculoſas renum, veſicæ, concretiones, iam dudum alia adſtringentia laudantur: præſens eſſe, drachmæ radicis pentaphylli pondus, vino epotum, ad calculum remedium, ZAMAR expertus, ita etiam recommendatur Agrimonia, adſtringens & terrea: de adſtringentium uſu in calculo integram diſſertationem olim HEUSCHERUS. Experimenta, in noſocomio practico hic Viennæ inſtituta, uvam urſi his in malis multum aliquando deprædicarunt, hodie tacent; & de uvæ urſi virtute nuper dubitavit in diſquiſitione Chemica & Medica huius plantæ GERHARD *Berol. germ.* 1764.

FLORES.

BALAUSTIA, *ſeu* flores Granatorum *Offic.* vide p. 19. 20.

BALAUSTIUM ſylveſtris punicæ florem, cytinum ſativæ vocavere veteres. Hodie punicæ flore pleno maiore, flos, balauſtium ſeu balauſtia officinis audit.

USUS MEDICUS inferiora longe malicorio, balauſtia probat, in morbis omnibus laxis internis, & externis laudata, forma pulveris ad drachmam unam; infuſi, decocti aquoſi, aut vinoſi, ad unciam unam: unde decocta, gargariſmata, collyria, clyſmata, fomenta, fiant appropriata.

MALVÆ ROSEÆ flores *Offic.* vide P. I. p. 24. 25.

ROSA-

ROSARUM RUBRARUM flores *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Calycifiorarum. *Germ.* Rothe Roſen. *Gallis* Roſes Rouges. *Anglis* Red Roſe.

Inter roſas adſtringentes rubras, eliguntur adhuc illæ, quæ pleno flore gaudentes, *provinciales* audiunt, odoratiſſimæ, & ſtypticæ, ſiccatæ, non adeo adultæ, optimæ.

VIRES MEDICÆ adſtringentes, balauſtis minores, gratæ ſimul odoratæ. Exſiccatæ ſe pulveriſari patiuntur: forma pulveris exhibendæ: aquæ infuſæ vim adſtringentem, odoratam, cum pulchro colore conciliant, cui ſi aliquot guttæ ſpiritus acidi foſſilis addantur, ſaccharum ad maiorem gratiam commiſceatur, claretum habetur in morbis calidis, putridis, diſſolutione humorum, etiam diarrhœa ſtipatis, magnæ efficaciæ.

PRÆPARATA officinalia plurima ſunt, duplex imprimis *conſerva*, hæc *ſimplex*, altera ſpiritu vitrioli addito ad gratam aciditatem, *vitriolata*; utraque efficax, & egregia ad drachmam dimidiam, integram, per ſe exhibenda, maiori electuariis ad unciam doſi: prior phthiſicis, & hecticis dicata, HOFFMANN *de Praeſtant. Remed. domeſticorum*, & ubi roborandum; altera, ubi & putredo ſimul oppugnanda, convenit.

Ex infuſo roſarum rubrarum cum melle cocto, fit *mel roſatum* officinarum, ulcera ſordida laxa depurans, roborans, ſeu gingivarum, buccarum ea fuerint, ſeu aliarum partium; collutoriis, clyſmatibus, unguentis, additur a chirurgis.

Infuſum expreſſum, ſaccharo inſpiſſatum, dat *ſyrupum* de roſis ſiccis, iisdem caſibus utilem, interne tamen magis uſitatum, aphthis, faucium incipienti inflammationi, convenientem.

Florum facta in aceto infuſio *acetum roſatum* eſt, cuius elegans in menſis, & medicina uſus in nodulis odoramentalibus, quæ vis ad aliam iam claſſem ſpectat, ut & *aquae* ſtillatitiæ roſarum rubrarum, non adſtringens, ſed cardiaca, excitans.

CORTICES.

CAPPARIDIS Cortex *Offic. Botanicorum.* Claſſis Multi-ſtam. *Germ.* Capern. *Gallis* Caprier. *Anglis* the Bark of the caper plant.

CAPPARIS *aculeata.* Eſt radicis, quæ officinalis eſt, cortex. Radicibus quinque aperientibus minoribus adnumeratur. Gemmæ florum in menſis magis quam nobis notæ, licet & multum medicatæ.

USUS MEDICUS eandem huius corticis, ac ſequentis vim confirmavit, in malo hypochondriaco, paralyſi etiam laudatus L. eſt: gemmarum vero vis aromatica, ſolvens, longe magis certa; deſperatos ſpleneticos, ſolo uſu capparum, adiuncto potu aquæ ferrariorum, fuiſſe curatos, iam plura exempla ſunt.

PRÆPARATA. *Oleum* capparum ſatis inutile.

FRAXI-

FRAXINI Cortex. *Offic. Botanicorum.* Claſ-ſis Naturalis Incomplet. *Germ.* Eſeſc. *Gallis* Freſne. *Anglis* Aſch-tree.

FRAXINUS *floribus nudis*, adſtringens eſt, vim diureticam, & diaphoreticam etiam alii illi adſcribunt; doſis drachma ſemis in pulvere. Semen aperitivum, ſtimulans, dicitur, quod ſpiritui Iuniperi infuſum in Hydrope laudat *Illuſtr.* van SWIETEN. Corticis Fraxini albi cinerem, aceto in cataplaſmatis conſiſtentiam actum, rabidorum animalium morſibus inducto vulneri cum fructu adhiberi, ab agreſtibus ſeptentrionalis Americæ populis exſtat, *in Iournal. Etranger. Ianv.* 1761.

GRANATORUM Cortex, *ſeu* MALICORIUM *Off.* vide p. 19. 20.

Cum ex adſtringenti hoc, & duro pomi cortice olim firmarentur coria, *Malicorium* dictus fuit, quod nomen officinis remanſit.

VIRES MEDICÆ *balauſtiis* longe violentiores, ob id minori doſi exhibendus cortex. Forma pulveris ad ſcrupulum unum, drachmam ſemis, in diarrhœis, dyſenteriis, infuſi, decocti, ad unciam ſemis datur. Inde & egregia in laxitate uvulæ, anginis aquoſis, gargariſmata.

PERUVIANUS CORTEX. CHINA CHINA. *Offic. Botanicorum* QUINQUINA. Claſſis Naturalis ignoratur. *Germ.* Fieber-Rinde. *Gallis* Quinquina. *Anglis* the Ieſuits barck.

QUINQUINÆ e regno Peruano ad nos advectus cortex, aridus, unam, duasve lineas craſſus, foris

ſcaber, ferrugineus, & non nihil caneſcens, intus levis, rufeſcens, cinnamomi colore viſitur. Odor debilem, mucidum, aromaticum, ſapor amarum, ingratum, auſterum iudicat.

Optimus, qui ex ramulis, denſus, gravis, a ligno repurgatus, fractu ſplendens, piſtilli ictibus volatilis reddendus, in decoctione ſpumeſcens, & ora vaſis tranſcendens habetur.

USUS MEDICUS, ad debellandas febres intermittentes, & continuas remittentes, conditionibus ab *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN *in Commentariis* præſcriptis, ſpecificus: etiam in continua cum delirio, ex intermittente nata, utilis, SUMEIRE; & in febri hydropicum aggrediente *Act. nova Phyſ. Med.* N. C. Vol. V. & in febre petechiali maligna, HUXHAM *de aere, & morbis epidemicis*, in eadem cum hæmorrhagiis, *eſſai ſur les fievres* IDEM. in varioloſa petechiali nigra cum acidis foſſilibus *ibidem.* Pulveris unciæ unius pondus, in duodecim doſes diviſum, imperatur. Formas alii mutant, & oppoſitæ indolis alia, non æque felici ſemper ſucceſſu, commiſcent; eadem quantitate in electuarium cogi poteſt, infundi etiam, decoqui, in ſyrupum inſpiſſari, imo & clyſmate ſubminiſtrari infantibus delicatulis, aliis, ut res exigit, drachmarum duarum his, unciæ ſemis doſi illis, ſemel, bisve die intercalari, BUCHWALD. *Prod. Act. Havnienſ.* Scire enim iuvat decoctionem ferre, & longam requirere, octavum ſuper affuſa aqua decoctum adhuc amaricaſſe, FULLERUS. Colata infuſa, decocta, imbecilliora eſſe: turbida quidem nauſeoſa magis, ſed & magis efficacia, ALLEYNE.

In

In gangræna, & ſphacelo iterum ſpecificus, drachmæ dimidiæ omni quadrihorio doſi, proſerpens malum figit, & excitata ſuppuratione mortuum a vivo ſeparat; hic etiam fomenta ex cortice utilia. Notari tamen meretur in angina gangrænoſa incaſſum datum. *Medical obſervations and inquiries by a Society of phyſicians in London.* Vol. I. Tum corticem in ſubſtantia non tantum profuiſſe, ac in tinctura parva doſi datum, HUXHAM. *Recueil periodique d'obſervations de Medecine &c.* T. VII, & in omni gangræna ſicca inutilem corticem eſſe denuo SHARP. *Recherches Critiques ſur l'Etat preſent de la Chirurgie,* & BAGIEU *Examen de pluſieurs parties de la Chirurgie.* 1757. Alias tamen etiam cancrum lenit, & dexterrima operatione ſeparat. *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN, ſed vulnus non conſolidat. IDEM. Cancer mammæ exulceratus, cortice peruviano ſanatus, Clariſſimo RITTER recenſetur *Nov. Act. Acad.* N. C. Vol. X. rarum exemplum! hodie cicuta id fit certius. Dedit etiam de uſu corticis in cancro mammæ exulcerato obſervationes *Cl.* DIETERICHS Ratisbonæ 1746.

Iterum periodicas convulſiones a vomitione compeſcit, BORNAINVILLE, dolores periodicos hemicraniarum *Vol.* I. *Act.* N. C. artuum mitigat, febres topicas tollit, ſpasmos, motus uteri, ventriculi, inteſtinorum compeſcit: in podagra etiam SYDENHAMO auxilio fuit, & ſpecificum in podagra laudat HELDIUS *Ephem.* N. C. cent. IV, nuper etiam in Anglia probatum, & multiplici experientia compertum, dum cum vino rubro aliquot diebus ſumeretur, prodeſſe. *Gentleman's Magazine for Septembre.* 1762. & ataxiæ ſpirituum cum aquis Pyrmontanis feliciter ſubvenit; & in phthiſi pulmonali iam dudum lau-

davit MORTONUS & probavit TORTI. Hæmorrhagiis nimiis etiam medetur. An vi narcotica? ita plures. Corticem coctum filtratum in pilulas coactum, opii vires in ſedando quovis immodico fluxu, impetu cordis, & febre ſuſpendenda, ſtrenue æmulari, LINDER *de Venenis.*

Adhæc in caſibus ſcrophuloſis, ad reſolvendos, ex laxitate colli, parotidis, aliarumque glandularum tumores, multum recentiſſimis obſervatis laudant FORDYCE, FOTHERGILL: tum inveteratis ophthalmiis, ulceribus cutis ab exanthematibus relictis, decoctum mederi, poſterior multis obſervationibus evincit; ſed ſufficienti doſi continuato uſu exhibendum, *Medical obſervations.* Ignorari ultimo non debet, quod ETTMULLERUS habet, cortice curatas febres, ſpiritu ſalis ammoniaci brevi renovari; & epilepticum puerum quatuordecim annorum, cortice ſanatum, vidiſſe RITTER *Acad.* N. C. Vol. X. etiam iſchuriam ex laxitate ortam curaſſe, MACKENZIE, *Medical obſervations and inquiries by a ſociety of phyſicians in London* Vol. I. utique roborat!

PRÆPARATA. *Extractum* chinæ chinæ validum; pulvere debilior tamen *eſſentia* corticis peruviani.

SIMARUBA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis deſideratur.

Arboris nondum notæ, ſatis affinis inglandi, vel piſtachiæ, cortex, odore nullo præditus, ſaporis ſubamari eſt, decoctus in aqua lacteſcens, ſpumeſcens. Ad nos primo 1713. ex Guiana, ubi in dyſenteriis famoſus, translatus, 1718. in dyſenteriis epidemicis probatus IUSSIÆO,

ea,

eo, qua in Guiana doſi, non adeo feliciter ceſſit; movit enim vomitus, ſudores incommodos, etiam ſanguinis profluvia; correctis vero doſibus, & experientia rerum magiſtra, ſalubritatis punctum attigit; adſtringens cortex non eſt, GRASHUIS *Acad.* N C. & in fluxibus alvi ſanguinolentis tantum convenit, DEGNER. *Acad.* N. C.

VIRES MEDICÆ in dyſenteria ſpecificæ, ſi drachmarum duarum pondere in libris aquæ, vel cereviſiæ duabus, ad tertiæ partis remanentiam coquatur, reſiduum in doſes quatuor, una tertia quaque hora propinandum, dividatur: Vel drachmæ ſemis pondere in pulvere detur. In colica habituali, & dyſenterica, drachmam unam, in ſex doſes dividendam, quarum omni bihorio una daretur, præſcripſit feliciter GRASHUIS *Act. phyſ. Med.* N. C. Vol. VIII, & BONEKEN *eorundem Actorum* Vol. II. hoc remedio dyſenterias ſex & fluxum hepaticum chronicum & lienteriam ſuſtulit.

TAMARISCI Cortex *Off. Botanicorum.* Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Tamarisken. *Gallis* Tamaris. *Anglis* Tamarisk.

TAMARISCUS *floribus decandris*: Quibusdam in officinis cortex ramorum, in aliis radicis, in uſu eſt, non adeo periculoſa, ut videtur, ſubſtitutione; fruticis enim cortex recens, grate balſamicus, adſtringens, exſiccans eſt; præter corticem ipſa adhuc radix in uſu eſt.

USUS MEDICUS egregium invenit remedium roborans, adſtringens, etiam ſolvens diureticum, in decocto ab uncia dimidia, ad integram cum dimidia: in pulvere ad drachmam unam in rachitide laudatur; ligno ſaſſafras comparandum putat ETTMULLERUS.

SUCCI.

ACACIÆ Germanicæ Succus *Off.* vide p. 13. 14.

ACACIÆ veræ ſuccus *Offic. Botanicorum.* MIMOSÆ L. Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Ægyptiſcher Schlehen-Saft. *Gallis* Acacia. *Anglis* Acacia.

MIMOSA *aculeata, floribus ſpicatis, legumine lævi, elliptico, compreſſo:* In maſſulas coactus, veſicis incluſus ſuccus, non ipſe fructus, ex Ægypto ad nos adfertur. Extus fuſcus, aut nigricans, intus ſubfulvus, conſiſtentiæ firmioris, fortem acerbum ſaporem, ſaliva quaſi coagulata, ore ſicco, arido, exerit. Eiusdem arboris productum eſt gummi arabicum emollientiſſimum.

USUS MEDICUS in illis caſibus, ubi adſtringenda vaſa, figenda fluida, ut diarrhœis, dyſenteriis, ſanguinis profluviis, hæmoptyſi, anginis aquoſis, utilis; forma, & doſis diverſæ ſunt: pilularis omni trihorio quatuor quinque granorum: poteſt etiam pro electuario ſolvi, mixturis dilui, ad drachmam ſemis, unam. Externe ad loca laxa firmanda multus chirurgis uſus.

CATECHU. TERRA IAPONICA *Offic.* Caunga RHEED MALAB. Claſſis Naturalis Palmarum. *Germ.* Catechu. *Gallis* Cachou. *Anglis* Catechu.

CATECHU gummoſo-reſinoſus, & inſpiſſatus ſuccus eſt, ex fructu arboris *Caungæ*, non terra ut in

Acad.

Acad. Reg. 1709. demonſtravit BOULDUC; an purus, an mixtus, & quibus conflatus? adhuc multi diſputant; purum eſſe *Cl.* IUSSIEU *Acad. des Sciences* 1720. contendit. Foris e rufo nigricans, intus e rubro fuſcus, inodorus, ſaporis primo eſt adſtringentis, tum ſubamari, ultimo dulcis. Probatur ponderoſus, ruber, ſplendens, non combuſtus.

USUS MEDICUS in gingivarum laxitate, catarrhalibus defluxionibus inhibendis, compeſcendis alvi profluviis, utilis. In ſubſtantia in ore volvitur, ſolutus deglutitur in gratiam halitus, & beneficium digeſtionis, atque id hodie Pariſiis familiare. In tabellas, ut gratior ſit, cogitur, linctibus admiſcetur, additur & electuariis: In nulla forma ſcrupuloſa doſis; in ſubſtantia a ſcrupulo ſemis, ad drachmam ſemis, unam, ſucceſſive datur. Extemporaneus habetur potus, viſui & guſtui gratus, proficuus diarrhœa, etiam febre bilioſa laborantibus, maxime ſi alias ægri ptiſanas reſpuunt, ſi drachmæ duæ catechu in unciis quindecim aquæ ſolvantur.

HYPOCISTIDIS Succus *Off. Botan.* ASARUM. Claſſis Naturalis Incompletarum.

ASARI foliis ſeſſilibus, imbricatis, floribus quadrifidis, ſuccus inſpiſſatus, ex Turcia, Creta, Gallia Narbonenſi, nobis advectus, ſiccus, niger, ſplendens, aliquid odorati habet, intenſe amarus, os adſtringens, exſiccans eſt.

VIRES MEDICAS adſtringentes acaciæ ſucco maiores habet; ſi partem roborare conſilium ſit, inquit GALENUS, quæ videlicet pluſculo humore exoluta fuerit, robur, & firmitatem illi non imbecilliter addit; doſis, & exhibendi modus, ut in ſucco acaciæ, eadem.

Digitized by Google

OMPHACIUM *Offic.* vide P. I. p. 60.

Eſt acerbæ uvæ expreſſus ſuccus, in rubro ære, donec cogeretur, inſolatus olim DIOSCORIDI, hodie liquidior, colatus tantum, & in doliolis aſſervatus, menſis magis in Galliis, quam officinis notus.

VIRES MEDICÆ ad ulcera oris humida, ſcorbutica, partes relaxatas firmandas, egregiæ: In navibus contra ſcorbutum maximus uſus eſt.

SANGUIS DRACONIS *Offic.* DRACO arbor indica, COMMEL: Claſſis ignota. *Germ.* Drachen-Blut. *Gallis* Sang-dragon. *Anglis* the Dragon's-Blood.

SANGUINIS *draconis* duplex ſpecies habetur; una profundiſſime rubeſcens, dura, plurimis non referanda menſtruis, in ſpiritu vini rectificato pro maxima parte ſolubilis, profundo colore & durabili ſpiritum vini imbuens; hæc vilior pigmentis inſervit. Alia in arundinibus allata, ſaporis eſt exſiccantis, adſtringentis, ſalivam rubro colore inficiens, & hæc medica eſt.

VIRES MEDICAS conſtanti traditione adſtringentes, ad ſanguinis profluvia, lochia nimia, hæmoptoen, dyſenteriam, utiles laudavere. Specifice adſtringere adhuc hodie LINNÆUS affirmat, alii innocuum corpus habent; reiteranda igitur experimenta. Dari in pulvere a ſcrupulo ad drachmam dimidiam, in mixturis ad integram, duas, dilui poteſt. Multus eſt ad vulnera externus chirurgis uſus. Recentiſſime aliud gummi adſtringens, multum mucilaginoſum tamen, & gratum, ex Gambia allatum, externa facie ſanguini draconis ſimile, deſcribit FOTHERGILL. *Medical obſervations and inquiries by a Society of phyſicians in London.* T. I.

FUN-

FUNGI MUSCI.

AURICULA IUDÆ *Offic. Botanicor.* TREMELLA. Claſſis Naturalis Fungorum. *Germ.* Holderſchwamm. *Gallis* Oreille de Iudas. *Anglis* Iews-ear.

TREMELLA *cyathiformis labio altero inflexo, repando:* ex lignis antiquis, præſertim vero ſambucinis, hic excreſcit fungus, officinis ſervatus, licet non multum adhibitus.

VIRES MEDICAS exſiccantes, adſtringentes, in ophthalmia, incipiente inflammatione, angina, eximias de eo prædicat hodiedum LINNÆUS. Præſcribitur in decocto unciæ dimidiæ pondere.

CREPITUS LUPI *Offic.* LYCOPERDON. *Botanicorum.* Claſſis Natur. Fungorum. *Gallis* veſſe de Loup. *Germ.* Poſiſt. *Anglis* Bullfiſt.

LYCOPERDON *ſubrotundum, laceratum, dehiſcens*, iam antiqui in Germania ad ſanguinis eruptiones uſus, externe diſſectis arteriis, ruptis vaſis, felici cum ſucceſſu applicatur, experimentis de novo in *Tranſ. Philoſoph.* T. XLIX. tentatis.

FUNGUS IGNIARIUS *Offic.* BOLETUS *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Fungorum. *Germ.* Zunderſchwamm. *Gallis* Agaric. *Anglis* Agaric.

BOLETUS *acaulis, pulvinatus, laevis, poris tenuiſſimis:* BROSSARDI Chirurgi Galli, ad compeſcendas in aneuriſmatibus, & amputationibus hæmorrhagias,

Digitized by Google

gias, arcanum, LUDOVICO XV. emptum. Colligendus hic Boletus menſibus auguſto & ſeptembri, ſiccandus: caro dura filamentoſa a cortice villoſo ſeparanda, mallei ictibus molliſſima reddenda, ſic demum vulneri ſuperponenda; huius remedii laudem vide *in Acad. de Chirurgie* T. II. III. *Tranſ. Philoſoph.* Tom. XLIX. p. 28. Vituperium apud *Cl.* NEALE. Noſocomii Londinenſis Chirurgum, in opere *Some obſervations on the uſe of the Agarici and its inſufficiency in ſtopping hemorrhages after capital operations. London.* 1757. Tamen etiam ſcire iuvat, curioſius in vaſe vitreo clauſo aſſervandum fungum eſſe, MORAND. *Acad. de Chirurgie* T. III. & fungum vinoſum eiusdem virtutis eſſe *Tranſ. Philoſoph.* T. XLIX. experiente chirurgo FORD.

FUNGUS MELITENSIS *Offic. Botanicorum* CYNOMORIUM. Claſſis Naturalis Fungorum.

CYNOMORIUM. Non omnibus adhuc receptus officinis hic fungus, eſt paraſiticus, lentiſci, myrti, halimi, radicibus enaſcitur, in illis maxime regionibus, ubi hæ arbores feliciſſime vigent, ut in Melita, Sicilia. Planta ſiccata rubra eſt, ut etiam ex recenti expreſſus ſuccus. Sapor amaricans, ſtypticus, linguam adſtringens, cum auſteritate mucilaginoſa. BOCCONE *Muſ. di Pianti.*

VIRES MEDICÆ adſtringentes roborantes eximiæ, in pulvere ſcrupuli unius, ad drachmam, pondere exhibitæ laudantur; in hæmorrhagiis, & aliis omnibus profluviis ſanguineis ſiſtendis, ſpecificæ L. ſunt, *Inſtitut. Bononienſ.* etiam confirmatæ; in venereis urethræ ulceribus decocto uſus DEIDIER, in dyſenteria ſyrupo vel pulvere, vix unquam fallente ſucceſſu alii, LIN-

LINNÆUS *de fungo Melitenſi. Amoenitatum Acad.* Vol. IV.

LYCOPODII ſemen *Offic. Botanicorum* LYCOPODIUM. Claſſis Naturalis Cryptantherarum, Ordo Muſcorum. *Germ.* Löwenfus-Saamen. *Gallis* Pied de Loup.

LYCOPODIUM *caule repente, foliis patulis, pedunculis ſpina gemina terminatis.* Ipſum leniter roborat, & adſtringit, pectoris morbis utile, etiam calculoſis, plica polonica laborantibus.

Pulvis tenuiſſimus, æquabilis, ad involvendas pilulas commodus, etiam aliquibus antihecticus habetur, ETTMUL. tum diureticus, antiepilepticus, *Ephem.* N. C. Anno III. Intertrigini, ulceribus madidis, etiam medetur inſperſus, valet etiam ad eryſipelas.

MUSCUS CANINUS *Offic. Botanicorum* LICHEN. Claſſis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum. *Anglis* Ashcoloured ground liverwort.

LICHEN *foliaceus, repens, lobatus, obtuſus, planus, ſubtus venoſus, pelta marginali aſcendente:* in hydrophobia, & rabie ſpecificus, divulgante HANS-SLOAN. Anglis inde multum in uſu in pulvere antilyſſo MEAD, qui DAMPIERI præſcriptionem vitiavit *Transact. Philoſoph.* Nro. 443. dum partes inæquales ſumeret, ſcilicet huius lichenis partes duas, piperis unam: doſim MEAD facit drachmam, unciam ſemis HARTLEY, ſolius lichenis pulverati doſim ſcrupulos quatuor HANS-SLOANE. *Phil. Tranſ.* Nro. 237. ſed ſæpe feſellit.

MUSCUS

MUSCUS CUMATILIS *Offic. Botanicorum* LICHEN. Claſſis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum.

LICHEN *foliaceus*, *repens*, *lobatus*, *obtuſus*, *planus*, *verrucis ſparſis*, *pelta marginali aſcendente*; draſticam vim habere, & aphthis, & vermibus mederi, plurimis locis LINNÆUS, doſim non addens.

PULMONARIA ARBOREA *Offic. Botanicorum* LICHEN. Claſſis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum. *Germ.* Lungen-Kraut. *Anglis* ſpotted Lungwort.

LICHEN *foliis oblongis*, *diviſis*, *ſuperficie reticulato-punctata*, in ſagis, & quercu habitans, thoracicus eſt; in phthiſi curanda uſum præſtaſſe LINNÆUS, qui & in ictero, & tuſſi laudat.

EX

Digitized by Google

EX MINERALIBUS

PETRIFICATA.

OSTEOCOLLA *Offic. Mineral.* RHIZOLITHUS. Claſſis Petrificatorum. Ordo Vegetabilium. *Germ.* Beinbruchſtein. *Gallis* Oſteocolle. *Anglis* Bone-Binder.

OSTEOCOLLAM eſſe radices arborum putrefactas, terra calcarea, ſabulo, mediante aqua impregnatas, GLEDITSCH: caules, ſcapos plantarum, marga & arena incruſtatos, GUETTARD. *Acad. des Sciences* 1754. contendunt. Terra ipſa calcarea alba cum acidis effervеſcit MARGGRAF *Acad. de Berlin.* dat cum acido nitri phoſphorum Balduini, IDEM, tum deſtillata, liquorem omnes proprietates liquoris urinoſi habentem, IDEM, nec inventa ſunt in oſteocolla ea, quæ NEUMANNUS prodidit principia, nec oſteocollæ oleum petroleo ſimile ineſſe deprehenſum. Eſt verus ſtalactites margaceus, GUETTARD. l. c.

VIS MEDICA adſtringens LINNÆO, alia aliis haud repetitis experimentis, adſcripta, tamen ſpecifica dicitur ad fluorem album.

TER-

TERRÆ.

BOLUS *Offic. Mineralogiae.* Claſſis Naturalis Terrarum. Ordo terrarum pinguium. *Germ.* Fett-thon. *Gallis* Bolus. *Anglis* Bole.

BOLUS, Terra ſigillata, eadem hiſtoriæ naturalis ſcriptoribus ſignificant, & eſt argilla pinguis, ore liqueſcens.

PROPRIETATES quod ſpectat, eſt ad attactum mollis, attenuata, pinguis, igne lapideſcens, in vitrum redigenda, acido vitriolico, & ſubſtantia pingui minerali conſtans, terra martialis: Ita fere omnes dixere: nuper vero, quod hæ terræ nec deſtillatione, nec decoctione cum aqua, acidi veſtigium præberent, neque cum lixivio alcalino coctæ, aut cum ſiccis ſalibus alcalinis mixtæ, & per aliquod tempus in crucibulo ignitæ, elixiviatæ, tartarum vitriolatum exhiberent, an coloratæ terræ bolares acidum vitriolicum continerent, dubitatum fuit, *Comment. varii Argumenti germ.* 1759. Addi adhuc poſſet adſtrictionis ſenſum, quem in os aſſumptæ facere ſolent, vi abſorbenti potius terræ, quam adſtringenti alteri acido principio deberi.

Cæterum huius multæ ſpecies ſunt, ut bolus *alba*, qualis moravica, *rubra*, qualis armena, bohemica, *carnea*, ut terra lemnia &c. *cinerea*, *flava*, quæ & axungiæ lunæ, & ſolis dicuntur.

Veteribus æſtimatiſſima fuit terra lemnia; hodie dubitari merito poteſt, an noſtra terra lemnia ſit terra lemnia veterum, cum lemnia ſphragis impenſe rufeſcere debeat GALENI teſtimonio, noſtra tantum carnea ſit. Eſtne bolus

bolus armena, quæ nobis hodie maxime laudatur, terra lemnia veterum?

VIRES MEDICÆ boli armenæ vel terræ ſigillatæ rubræ, exſiccantes ſunt, plaſticæ, in diarrhœis, dyſenteriis putridis, phthiſi pulmonali, humorum diſſolutionibus, catarrhoſis defluxionibus, admodum utiles. Corpus, medicamentum hoc, non turbat, unde ſcrupuloſe doſis definiri non debet, in pulvere drachmæ ſemis, unius, pondere, unius, vel duarum in mixtura, unciæ etiam unius aquæ libra una emulſæ, addito ſyrupo cochlearim exhiberi poteſt. Non minor externus eius uſus eſt: locis excoriatis, ulceribus humidis manantibus aſpergitur, adhæc additur unguentis, emplaſtris &c.

CRETA *Off. Mineralogorum.* Claſſis Naturalis Terrarum. Ordo Terrarum Macrarum. *Germ.* Kreiden. *Gallis* Craye. *Anglis* Chalk.

CRETA cohærens ſolida W. Farinoſa, & ſicca ſubſtantia, calx foſſilis & nativa fere, cum ſale ammoniaco trita, & deſtillata, calcis vivæ proprietates habet; cum tartaro, qui vix, & in aqua ebulliente tantum ſolubilis, cocta, illi ſalium alcalinorum ſolubilitatem conciliat. Adhæc inflammabile quoddam in ſe principium habet, quod etiam boracem colore flavo tingat, & ex vitro Antimonii & Plumbi, Antimonium, & Plumbum reducat, POTT. *Lithog.* ſed & urinoſi non parum continet HIERNE *Tent.* IV.

Cæterum Creta acido vitriolico non ſolvitur, ſed ab hoc in aliis acidis ſoluta præcipitatur, valida igne calcinata in calcem redigitur, cum vitreſcibili fluxu fuſa in vitrum cogitur. Ope cretæ aquam marinam potabilem

reddere, docuit in *Comment. Societ. ſcient. Harlemens.* P. II. *Cl.* ALLEMAND, quatuor pintis aquæ marinæ, cretæ unciam unam addendo, obtinuit quatuor quintas aquæ potabilis, melioris ea, quæ calce pararetur.

USUS MEDICUS cretæ internus, quod in paſtam irreſolubilem cum tenaci ventriculi muco concreſcat, vix multus, tamen ubi acidum peccat certus, maxime vero in Dyſenteria acida, quam domat, dum alvum ſimul adſtringit, utilis vel forma pulveris vel mixturæ, vel demum decocti.

Externus vero maior eſt, in ulceribus laxis, humidis, quæ ſiccat, ſtringit abſumpto humido, puncta contactuum fibrarum ſolidarum augendo.

RUBRICA FABRILIS. vide *Venena.*

TERRA SIGILLATA alba *Off.* quæ plerumque melitenſis, turcica, licet forte moravica noſtra huic haud inferior ſit, etiam bolus alba vocatur.

USUS MEDICUS boli idem.

MINERÆ.

Subſtantiæ terreæ, lapideæ, ſale, ſulphure, ſemimetallo, vel metallo impregnatæ, MINERÆ dicuntur: unde etiam in quatuor has claſſes: primo Salia, ſecundo Sulphura, tertio Semimetalla, quarto Metalla, vere diſtribuuntur. Quibus unius quam alterius principii plus ineſt, ea ad claſſem potioris relegantur.

ALU-

ALUMEN CRUDUM *Off. Mineralogorum.* Claſſis Minerarum. Ordo Salinarum. *Germ.* Alaun-Schiefer. *Gallis* Alun. *Anglis* Alun.

ALUMEN lapide fiſſili mineraliſatum W. Confuſa admodum apud veteres aluminum hiſtoria noſtro ſatis evidens ævo eſt, quod a vitriolis repurgata. Alumen, quo utimur in communi uſu, duplex eſt, idque, vel album penitus, vel colore roſaceo conſpicuum, utrumque factitium, artificiis Actis Gallicis, & Anglicis rite deſcriptis; hoc alumen crudum, illud alumen Romanum, rochæ, rupeum, quod ex marmore rubicundo factum, vocatur.

Primum aluminis principium manifeſtum, vitriolo, ſulphuri, idem acidum vagum eſſe, quotidiana in Anglia experimenta docent, chemica confirmant, & Suecicæ mineræ demonſtrant: Ita ex uno & eodem lapide Sueciæ, alumen, vitriolum, ſulphur, minium, ex alio Angliæ, alumen, vitriolum, ſulphur, *Philoſoph. Tranſ.* Nro. 21. Quomodo vero facili experimento terra aluminis, in vitriolum converti poſſit, docet *Mem. de l'Acad. des Sciences* 1744. GEOFFROY. Alterum obſcurum magis, adhuc hodie diſceptatum, cur? quod ſimplex, & unicum velint; quo fundamento? ipſi ignorant. Non eſſe pure calcareum, nec cretaceum NEUMANNUS, bolo ſimile BOERHAAVE, ex fiſtulis tabacariis, ut & lapide calaminari BERRI alumen fieri GEOFFROY Iunior, ex ſchiſto marmore rubicundo L. Terram hanc nec cretaceam, nec calcaream, poſt longos labores MARGGRAF *Acad. de Berlin* 1754. pronunciavit. Sed ſpecificam alcalinam argillaceam. *Script. Chem. Germ. edita Berolini* 1761.

Ut in officinis eſt alumen informis maſſæ, cryſtallos ſuas non exhibet, quas octoedras nonnulli dicunt, dum alii aliter inveniunt: alumen cryſtallos albas ad hunc modum figuratas LISTERO & aliis dedit; nimirum bis figura paululum compreſſa eſt, ex altera parte, quaſi vertice dicas, planum ſexangulum habet, ex altera & oppoſita parte, ſive baſi, plano ſimiliter ſexangulo inſidet; cujus autem latera claudunt tria ſexangula plana, quibus alternatim bina plana quadrangula interponuntur; ita quælibet integra aluminis cryſtallus, ex undecim planis conficitur, quinque ſexangulis, & ſenis quadrangulis.

Alias aluminis proprietates quod ſpectat, ſi peculiares quorundam locorum excipias, Romanum enim plus de ſale marino, Suecicum, Anglicum plus de vitriolo participant, *Acad. des Scienc.* adſtringentiſſimum alumen, guſtu glaciale, in aere aperto ſiccum manet, decies quater aquæ pondus, ut ſolvatur, requirit, ſolutum terram indiſſolubilem relinquit, igne liqueſcit, ſpumat ut nitrum, lac, ſanguinem, coagulat, ſed ſyrupum violarum non mutat.

USUS in vita humana multifarius: marmor, fimbrias aureas, argenteas, dealbat, colores lanarum, ſericorum firmat, Morvas piſces durat, Chartariis, ſcriniariis, anatomicis, hiſtoriæ naturalis ſtudioſis, multum in uſu, adhibetur etiam pigmentis, magiſteriis, clarificandi ſcopo in officinis; eſt etiam ex alumine pyrophorus pulvis.

USUS MEDICUS non ſpernendus, ubi a maiori humorum affluxu debilitatæ partes contrahendæ; ita in initio inflammationis oculorum, cum albumine ovi probe agitatum, addito aquæ roſarum momento laudatur,

datur, confirmato malo proſcribendum: tum & ad putreſcentia ulcera, tenui ichore madida, ulcera alia mala carne luxuriantia, vi ſtypteria prodeſt. Sic & medetur vulneribus ſanguinem fundentibus copioſius. Maximus externus uſus eſt, isque in dentifriciis adhuc malus. Interne alumen draconiſatum, aluminis unciis duabus, ſanguinis draconis ſubtiliſſime pulveriſati uncia una, aqua cardui benedicti ſolutis, cryſtalliſatum, ſcrupuli unius pondere ad omnia ſanguinis profluvia, maxime muliebria, exhibuit feliciter MYNSICHTUS.

Alumen cum ſanguine draconis in cochleari ferreo fuſum, in pilulas redactum, in iisdem caſibus HELVETIUM non fefellit: in pulverem redegit ultimo THOMSON, & in maximis hæmorrhagiis omni hora drachmam ſemis exhibuit, quin etiam in fluore albo enixe laudat. *Society of Edimburgh* T. IV. Cur hodie abſtinetur? nauſeas moleſtas fecit, quas exigua cinnabaris portio medicamento addita compeſcit, MALOUIN, anodyna ipſe HELVETIUS miſcuit. In colica pictonum, ubi motus inteſtinorum periſtalticus admodum debilis eſt, vel etiam deficit, expertus laudat *Cl.* GRASHUIS. Serum lactis aluminoſum in hæmorrhagia uteri & in diabete valet.

Alumen *uſtum* difflata per ignem parte aquea acrius, ad erodendam luxuriantem carnem chirurgis utile.

VITRIOLUM *Off. Mineralogorum.* Claſſis Minerarum. Ordo Salinarum. *Germ.* Vitriol. *Gallis* Vitriol. *Anglis* Vitriol.

VITRIOLUM, ſeu CHALCANTHUM, quaſi æris efflorescentia, atramentum ſutorium, quod eo

nigro colore coria inficerentur, latinis dictum, duum præcipue generum eſt, *Ferri*, & id viride, *Cupri*, & id cæruleum, licet etiam a Cupro vitrioli ferri color ſit KUNCHEL: datur tamen & album, & id utrumque metallum, ſæpe & plumbum, zincum, & terram calcariam continet. Quod ex minera plumbi montis Rammelii habetur album, utrumque metallum, copioſam terram zinci, plumbi nihil, habet *Cl.* POTT. *Miſcell. Berolin.* T. VII. Sunt adhuc aliæ ratione colorum, huius differentiæ: Ferri *viride*, *cubicum*, Cupri *cæruleum*, *dodecaedrum* LINNÆO, album *oblongum* definitur. De alumine, vitriolo, ſulphure, vide experimenta *Tranſact. Philoſoph.* Nro. 103.

Primum Vitriolorum principium *acidum vagum*, ſecundum *glebam metallicam*, tertium *aquam*, omnia experimenta, ut ſint notiſſima, evincunt; diverſa tamen horum in diverſis proportio deprehenditur, maxima ſemper aquæ, & quæ ut videtur abſque deſtructione ipſius vitrioli minui non poſſit; vitriolum ferri, hypocauſto calido expoſitum, calcinatur, ſuamque deſtructionem, ſubtiliſſimo acido totum replente locum, etiam experimenti ignaro, indicat. Quin quaſi ſitiens aquam, hac orbatum corpus, ſalium alcalinorum in morem attrahit, & bibit. Caput mortuum, deſtillatum oleum vitrioli, aquæ vel maxime bibula ſunt. Ex colcothare ſicciſſimo, aeri expoſito, rurſus phlegma, ſpiritus obtinentur: iterum oleum vitrioli concentratiſſimum, ut in cryſtallos concreſcat priori ſali ſimiles, in aere brevi liqueſcit, LEMERY, vulgare aeri expoſitum libero, triplo plus quam ante ponderat, HOFFMANNUS. Sed & id acidum omnium cognitorum ponderoſiſſimum, licet etiam in ſinu terræ; & in aere iam fluidum reperiatur tum omnium efficaciſſimum, licet

licet aqua non dilutum non agat: oleum glaciale vitrioli, ferrum non ſolvit. Sed cur ex calcinato, calore ſolis, vel cubiculi, vitriolo, ſpiritus longe ſubtilior? GELLERT: cur aqua in colcothar ex aere rapitur? cur hac oleum per furtum impraegnatur? Hodie ratio inventa eſt, & cauſtico debetur.

Et nunc quidem, hoc invento, merito quaeritur, an vitrioli acidum, quod & acidum *vagum*, *univerſale*, *catholicum*, *primigenium* ſit, de quo recentiorum nemo dubium iniecit, donec ad arcana naturae natus egregius Vir MEYERS quaeſtionem detecta acidi pinguis, ſeu cauſtici natura proponeret, inque contrariam ſententiam, argumentis non paucis, nec debilibus impulſus inclinaret.

I quidem copiam acidi vitriolici, aut ſulphurei non ſufficere.

II oleum tartari aeri expoſitum etiam cauſticum ex aere attrahere.

III acidum pingue de omnibus proprietatibus trium acidorum mineralium participare, aut potius ipſam acidi pinguis naturam tribus mineralibus acidis impreſſum eſſe;

Quae quidem omnia in ipſo Auctore latius deducta, legi merentur, dum ad demonſtrationem ſecundi in vitriolo principii tranſeo.

De exiſtentia vero glebae metallicae in vitriolo, res adeo plana eſt, ut experimentum dici non debeat, quin in ipſo vitrioli oleo claro tentamine HIERNE evicta ſit; dum enim ſumpſiſſet vitrioli venerei ſpiritum, huncque minio ſuperfudiſſet, addidiſſetque ultimo ſpiritum urinae, vidit vitrioli ſpiritum, caeruleum illico induere

colorem, & ſimilis coloris ſedimentum ſupra minium d poni; in alio experimento ferrum ſupra minii ſuperficiem nigro colore præcipitatum, dum ſpiritum vitrioli martis adhibuiſſet. Teſtis quoque eſt *Cl.* HELLOT *Acad. des Sciences 1738*, vitrioli glaciale oleum in aqua deſtillata ſolutum, ſeptem, octove dierum ſpatio digeſtum, ſedimentum floccoſum dimittere, quod magno calcinatum igne a magnete demum traheretur, & quod cum cera vel inflammabili alia ſubſtantia recalcinatum, purum exhiberet ferrum MACQUER *Chymie.* An inde datur ratio, cur longe fortiori igne vitrioli oleum ſolum obtineatur? cur id ponderoſiſſimum ſit? cur ſpiritui vitrioli nunquam ſubſtitui debeat etiam aqua dilutum? hic enim, ut volatilior ſic purius continet acidum leviori vi expulſum: an inde quoque ratio patet, cur ſpiritui potius ſubſtituendum ſit vitrioli phlegma? quod & volatile ſit, & fugaciſſimam acidi portionem, minime metallica vitiatam habeat: an inde adeo celebratus recentis vitrioli phlegmatis in mania, Epilepſia uſus CNOEFFELIO? ſpiritus vitrioli volatilis in morbo herculeo, PARACELSO? debet vero odore eſſe volatili, nares inſtar ſpiritus ſalis ammoniaci ferire, non fixatus eſſe, qualis in officinis invenitur.

PROPRIETATES quod ſpectat, vitriola cryſtallos habent ſiccas, polyedras, & quidem vitriolum ferri cubicam, ſtypticam, cupri dodecaedram, rhomboidalem depreſſam, ſaporis horrendi: igne inſtar aquæ funditur, calcinatur demum vitriolum. Solutio ſyrupum violarum ſubviridi colore inficit, ſublimati corroſivi ſolutionem non turbat, gallarum infuſionem in atramentum commutat. Acidi eius etiam ſingulares dotes ſunt; fluidorum ponderoſiſſimum, aquæ vel maxime bibulum, viciſſitudinibus

nibus aeris mobile ut ſpiritus vini, frigore condenſatur, calore liqueſcit, omnia alia acida ex aliis corporibus expellit, &c.

USUS MEDICUS, vitrioli *martis* artificialis, non naturalis, ne illi cuprum commixtum ſit, interne rarus, ad vermes, tum ubi auſtera roborans vis ferri requiritur, laudatus, drachmam dimidiam, unam, in libra aquæ dilutam, cavendo omnem acrimoniam alcalinam, aut alcalium, & adſtringentium aſſumptionem, imperat. Externus, ubi adſtringendum, cohibendus pruritus, in pulvere, fomentis, linimentis, frequentior.

Album ad compeſcendas vulnerum hæmorrhagias utile, vel in globulos, qui vulneri intrudantur, fingitur, vel meraca ſolutione applicatur, repellentis ſcopo etiam collyriis parca doſi iungitur; interne drachmæ ſemis pondere vomitorium eſt certum, in caſu aſſumpti veneni ſolum adminiſtrandum.

Caeruleum etiam minima doſi efficax, & ſi non ita contemperatum, ut nocere non poſſit, ventriculum rodit, eſt enim verus lapis infernalis, quo cancros venereos chirurgi etiam exurunt; ubi vero ita dilutum eſt, ut ſtimulo ſuo nocere non poſſit, in manu periti, heroicum contra epilepſias, manias &c. remedium *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN habetur, & ſpecificum tale antiepilepticum hac præſcriptione conficitur, *in novis Actis* Acad. N. C. T. I. vitriolum cupri aqua pluvia ſolvatur, filtrato adde ſpiritum ſalis ammoniaci aquoſum, concentratum, cum ſale tartari factum, ad punctum ſaturationis: poſt tempus adde ſpiritum vini rectificatiſs: cryſtalli ſaphirinæ, mediante

charta bibula ſeparandæ, ſerventur ab acre, in vitro bene clauſo: doſis granorum duorum, trium, infantibus, quatuor; quinque, adultis; quandoque vomitus, quandoque ſequitur ſeceſſus. Spiritus vitrioli veneris, inunctus clavis pedum, bis ter de die, ſuperpoſito poſt duodecim horas emplaſtro de gummi ammoniaco cum euphorbio, eos tollit, *Ephem. Decad.* 3. anno 7. 8.

PRÆPARATA varia ſunt, ex vitriolo martis omnia. Deſtillationis beneficio, primo, quod facile dimittitur, *Phlegma* vitrioli obtinetur, in morbis putridis, bilioſis, ad gratam aciditatem, potulentis, mixturis additum. Tum *Spiritus*, in eandem indicationem laudatus, in diſſolutione humorum, variolis confluentibus, dilutus utiliter datur, non ſolum usque ad plenam puſtularum eruptionem, ſed & in febre ſecundaria, *Cl.* TYSSOT *de variolis*, nec exigua doſi, ſiquidem drachmas duas larga aquæ quantitate dilutas, & ſyrupo edulcoratas intra trihorium, etiam uncias duas intra quadraginta horas exhiberet. Oleum vitrioli ſeu dephlegmatus vitrioli ſpiritus, cauſticum externum, minori doſi interne dandum, atque tum adhuc in aquoſis ſuſpectum CARTHEUSER. *Comment. varii Argumenti germ.* quod iam dudum HIERNE contra KUNCHELIUM monuerat. Poſt deſtillationem relictum caput mortuum, *Colcothar* vocant, chirurgis multum in uſu, adſtringens eſt, ſunt qui etiam antiſepticum habent. Ex colcothare ſal elicitur ſubviridis, emeticus, *Gilla* THEOPHRASTI, hodie non amplius adhibita, reſiduum *terra* vitrioli dulcis eſt. Vitriolum Romanum ſub cane radiis ſolaribus calcinatum, pulvis ſympatheticus DYGBAEI habetur: Item ex terra aluminis & particulis metallicis vitrioli viridis, per ſal alcali, cui

cui principium inflammabile ope ignis iunctum fuit, præcipitatis, fit *Caeruleum Pruſſicum.* MENON, *Memoires de Mathematique, & de Phyſique par divers ſcavans* 1750. *Paris.*

COMPOSITA. Calcanthi acidum diverſa alcoholi proportione, iunctum, diverſisque encheireſibus dulcificatum, nomina omnino diverſa habuit, & quidem

I. AQUA RABELLII quam & alii ſub nomine liquoris DEMOCRITI cognoſcunt, nonnulli etiam acidum DIPPELLII vocant, nihil aliud eſt quam ſimplex partis unius olei vitrioli puriſſimi, & Partium trium alcoholis optimi, digeſtionis & circulationis interveniente beneficio, mixtura, ita LEMERY *Chymie,* MACQUER *Chymie;* licet non conſentiant TOURNEFOR *in Laborat.* SNAT *Cour de Chymie,* ASTRUC *de morbis venereis:* & hi quidem duo poſteriores RABELLII aquam elicitum deſtillatione liquorem eſſe volunt, hinc ſpiritum vitrioli dulcem, qualis eſt noſtris in officinis proſtans liquor anodynus mineralis.

Nunc vero clarum eſt diſcriminandas virtutes medicatas eſſe, quas diverſis his liquoribus *Cl.* viri adſcripſere, nec eas uni convenire aquæ Rabellianæ poſſe. Mixturam ſimplicem non deſtillatam diureſim movere, vomitum & alvum ſiſtere, etiam hæmoptoicis convenire doſi guttarum quatuor ad decem LEMERY *Chymie. Cl.* CARL in podagra, arthritide, nephritide ſummopere recommendat, ut & SCHULZE *in diſſert.* an dentur medicamenta, quæ calculum in veſica confringant? 1734. & HUMMEL *in diſſert.* de arthritide

tide tam tartarea quam ſcorbutica 1734. Hi viri vero Part. IV. VI. VIII. ſpiritus vini rectificatiſſimi immiſcebant olei vitrioli Part. I. additis ſimul diverſis vegetabilibus reſolventibus, balſamicis, diureticis egregiarum virium POTT *de acido vitrioli vinoſo.*

Mixturam vero aliam ex priore ſimplice, deſtillatione obtentam & quæ non eſt proprie aqua RABELLII priorum, ſed SNAT, ASTRUC, hic laudat ſtipticam in hæmorrhagiis, & hæmoptyſi, paregoricam, diureticam, tum in febribus ardentibus & intermittentibus egregiam; adhæc in vomitu & ructu mirabiliter operari ait, ſiſtere etiam gonorrhæas ptiſana cum ea acidulata. Eadem fere ASTRUCIUS repetiit, & laudat in hæmorrhagiis quibuscunque, febribus ardentibus, inſtillatam vehiculo ad gratam aciditatem, & ptiſanis refrigerantibus, quæ in initio gonorrhææ præſcribuntur, maxime ſi diſchuria nimis diſcruciat. Sed an hæc acida eſt? an refrigerat ſpiritus vitrioli dulcis?

II. SPIRITUS VITRIOLI DULCIS, ſeu LIQUOR ANODYNUS MINERALIS multarum officinarum ex prioris mixturæ deſtillatione confectus exurgit ex duobus liquoribus prima ſeſe deſtillatione excipientibus ſcilicet ſpiritu vini aromatico vix non puro & ſpiritu vini gratiori fragrantiori acido vitrioli iam aliquantulum alterato commixtis; ita fere omnes officinæ parant, & quæ non exacte attendunt hos adhuc acida & ſulphurei odoris aqua tertio demum loco prodeunte plurimum debilitant. Inde eſt quod vitrioli dulcis ſpiritus ſeu liquor anodynus mineralis manifeſtam aciditatem aliquibus in officinis habens fragrantiam minorem, minime ſit probandus, & ſuper alcali rectificandus aut quod melius eſt poſt aliquot

quot dierum cum alcali digeſtiones, concuſſiones, cohobandus: ſic enim iterum purior ſpiritus odore eleganti aromatico & fragranti prodit POTT.

Quanquam vero prima vice ſumma exactitudine paratus ſit, nec ſaporem manifeſte acidum habeat, occultam tamen ſuam aciditatem docent, florum Cyani ab hoc rubor, Mercurii ex ſpiritu nitroſo in flavum turpethum præcipitatio, & cum ſalis ammoniaci vinoſo ſpiritu exurgens ſal ammoniacum ſecretum, cuius tamen ne veſtigium quidem obtineas cum eodem vitrioli dulci ſpiritu prius cum alcali digeſto, abſtracto cohobato POTT. Cæterum corpora reſinoſa & alia compactiora, quæ ſoli ſpiritui vini alias pertinacius reſiſtunt, huic victas dare manus coguntur: & ſolvit Gummi Copoal, Myrrham, Ambram etiam bituminoſum ſuccinum.

VIM MEDICAM ſi ſpectes, eſt ſpiritus fragrans, aromaticus, calidus, carminativus, anodynus in doloribus ſpaſticis ventriculi inteſtinorum a cauſa frigida utilis, ſpeciatim in nauſea & vomitu: in convulſionibus, hyſterica paſſione, epilepſia a dentitione & plurimis aliis. Infantibus ad guttas ſex datur a viginti ad triginta adultis; cum Balſamo vitæ mixtus ſingultum momentanee aufferre ſolet, ſi inflammatio nulla ſubſit; ſunt qui etiam cum ſpiritu ſalis ammoniaci vinoſi, ſunt qui cum ſpiritu tartari in alias indicationes miſcent cum aliis medicinis. Ambra, quam probe in calida digeſtione ſolvit gravidum, in gonorrhæa habituali & contumaci doſi IV. VI. VIII. X guttarum datum prodeſſe ASTRUCIUS dicit, ſuccino vero, quod etiam totum ſolvit divitem in fluore albo doſi guttarum viginti triginta.

III. SPI-

III. SPIRITUS NAPHTAE eſt proprie ſecundum deſtillationis productum vini nempe ſpiritus gratior fragrantiorque vitrioli acido alteratus; praecedenti quidem ſubtilior, cum aethere tamen non componendus. Spiritum acidum vitriolicum vinoſum POTTIUS vocat.

USUS prioris doſi guttarum X, XX.

IV. AETHER quem & alii Naphtam ſimpliciter vocant aut etiam Phlogiſton FROBENII, tertium eſt deſtillationis productum limpidiſſimum fragrantiſſimumque admodum inflammabile & volatile.

PROPRIETATES quod ſpectat eae omnino mirabiles ſunt; rerum omnium cognitarum leviſſimus aether ſe ad alcohol habet :: 1 : 1,002 & ad aquam :: 1 : 1,114; fugaciſſimus manui inſtillatus frigoris ſenſum imprimit & illico in aera abſque ullo humiditatis relicto veſtigio rapitur, ſpiritui vini inflammabilior electrico igne inflammatur & flammam e vicinia eripiens fere abſque fuligine deflagrat; Reſinoſarum unicum & adaequatum menſtruum, verum eos colorem, odorem, ſaporem ex vegetabilibus extrahit, nec aquae nec ſpiritibus acidis vel foſſilibus vel vegetabilibus miſcetur, hinc etiam aquae inſtillatus & accenſus ſuper eam ardet.

USUS in morbis vaſorum minimorum ut in Epilepſia, Hyſterica paſſione, Paralyſi, Rheumatiſmo, Podagra, etiam hodie plurimum laudatus, doſi guttarum III ad VIII.

V. NAPHTA VITRIOLI ſeu OLEUM VITRIOLI DULCE etiam Quinta Eſſentia vegetabilis

bilis aliis dicta, Oleum æthereum eſt ex eadem mixtura deſtillatione poſt phlegma acidum ſulphureum, elicitum, quod modo aquæ ſupernatat & limpidum eſt, modo fundum petit, & diverſi coloris aut flaveſcentis, aut viridiusculi viſitur.

PROPRIETATES. Eſt oleum hoc penetrantiſſimum, ſulphureum, fragrans, fugaciſſimum admodum inflammabile in ſpiritu vini ſolubile, aquæ non miſcibile: diutius aſſervatum diaphaneitatem amittit, rubedinem contrahit, & acidum corroſivum evadit, quod cum alcali commixtum aperte efferveſcat, ab eo vero abſtractum nec amplius rubeſcat nec acidum evadat nec mercurium, aut argentum rodat. POTT.

VIRES anodynæ ſummæ in doloribus ſpaſticis & arthriticis, eas in medendo ſibi notiſſimas fuiſſe teſlatur HOFFMANNUS, ut inde multi ſuſpicentur verum & genuinum liquorem anodynum mineralem EIUSDEM viri hoc divitem oleo fuiſſe, conſtare igitur ſpiritu vitrioli dulci, vitrioli dulci oleo liquorem anodynum mineralem. Veniunt etiam in hunc cenſum

VI. GUTTÆ Generalis de LAMOTTE antipodagricæ. Conſtituuntur ſpiritu naphtæ ſolutum tenente aurum. Doſis ſpiritus naphæ.

VII. LIQUOR MANCHINI. Sub hoc nomine habetur ſpiritus naphtæ ſolus vel ſupra remanens caput mortuum prioris deſtillationis digeſtus, abſtractus, coloratus; nonnulli etiam ſimplicem liquorem anodynum cum portione capitis mortui digerunt denuo diſtillant: alii alia addunt. Doſis ex præcedentibus facilis.

Cæ-

Cæterum *Cl.* BAUME qui & optimam diſſertationem de æthere conſcripſit, hoc ordine deſtillationis producta recenſet: *I.* Spiritum vini non alteratum. *II.* Spiritum vini aromaticum acido vitriolico alteratum. *III.* Ætherem. *IV.* Phlegma acidulum. *V.* Primum acidum ſulphureum volatile. *VI.* Oleum dulce Nro. IV & V ſupernatans. *VII.* Oleum citrinum ponderoſius fundum petens. *VIII.* Secundum acidum ſulphureum. *IX.* Oleum vitrioli nigrum ſpiſſum ſulphureum. *X.* Sublimatum ſulphur. *XI.* In fundo cucurbitæ bitumen.

VIII. TARTARUS VITRIOLATUS vel ex ſale alcalino, & ſpiritu vitrioli, vel ex alcali puro, & vitrioli martis paratur, ſecundus Tachenianus dicitur: Sal medius eſt, ſatis vehementer movens, incidens, a granis decem, quindecim, ad triginta pro doſi exhibendus.

IX. ARCANUM DUPLICATUM acido vitrioli, & baſi fixa alcalina nitri, operatione non ſemper exacta conficitur. Notabile eſt diſcrimen inter arcanum duplicatum, quod ex nitri deſtillatione cum vitriolo fit & illud, quod cum oleo vitrioli conficitur; docet in cryſtallis obſervanda diverſitas. Doſis præcedentis eadem, vel paulo maior.

SEMI-

SEMIMETALLA.

FLORES ZINCI *Offic. Mineralogiae.* Claſſis Præparator: Ordo ſemimetallicorum.

ZINCUM ſulphure, plumbo, ferro, mineraliſatum, particulis micantibus, fuſcum, arſenici vix aliquid continens POTT contra IUSTI *in Send-Schreiben Berlin. 1760.* hos flores largitur, fixos, non volatiles amplius, SCHWEDENBORG, interne nunquam, externe ſæpe præſcriptos, in ulceribus, lippitudine; in poſteriori caſu in aqua roſarum pro collyrio adſtringente dat *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN, in intertrigine ſpecificos habet LINNÆUS, in excoriationibus, fiſſuris papillarum, laudat BARBETTE.

METALLA.

FERRUM. CHALYBS. *Offic. Mineralogiae.* Claſſis Minerarum Metallicarum. Ordo ferrearum præparatarum. *Germ.* Stahl. *Gallis* Acier. *Anglis* Steel.

FERRUM *duriſſimum & puriſſimum, ad ſilicem ſcintillans*, W. acies, ſtomoma, chalybs. An detur naturale, malleabile, Hiſtoriæ Naturalis ſcriptores multum diſputarunt, hodie res plana eſt. Tamen in uſus noſtros omne, præter id, quod in aquis medicatis natura exhibet, præparatum eſt, præparatum in aciem verti poteſt, omnium optime docente de REAUMUR. Cur multis plantarum ſuccis, vegetabilium cineribus, coralliis, ipſis animalium partibus, oſſibus, ſanguini, caſtoreo, & extracto ſubtiliſſimo florum melli, ineſt ferrum magnete conſpicuum? Experimenta adſunt, ratio deeſt.

Digitized by Google

Tentamina vero, quibus præſentia Ferri in corporibus latitantis expiſcatur, vel magnete inſtituuntur in ſiccis pulveratis, quæ attrahit, vel gallarum, aut alio adſtringente pulvere, aut decocto, etiam alcalina fixa animali ſolutione, in fluidis, quæ colore tentat. Eſt vero in hoc negotio id non infimæ conſiderationis, quod ferrum quocunque foſſili acido in aquis ſolutum, non perinde gallarum, aut adſtringentium vi mutetur, quam dum vitrioli interveniente acido ſuſpenſum eſt: proin gallarum, aut adſtringentium adminicula, utiliſſima in omni caſu eſſe non poſſe Ferri criteria; contra vero, cum ſolutio cærulei Boruſſici alcalino fixo lixivio, etiam volatili alcalino ſpiritu facta determinati acidi foſſilis præſentiam nec poſtulet, nec exſpectet, eam unicum verum, & certum Ferri criterium eſſe in propatulo videri.

Quanquam vero adſtringentium vis ferratis aquis atramenti nigredinem communiter conciliare ſoleat, ut illis alcalica fixa animalia cæruleum colorem inducunt, eſt tamen etiam, ubi gallarum pulvis, aut cæruleum, aut purpureum iisdem colorem in experimento inducit; atque primum fieri obſervatur, dum his vitriolum martis purum ineſt, alterum dum hæ aquæ, aut natro, aut ſale alcalino minerali, aut alio alcalino impregnatæ ſunt.

PRINCIPIA Ferri quod concernit, id ex principio communi inflammabili, & terra vitreſcibili metallica exurgit.

Primum quidem putridus, ſulphureus, inflammabilis, limaturæ martis, ab oleo vitrioli ſolutæ halitus, ex ſedimento nigricante in eadem operatione, eductum verum cum mercurio in cinnabarim ſublimandum ſulphur, calcinatio ferri in crocum, croci in ferrum reductio, addito omni phlogiſto, excepto ſulphure. & Arſenico, quæ metalla omnia præter Aurum

rum forma metallica exuunt, demonſtrant. De altero principio non dubitatur, & utrumque docet Ferri geneſis, ex abſtractione olei unguinoſi a terra vitreſcibili exſurgens, etiam magnete exploranda.

Cæterum ex parte terrea omnia Phyſices cum magnete phœnomena vix non dependent, a ſulphure illi, qui a ferro in experimentis chemicis, & in corpore humano ſequuntur effectus. HOMBERGIUS ſecretum invenit primus, quo ſulphuream a terrea ſepararet partem in *iisdem*, & e ferro cum aliis, cæruleum Berolinenſe ALII: eſt enim hoc nihil aliud, quam ferrum valde ſubtiliſatum, quod ope alcali fixi, cum phlogiſtica animalium parte coniuncti, in pulverem, plus minus cæruleum, præcipitatur, prout portio terræ aluminoſæ adhibitæ ſeſe habet.

PROPRIETATES ferri ſunt, magnete attrahi, quanquam aliorum plurimorum corporum metallicorum non exiguam in ſe contineat vim, magnetis virtute inſici, & ferrum attrahere, minime inter metalla malleabile, maxime elaſticum eſſe, igne, tritu, candeſcere, difficulter ſundi, ſcintillas projicere, adhæc igne conſumi, ſpeculo cauſtico ſemivitrificari, & ſubjectis carbonibus in ſcintillas totum diffundi, & evaneſcere: in aere, aqua, rodi in crocum, diſſolvi ab acidis, cum vehementi efferveſcentia in ſpiritu ſalis, & vitrioli. Solutionum colores diverſos eſſe pro diverſis menſtruis, flavam ex acido ſalis, viridem ex acido vitrioli, fuſcam ex aqua forti &c. hoc metallum bilance hydroſtatica ponderatum fere octavam ſui ponderis partem perdit.

USUS MEDICUS iam veteribus notus, & multus: vinum aut aquam, in qua candens ferrum reſtinctum ſit, potu cæliacis, dyſentericis, lienoſis, chole-

ra laborantibus, & diſſolutis ſtomacho, auxiliari, tum & reſtringere, ſiſtere fœminarum profluvia, DIOSCORIDES reliquit. IPHICLUM improlem eandem ab oraculo in remedium accepiſſe, ex hiſtoriis adhuc novimus. Recentioribus, in iisdem morbis, uſus non minor eſt, adhuc in corpore laxo pallido roborans, hæmatopœticus & emmenagogus: docent id auctus ab eius uſu cum reſpiratione pulſus, diffuſus maior per totum corpus calor, ſubſidentia laxi corporis; absque ulla prædominantis viſcoſi evacuatione, habitus, & amœnus oculis, labiis, gingivis, genis, ſubnaſcens purpureus color. An igitur, quia menſtrua nimia ſiſtit, deficientia reſtituit, reſtituta expellit, oppoſita vi adſtringendi, & aperiendi ferrum gaudet? vera phyſiologia ſemper negavit.

Eſt tamen quibus etiam obſit: non dandum phthiſicis, ſcirrho affectis, plethoricis, biliofis, imo ipſis phlegmaticis, ni manifeſta acidi ſigna in primis viis ſint, vix in ſubſtantia, ſed in acido vegetabili ſolutum exhibendum. Sub eius uſu abſtinendum alcalinis, acidis foſſilibus: iniungendus, qui iuvat, corporis motus.

Limatura ferri ea chalybis potior omnium conſenſu, in alcohol attenuatiſſima, ſi acidum in primis viis, in ſubſtantia datur, optime in bolo, electuario, pilulis, quinque, decem, granorum doſi; ructus ſulphurei ovi quaſi putrefacti, ſoluti in acido ventriculi teſtimonium præbent; anxietas, ſpasmi obvenientes, opio ſolvuntur: fæces nigræ bonum ſignum habent. Cæterum in ſuccis vegetabilium acidulorum, fructuum horæorum, vinis acidis, acetis &c. ſolvi poteſt, unciæ dimidiæ pondere in libra una liquidi, & bis de die unciæ duæ ſumi.

Ex-

Externe adhuc magni uſus martialis in fontibus medicatis fæx, roborandi ſcopo. Neque inutile eſt nigrum ſtratorum ſabulum, ferro ditiſſimum, experimento MALAVAL *Acad. de Chirurg.* T. III.

PRÆPARATA. *Croci* martis varii: ablato ſulphure pars metallica ferri, in ſpiritibus acidis fortiſſimis non adeo diſſolubilis, ipſo ſemper deterior ferro: rejiciendi. *Tincturae* ſimplices meliores: martis cum ſucco pomorum in caſibus recenſitis laudabilis. Aliæ, ut martis *adſtringens*, *aperitiva*, *helleborata*, ſuis auctoribus placent. Ultimo etiam dici debet rubiginem ferri deſtillatam ad urinoſum ſal vergere. HIERNE, NEUMANN &c.

LAPIS HÆMATITES *Off.* Ferrum Mineraliſatum minera figurata rubra, aut tritura rubente W. Claſſis Minerarum. Ordo ferrearum. *Germ.* Blutſtein. *Gallis* Pierre hæmatide.

HÆMATITIS martialis minera eſt, coloris obſcure rubentis, etiam ferruginei, nigricantis, fibris inſtar ligni longis, tenuibus, & acuum in morem acutis conſtans, ſaporis vero terrei, adſtringentis, addito phlogiſto ferri naturam conſequens. Principia eadem ſunt, ſunt & eædem proprietates, ab acidis, ut ferrum, diſſolvitur &c.

VIRES MEDICÆ adſtringentes, ſiccantes, roborantes, ſunt in ſputo ſanguinis cruento, ulcere pulmonum, aliis hæmorrhagiis, alvi fluxibus etiam moderandis, fluore albo &c. proficuæ. Huius quam ferri maior doſis eſt, forma pulveris a ſcrupulo ſemis ad ſcrupulum unum, ita proportione habita in electua-

 riis,

riis, & aliis formis datur: Externe plurima ingreditur emplaſtra.

PRÆPARATA. *Flores* ſalis ammoniaci martiales

AQUÆ FERRATÆ.

THERMÆ MARTIALES.

SULPHUREÆ etiam in hanc claſſem revocandæ.

ANIMALIA.

CHERMES *Offic. Entomologorum* COCCUS. Claſſis Naturalis Inſectorum. Ordo Hemipterorum.

COCCUS quercus cocciferæ, aceto immerſus, ſupra lintea exſiccatus, noſtris divenditur officinis: Recens ſanguineum colorem habet, qui expreſſus baſis eſt confectionis alkermes, quæ in Gallo-provincia optime paratur, & divenditur.

VIM adſtringentem docet factum cum ſolutione vitrioli atramentum, Comes MARSILLI, roborantem in præcavendo abortu LINNÆUS, tum præſtantem in profluviis ſanguinis, etiam diarrhœa, dyſenteria, alii habent: in memoriæ imbecillitate, epilepſia idiopathica, aliisque convulſionibus, hæmorrhagiis, adhuc laudat CARTHEUSERUS *in Commentationibus varii argumenti Germanice ſcriptis 1759.* An adeo analeptica confectio, ut etiam aphrodiſiaca? Sal alcali volatile examine chemico demonſtravit MARSILLIUS *de Granis Kermes Act. Phyſ. Med. Acad.* N. C. T. III.

T. III. Sumuntur in ſubſtantia ad ſcrup. unum, duos, ſucco recenti, vel per ſe, vel cum ſyrupo cochleatim: etiam in decocto ad unciam unam, duas, datur ſuccus: tinctura ex his, mediante ſpiritu nitri dulci parata, præſtantiſſimæ virtutis eſſe dicitur, CARTHEUSER l. c.

In hanc claſſem, quæ maiorem fibris cohæſionem, & elaſticitatem conciliare poſſunt, ex animalibus oſſa, eaque adhuc acriter calcinata numerantur luculentius, quod hæc ſuperfluam, quæ fibras macerat, relaxat, humiditatem abſorbendo, eis maiorem in mutuum niſum occaſionem concedant. Externe vero applicari ſolum ea ſolent, quod reſorpto liquido concreſcentia, cchærentem admodum paſtam conſtituant. Neque ex animalibus ſolum ea parari poſſunt, ſed etiam ex terreis. Similis terra bolaris *Memoir. de l'Acad. des Sciences 1669.* deſcripta eſt, qua lymphæ ſtillicidium, vitriolo, alumine, non compeſcendum, ſiluit, & quæ, abrupto ad umbilicum fune umbilicali, lethalem hæmorrhagiam prævertere poſſet.

CLASSIS SEXTA

ATTENUANTIUM.

ATTENUANTIA dicuntur illa, quæ fluidorum nimiam tenacitatem tollunt. Locum habent, ubi ſigna docent æquabilem humorum per vaſa motum ob nimium lentorem in toto, vel in parte, impediri. Laſſitudines ſpontaneæ, dolores inflammatorii, acuti, vel & alii obtuſiores, hæc indicant; licet ex his alia in acutis, in lentis alia, ſeligere medicus debeat, tum & pro genio materiæ attenuandæ diverſa.

I. ABSTERSIVA, RESOLVENTIA.

BARDANA *Offic.* ARCTIUM *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Compoſitarum Capitatarum. *Germ.* Kletten-Kraut. *Anglis* Burdock.

ARCTIUM DIOSCORIDIS, radices, & ſemina officinis exhibet. Radices lene aroma, amarum, reſolvens, aperiens, habent, absque ſtimulo, ut in acutis absque metu adhiberi poſſint, HALLER; in cerevifia cocta arthritidem ſuperavit, FORESTUS, ad luem veneream, & mercurii in corpore deliteſcentis ægritudines, arcanæ habentur: In decocto ab uncia ſemis, ad unam, radicis doſis eſt. Seminis amariſſimi,

mi, diuretici, drachma: uncia ſemis in emulſis: drachma ſemis, una, in pulvere: in nephritide in aqua laudatur. Folia recepta non ſunt, tamen in lacte cocta externe ad arthritidem valere ETTMULLER. Succus recens preſſus, defæcatus, diureticus; doſis unciæ unius, bis ter de die.

CICHORIUM. *vide* P. I. p. 22. 23.

CICUTA *vide* venena.

EBULUS *Offic. Botanicor.* SAMBUCUS Claſſis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Niederholder. *Gallis* Yeble. *Anglis* Dwarb-Elder.

SAMBUCUS *herbacea floribus umbellatis.* In uſu alimentari non adeo familiares hæ baccæ, amariores, acriores, quam ſambuci. Plantæ cæterum omnia habent ſimilia, niſi quod Ebulus Sambuco valentior.

USUS MEDICUS ac Sambuci idem, ſed efficacior, hydragogus, diureticus, ſolvens, diſcutiens, ſtimulans. Radix tota infuſa ad drach. duas, unciam ſemis, exteriori cortice pulverato ad drach. dimidiam, nimio menſium fluxui roborando obvenit. Corticis mediani ſuccus validiſſimus, hydropicis unciæ dimidiæ vel integræ menſura datur: pulvis radicis drach. ſemis, unius doſi, ut & ſemen, quod ex chamæpityos decocto podagricis, iſchiadicis potum, multum prodeſt. Cataplasma ex foliis extravaſata ſolvit, diſcutit, maxime ſanguinea, ſeroſa. An non pleuritico lateri utilius veſicatorio, rubefaciente alio? utique adhuc ſol-

Digitized by Google

vit? Flores vi diaphoretica etiam laudantur, ſemina purgante.

PRÆPARATA. *Roob* ebuli validum purgans unciæ dimidiæ, aut integræ pondere. *Aqua* ſtillatitia ebuli diſcutiens, etiam purgans ab aliquibus habetur. Unc. IV. doſi exhibitam ſingulis diebus, ieiuno ventriculo, in aſcite & tympanitide utilem, TABERNÆMONTANUS dixit. *Sal* etiam non nullis habetur officinis, haud ſpecificæ virtutis plantæ.

ENDIVIA *vide* P. I. p. 23.

FUMARIA *Offic. Botanicor.* Claſſis Naturalis Papilion. *Germ.* Erd-rauch. *Anglis* Fumitory. *Gallis.* Fume-terre.

FUMARIÆ *pericarpiis monoſpermis*, herba, amariſſima, ſolvens, ſanguinem depurans, HOFFMANN, obſtructionibus, ictero utilis, RIVERIUS, pruritui, SIMEON PAULI, lepræ FR. HOFFMANN, ſcorbuto, arthritidi LINNÆUS. Datur in cereviſiæ pinta, manipulus unus, duo: vel in conſerva, extracto, doſi drachmæ ſemis, unius: Etiam *ſyrupus*, *eſſentia*, proſtant.

HIERACIUM.

LACTUCA *vide* P. I. p. 23.

MANNA *vide Purgantia.*

MEL *vide* antidota.

SACCHARUM.

SAPO-

SAPONARIA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Pauci-ſlam. *Germ.* Seiffen-kraut. *Anglis* Soap-wort. *Gallis* Saponaire.

SAPONARIA *foliis trinerviis, floribus umbellatis,* efficaciter abſtergit, coagula bilis, viſcerum abdominalium infarctus reſolvit, etiam ictericis, & ſcorbuticis proficua, tum purulentis utilis: An debellat luem veneream? Semen ad epilepſiam laudat HOFFMANN. In lib. IV. aquæ manipulum unum viridis plantæ, incoquit SEPTALIUS cum paſſulis, pro potu: pro lavamento vel fomento manipulum unum in libra una: ſeminum doſis gran. quindecim, viginti, triginta, quam contra Epilepſiam laudant.

SCORZONERA *vide* P. I. p. 32. 33.

SEDUM MINUS *Offic. Botanicorum.* Claſſis Pauci-ſlam. *Germ.* Mauer-pfeffer. *Anglis* Wall-Pepper. *Gallis* Tete de Souris.

SEDUM *foliis ſubovatis, adnato-ſeſſilibus, alternis, racemo triplici;* acre, alcalinum, BURGHARD. Succus eius, æquali quantitati ſpiritus vini rectificati commixtus, coagulum album conſtituit, volatile, faciei coſmeticum non utile, IDEM. *Satyr. Sileſiac.* Flore albo multum contra cancrum, ubi etiam inutilis cicuta fuit, extollit ex obſervatione QUESNAY, atque id ipſum eſt ſedum *minus, teretifolium, album,* C. B. non ſedum *parvum, acre, flore luteo* I. B.

SEDUM

SEDUM MAIUS *ſeu* SEMPERVIVUM *Offic. Botan.* Claſſis Pauci-flam. *Germ.* Haus-wurzel. *Gallis* Ioubarbe. *Anglis* Great Houſeleck.

SEMPERVIVUM *foliis radicalibus carnoſis, caulinis imbricatis, corymbo racemoſo, reflexo:* acido-auſterum, etiam acre, aphthis utile, ad alvi profluvia, maxime putrida, inſigne, externe ambuſta coercet, & refrigerat, ulcera calida temperat, laxa curat. Succum papillis mammarum inflammatis & dolentibus, ut & dolentibus & inflammatis gingivis lactis cremore & ſyrupo violarum mixtum applicat van SWIETEN.

SONCHUS *Off. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Compoſitarum Semifloſculoſarum. *Germ.* Glatt-Leber-Diſtel. *Anglis* Sow-thiſtle. *Gallis* Palais de Lievre.

SONCHUS *foliis laevibus, & teneris, calycibus glabris*, ut tota tribus, ſucculentus, ſaponaceus, amarus, viſcerum obſtructionibus, ictero utilis, etiam cichoreo præfertur SYLVATICO. Succus in pleuritide ſalutaris, BOCCONE.

TARAXACON.

TRAGOPOGON, *vide* P.I. p. 33. 34.

SAPONES.

BILIS ANIMALIUM, lucii piſcis, anguillarum, tauri &c. adeo magni uſus in glutinoſo ſpontaneo L. B. van SWIETEN.

LAPIS PORCINUS, PEDRA del PORCO *Off.* Forte bili ſuam efficaciam æque, ac originem debet, L. B. van SWIETEN. Vix magnæ laudis capax, bili animalium non præferendus.

SAPO VENETUS, *vide* antidota.

SAPO HISPANICUS *ſeu* ALICANTHINUS, qui drachmæ ſemis pondere in drachmis tribus lactis coctus, triginta diebus ante epilepſiæ inſultum hauſtus, dirum hunc morbum ſuſtulit.

SAPONES alii medici. *vide* antidota.

GUMMI AROMATICA.

GUMMI AMMONIACUM.
BDELIUM.
GALBANUM.
OPOPANAX.
SAGAPENUM. *vide* P. I. p. 163. ad 174.

II. ALCA-

II. ALCALESCENTIA, ANTISCORBUTICA.

ALLIUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Liliorum. *Germ.* Knoblauch. *Gallis* Ail. *Anglis* Garlick.

ALLIUM *ſativum*, ſeu *vulgare*, *ſtaminibus alterne trifidis*, *foliis gramineis*, *capite bulbifero*, *radicibus in unum bulbum congruentibus.* HAL. *Philoſoph. Transact.* Hoc graveolens, acre, ſubcauſticum, ſalem volatilem concretum continere NEUMANN, penetrabiliſſimum eſſe, ex ulcere olens KERKRINGIUS, ex ſudore PAULIN obſervarunt; ad hæc infuſum obſtructam urinam ſolvere BLAIR, prodeſſe calculoſis omnium fere experientia, etiam in prophylaxin ſumptum *Ephem.* N. C. HOYERUS, ſpecifice podagræ mederi, TILEMAN, a cauſa acida; ad vermes expertus laudat BINNINGERUS: Eſt etiam in hydrope diureticum potens, quo etiam hic morbus ſæpe percuratur, in colica carminans, in hyſterica paſſione naribus ſuppoſitum excitans: Ut ſpiritu frumenti, cui allium infuſum, ſe perfricet æger in tympanitide, author eſt BORRICHIUS *de uſu plantarum indigenarum.*

ALLIARIA *Offic.* ERYSIMUM *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Cruciform. *Germ.* Knoblauch-kraut. *Anglis* Jack by the Hedge.

ALLIARIA *foliis cordatis*, interno raro uſu, externo ad gangrænam plurima, non omnibus recepta officinis eſt.

BEC-

BECCABUNGA *Off.* VERONICA *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Ringentium. *Germ.* Bachbungen. *Anglis* Brooklime.

VERONICA *aquatica*, *foliis ovatis*, *racemis lateralibus*; ſucco ſaponaceo aliis antiſcorbuticis mitiori, plena, multum in referendis viſcerum obſtructionibus utilis, etiam in morbis cutaneis, ictero, laudata, in ſcorbuto maxime deprædicatur, ſero lactis ad manipulum unum, duos, quatuor, decocta, etiam in ſucco expreſſo, defæcato, ſumpta unciarum duarum menſura, bis ter de die: Adhæc iuvat ab acido ortam podagram diu adhibita.

Proſtat *conſerva.*

BRASSICA *vide* P. I. p. 19. 20.

CEPA *Offic.* ALLIUM *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Liliorum. *Germ.* Zwiebel. *Gallis* Oignon. *Anglis* Onyon.

ALLIUM *ſtaminibus alterne trifidis*, *caule ad terram ventricoſo.* HALL. Aquæ ſeptem octavas partes, & plurimum ſalis volatilis concreti, deſtillatum largitur, NEUMANN, ut magna vis in aqua ſtillatitia ſit. IDEM. Cepæ vires calculum confringendi a plurimis adſcriptæ, an veræ? Cocti, in cataplasmata redacti bulbi, admodum maturant, etiam bubones KRAMER. *Commerc. Litterar. Norimberg.*

COCHLEARIA *Offic. Botanicor.* Claſſis Natur. Cruciform. *Germ.* Leffelkraut. *Gallis* Herbe aux Cuilliers. *Anglis* Scurvy-graſs.

COCHLEARIA *folio radicali ſubrotundo;* ſcorbuticis ſacra, acrior quandoque, aliis temperanda.

Grœn-

Grœnlandis ex acetoſa, & cochlearia ſimul creſcentibus, in ſcorbuto ſalus, BARTHOLINUS. Valet etiam in ſcelotyrbe, hydrope, aſthmate, orthopnœa; ſpecifice diureticam LINNÆUS habet. Manipulus ſemis infunditur ſeri lactis libræ uni: ſuccus per chartam bibulam defæcatus, datur cochleatim, ſolus, vel ſero lactis permixtus, ab uncia ſemis ad unam pro doſi. Succus cochleariæ cum vino preſſus, præſentaneo iſchuriæ remedio fuit, *Ephem.* N. C. *Conſerva* recens utilis: Egregia *aqua* ſtillatitia, bona in cancro oris aquatico, ut & *Spiritus.*

DRABA *Off.* Lepidium *Botanicorum*, Claſſis Naturalis Cruciform.

LEPIDIUM *foliis lanceolatis*, *amplexicaulibus*, *dentatis*, in Auſtria adeo frequens, nondum officinis recepta, an non tanta copia naſcitur, ut a vinis acidis, ortis malis medeatur?

ERUCA *Offic.* Braſſica *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Cruciform. *Germ.* weiſſer garten Rauckenſenff. *Anglis* Rocket. *Gallis* Roquette.

BRASSICA *foliis lyratis*, *caule hirſuto*, *ſiliquis glabris*, acris, graveolens, acetariis ſtimuli loco additur; viſcidos humores incidit, ſolida ſtimulat, in aſthmate, lethargo, paralyſi, hydrope, apoplexia ſeroſa, laudanda in vino infuſa: ſemen maſticatum apophlegmatiſans. In infuſo vinoſo, ſeroſo, pugilli tres, Manip. Semis. Pulvis ſeminum a granis decem, ad quindecim pro doſi, etiam liberalius frigidis, datur.

ERY-

Digitized by Google

ERYSIMUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Cruciform. *Germ.* Wegſenff. *Gallis* Velar. *Anglis* Hedgemuſtard. *Italis* Eryſimo.

ERYSIMUM *ſiliquis cauli appreſſis*, guſtu acre, urens, pituitam potenter incidens, morbis pituitoſis pulmonum abs febre, plurimum utile. Pulverem ſeminum contra calculum, drachmæ unius portione, in albo vino valere, FONTANUS.

Syrupus de Eryſimo in aſthmate, & lentore acido, egregius.

NASTURTIUM HORTENSE *Offic.* LEPIDIUM *Botanicorum.* Claſſis Natur. Cruciform. *Germ.* Garten Kreſſe. *Anglis* Garden creſſes. *Gallis* Creſſon alenois.

LEPIDIUM *foliis oblongis, multifidis, inciſis.* Acris diuretica planta, valet in iisdem caſibus: adſunt etiam præter herbam in officinis ſemina. Doſes priorum. *Aqua* ſtillatitia ad veſicæ calculos mire præſtans habetur. HARTMANN. *Praxi Chymiatr.*

NASTURTIUM AQUATICUM *Offic. Botanicorum* Siſymbrium. Claſſis Naturalis Cruciform. *Germ.* Waſſer-Kreſſe. *Anglis* Water-Creſſes. *Gallis* Creſſon.

SISYMBRIUM foliis pinnatis, angulofis, floribus ſuper folia vix elatis, minus acre cochlearia, omni laude in ſcorbuto lento maius, EUGALENUS, viſcidos humores incidit, & per diureſim eliminat, in ſucco potum, per ſe cochleatim ſumptum, aut ſero, aut vino dilutum, unciæ ſemis, unius pondere: Infunditur etiam ad manipulum unum in libra aquæ. Phthiſicos

etiam curatos eſſe naſturtii aquatici, & lactis ebutyrati potu, N. C. *Ephem. Decad.* 2. Anno 8. Iterum ad calculum renum, lapid. Cancrorum drachmam unam, in aquæ naſturtii e ſucco deſtillatæ unciis duabus cum ſemiſſe, probatæ virtutis remedium eſſe, *Ephem. Decad.* 3. Anno 7. 8. habetur. Dum cereviſiæ dolio aliquot braſſicas rubras capitatas, minutim conſciſſas, cum duodecim manipulis naſturtii aquatici, vel cochleariæ, & libra recentis raphani ruſticani, infunderent, integras familias a ſcorbuto curatas, hoc potu ordinario diu utentes, vidit *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN, *Comment.* T. III.

Conſerva egregia eſt, *eſſentia*, *ſpiritus* laudabilis.

PORRUM *Off. Botanic.* ALLIUM. Claſſis Naturalis Liliorum. *Germ.* Lauch. *Gallis* Pourreau. *Anglis* Leek. *Italis* Porro. Praſo.

ALLIUM *ſtaminibus alterne trifidis*, *foliis gramineis*, *floribus ſphærice congeſtis*, *radice tunicata*, *cauli circumnata.* HAL. Culinaris potiſſimum, medicis uſibus raro adhibetur, tamen decoctum porri ex potentiſſimis ſolventibus calculi, LOBB. habetur.

PIPER INDICUM *Off.* CAPSICUM *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Pauci ſtam. *Germ.* Indianiſcher Pfeffer. *Gallis* Poivre d'inde.

CAPSICUM *annuum*, igneum, rarius datur, hydropicis ſolum & aſthmaticis utile, etiam glutinoſum ſpontaneum domat. Doſis ſcrupuloſa, ad grana quatuor. Hominum reſpirationi noxium eſt, ſuffocat vapor omnes cimices, araneam, apes, panorpes, MARTINET de *Reſpiratione inſectorum.* Piper muſcis lethale.

SCIL-

SCILLA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Liliorum. *Germ.* Meer Zwibel. *Gallis* Squille. *Anglis* Sea onions.

SCILLA *radice tunicata*, acris admodum & corroſiva, recens viſcidos humores potenter incidens, & ſolida exſtimulans. Pura ad grana duo, tria, cum ſaccharo trita, horrendas ſæpe in pectoris hydrope anxietates citiſſime, etiam inſomnes noctes, orthopnœam ſuſtulit, TYSSOT *de Hydrope*. Cæterum præparata in aſthmate, orthopnœa, Lethargo, hydropis tum alia ſpecie, tum illa pectoris multum in uſu eſt doſi granorum quinque, ad decem. Infunditur pariter a drachma una, ad drachmas duas in vino, quod tamen vomendi conatus excitat, quo caſu aliis corrigendum eſt, ut aqua Cinnamomi lactea Baccis iuniperi, aut iuniperi ſpiritus, corticis peruviani virtute.

Cæterum acre, & penetrans remedium ſæpe in toto corpore ſævos dolores ciet, imo & mobiles in convulſiones agit, utrumque tamen incommodum camphoram auferre HALLERUS apud TYSSOTTUM teſtatur. Ventriculi vires deiicit, quos cortex erigit, & ſanguinem ſolvit, ut in diſſolutione humorum cum eo caute mercandum ſit, & ubi ſcirrhus cum febricula, cancer periculo non caret. TYSSOT *de Hydrope.*

Acetum ſquilliticum, & *oxymel* ſquilliticum heroica medicamenta ſunt, vel per ſe cochleatim exhibita, vel aliis ad unciam mixta; mane & veſperi bina cochlearia aceti ſquilliticì calculoſus hauſit, & multos calculos excrevit. *Acta* N. C. Vol. III. Sæpe tamen & hoc intolerabiles anxietates excitat TYSSOT l. c. Terræ foliatæ iunctum egregium eſt Hydrope remedium & a cauſa frigida mucoſa ſingultientibus plus una vice auxilio fuit.

SINAPI *Off.* *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Cruciform. *Germ.* Senff. *Gallis* Muſtard. *Anglis* Muſtard. *Italis* Senape.

SINAPIS *ſiliquis glabris, tetragonis*, ſemen, maxime officinis receptum, acerrimum, corroſivum, externe corpori applicatum rubefaciens, utile, interne raro datur. Datur tamen in prophylaxim apoplexiæ pituitoſæ, HOFFMANN, in curationem lethargi, paralyſis. Ante paroxysmum febris intermittentis, maior doſis ſpiritu iuniperi diluta, aſſumpta, lethalis. L. B. van SWIETEN. Tamen ſcorbuticis prodeſt, CHOMEL. Externe in rubefacientibus, ſinapiſinis, princeps, mollioribus, ut unguento de Althæa, pulpa ceparum dilutum, intritum, tineam, & impetiginem ſanat, FORESTUS. An tuto, emplaſtro ſubactum, faciei, ut hæc a variolis immunis præſtetur, imponitur? ut id quidem fieri *Cl.* ROSEN reliquit.

TRIFOLIUM FIBRINUM *Offic.* MENYANTHES *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Pauci-ſtam. *Germ.* Biberklee. *Anglis* Buch-bean.

MENYANTHES *foliis ternatis*, multum ſaponacea, amara, antiſcorbutica, & anti-arthritica, per excellentiam dicta, SIMON PAULI, SCHULTZ. Arthritidi præſentanea medicina, BOKELMANN, FRANCI, rheumatiſmo, podagræ utilis, etiam in nephritide laudatur, L. in obſtructionibus, ictero ſummum remedium eſt, BOKELMANN, & aſthmati hypochondriaco præſens ſubſidium, IDEM; cochlearia, naſturtio, in ſcorbuto efficacius, IDEM. Notari meretur, antiſcorbuticarum vim in humido, & ſapido eſſe, perire ſiccatis plantis, hinc in ſucco dandas, uſum harum in hypochondriacis, melancholicis utilem. Pulvis

vis radicis acrioris purgat drachmæ pondere. Plantæ manipulus ſeminis infunditur in libra una ſeri lactis recentis, etiam ſuccus in eodem datur, unciæ ſeminis, unius doſi.

VICTORIALIS *Offic.* ALLIUM *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Liliorum. *Germ.* Siegwurtz.

ALLIUM *radice oblonga, reticulo obducta*, ad ſpaſmos abdominales gravidarum ex amuleto ſuſpenſum, laudat HALLERUS. Cæterum ad uſus magicos plurimum adhibetur.

III. INCIDENTIA SALINA.

SALIA dicuntur corpora linguæ ſaporem imprimentia, aqua ſolubilia igne vel fluentia vel volatilia; hæc quidem omnia acida ſunt vel alcalica vel media, poſſent etiam addi terrea. Quæ ad hanc Claſſem Attenuantium ſpectant, potiſſimum media ſunt & alcalica: de prioribus hic, de poſterioribus Tomo III. potiſſimum dicam.

Sunt vero ſalia media, alias & Neutra, & Enixa dicta, ea ſalia, quæ intimiori & ſaturatiori acidi & alcali connubio exſurgunt: criteria igitur horum exactiſſima, eorundem principia ſola eſſe poſſunt, docent ſyncriſis, diacriſis minime ſyrupus violarum ut contendere Pharmacopæi poſſent vide NEUMANNI *Commentat. de ſyrupi violarum commiſtione ad probanda liquida inſufficienti & fallaci Miſcel. Berolin.* T. III. IV. inſertam. CARTHEUSERI *Hydrologiam*, aquarum

 medi-

medicatarum Angliæ examen ALEX. SUTHERLAND. Sed & inde patet terreas acido ſaturatas ſubſtantias ſalia neutra dici non poſſe. Inter ea quæ hic recenſere convenit, ſunt ſequentia:

AMMONIACUS SAL. *Offic. Mineralogiae.* Claſſis Minerarum. Ordo Salinarum: an arteſactarum? *Germ.* Salmiack. *Gallis* Sel ammoniac. *Anglis* Sal ammoniac.

SAL AMMONIACUM in glebas igne ſubterraneo concretum, WALLERIUS. In Italia, & in Anglia naturale eſſe creditur, etiam in Calmuccarum regionibus, rupibus accretum inveniri MODEL *experimenta & tentamina ſuper nativo ſale ammoniaco. German: Lipſiae* 1758. Figuræ indeterminatæ eſſe, nec duas ſibi ſimiles glebas, friabiles, aqua in integrum ſolubiles. IDEM.

Ammoniacum *artificiale*, *vulgare*, ſolum ex Ægypto ad nos adfertur, ex ſtercorum animalium, & ſtraminis fuligine ſublimata, paratum: docent LEMAIRE & GRANGER *Acad. des Sciences* 1735. ut fruſtra fuligini arcana addi ſalem marinum encheireſi, NEUMANN, CARTHEUSER, POTT, ſuſpicentur.

At unde acidum ſalis in ſale ammoniaco? facile dictu; terra Ægypti ſale communi abunde imprægnata eſt LEHMANN, & plantæ & ſtercora animalium eodem gravida ſunt IDEM, tum animalibus, & vegetabilibus ineſt, BOERHAAVE, in fuliginis noſtrarum regionum analyſi, magnam ſatis ſalis ammoniaci quantitatem obtinuit IDEM, ſed neque acidum ſalis iunctum fuligini, maiorem ſuppeditat ſalis ammoniaci copiam, DU HAMEL. *Acad. des Sciences* 1735. Calcis vero ſiccæ pulvis, additus, maiorem volatilis ſalis copiam producit, quam

quam non additus, IDEM. At ſalis marini acidum non facile volatile fit, CARTHEUSER; id de acido ſalis marini per ſe adhibiti manifeſtum, volatilibus animalium, & vegetabilium partibus incorporati, horum fabrica mutati, non adeo luculentum, quin contrarium evidentiſſimum in ſale noſtrorum humorum: adhæc plantæ ſale marino plurimo gaudentes combuſtæ, in cineribus ſalis marini nihil relinquunt. q. e. d. Adde etiamnum omnium acidorum ponderoſiſſimum vitrioli acidum ex levi cauſa volatile fieri, & ipſum ſalis acidum ſæpe ſua baſi liberum, in terræ viſceribus inveniri. LEHMANN l. c.

PRINCIPIA igitur huius ſalis: *primo* acidum: *ſecundo* alcali volatile urinoſum: *tertio* inflammabile. Primum, quod aliud, præter ſalis acidum, ſalem ammoniacum verum nunquam efforinet, docet ſal ammoniacum ſecretum GLAUBERI, acido vitriolico, & alcali urinoſo factum: docet nitrum flammans, acido nitri & alcali urinoſo exurgens: tartarus ſolubilis ſale urinoſo, & acido vegetabili factus: contra vero ſpiritus ſalis ſali volatili animali iunctus perfecte ammoniacalis eſt in omni experimento, adde quod ſal ammoniacus in aere liqueſcat, ſalis acidum in hoc demonſtretur. Secundum odor urinoſus, dum cum ſale tartari vel calce teritur, & ſpiritus urinoſus in deſtillatione, manifeſtius evincunt. Tertium, quatuor partium nitri cum una ſalis ammoniaci, perfecta detonatio, ſuadere videtur. Eſt vero una circiter pars acidi ſalis communis ad duas vel tres partes alcali urinoſi, alii alias proportiones habent: in Tentaminibus GEOFFROY Iunioris in libra una ſalis ammoniaci ſalis volatilis uncias quindecim, acidi marini unam invenit *Acad. des Sciences* 1723.

Cæterum, quod proprietates eius ſpectat, in eadem fere, ac ſal gemmæ, aquæ quantitate ſolvitur, vulgare aqua ſolutum ſpiritu vini non præcipitatur: irregularis, non facile determinandæ figuræ, cryſtallos habet, lanugini ſimiles: cum oleo tartari, aqua calcis, odorem penetrantiſſimum exhalat; mixtum cum vitrioli oleo vehementem effervefcentiam, frigidam tamen, init; cum ſpiritu nitri, aut aqua forti, aurum non adeo ſolvit, quam volatiliſat, licet aquam fortem in Regiam commutet; Igne avolat, maiori tamen, quam ad aquæ ebullitionem requiratur; vaſe clauſo per ſe ſublimatur: deguſtatum linguæ frigoris ſenſum imprimit, maxima ſua penetrabilitate omnia pervadit, nec acidus, nec alcalinus; ſali noſtrorum humorum ſimillimus. Sal ammoniacum fixum ex calce viva, & acido ſalis communis conflatur.

USUS MEDICUS, ubicunque in fluidis tarditas, in ſolidis inertia, eximius; in morbis lentis, pituitoſis, incidendi, attenuandi ſcopo; tum etiam ad diaphoreſim augendam, egregius. Doſis a granis quinque ad duodecim, quindecim, vel in pulvere vel cum vehiculo, bis, ter, de die. In febribus intermittentibus pro puerulis doſis granorum quinque ad quindecim, in aquæ ſtillatitiæ ſambuci uncia una, vel potu Theiformi, dimidia ante paroxyſmum hora; adultis drachma una multum multis laudatur. *Nova Acta Acad.* N. C. vol. I.

Externus chirurgis celebratiſſimus, & in ſuffimigiis, & fomentis ad tumores frigidos. In gargariſmatibus, collutoriis etiam, in angina aquoſa, tumore glandularum ſalivalium, linguæ paralyſi familiaris. Drachmam unam ſalis ammoniaci crudi, in duabus drachmis ſucci limoniorum ſolutam, ad dolores dentium goſſipio hac

hac ſolutione madido, denti immiſſo, arcanam fuiſſe, GODFREY *Treaſure.* &c.

PRÆPARATA.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI intermedio corpore alcalino deſtillatione liberatus, addita ſolum aqua, *Simplex Urinoſus*, affuſo ſimul ſpiritu vini *Vinoſus* audit. Prior etiamnum duplex, vel enim cum ſale tartari ſolum paratur, vel interveniente viva calce expellitur; & in his adhuc magnum diſcrimen quoad proportiones ſalis ammoniaci, ſalis tartari, aquæ, tum quoad easdem calcis obſerves:

In genere dici poteſt, ſpiritum ſalis ammoniaci *urinoſum* cum ſale tartari ſolum paratum, longe diverſum eſſe a ſpiritu ſalis ammoniaci cum calce viva facto. Eſt enim poſterior priori non ſolum volatilior, ſed & magis cauſticus, ut ob hanc rationem *ſpiritus volatilis cauſticus*, ſeu *ſpiritus ſalis ammoniaci cum calce* vocetur; præterea adhuc proprietates plures poſſidet, quas alter non habet.

I. Quod ſal volatile forma ſicca ſalina haud appareat, nec hyeme cryſtalliſetur hic ſpiritus.

II. Quod cum ſpiritu vini offam Hellmontianam haud conſtituat, contra cum ſpiritu vini rectificatiſſimo amice ſe gerat, & huic iungatur.

III. Quod bene præparatus, ſive puncto ſaturationis ſalis ammoniaci volatilis cum ſale cauſtico calcis obtentus, cum nullo acido efferveſcat.

IV. Quod ſit ſpiritus ſalinus perfecte medius, quod multi hinc inde negaverant, poſteriores vero Chemici clarius perſpexerant, & iam BOERHAAVE

bene monuerat, licet hodie iniuſte in lyceo noſtro ob id culpetur.

Cæterum inter efficaciſſima ſtimulantia ſpiritus ſalis ammoniaci urinoſus recenſetur, aqua dilutus tantum exhibendus a guttis quinque ad viginti; externe linimentis, & unguentis inſignem penetrandi vim conciliare ſolet.

Spiritus ſalis ammoniaci *cum calce* paratus, priori volatilior ad excitandum animo lapſos naribus ſolum admovetur, etiam extemporanee fieri poteſt immiſſa in ſpiritum ſalis ammoniaci calce. Interne raro datur, neque tamen ſine ratione, cum cauſticum ignis in ſe poſſideat; cum vero menſtruum egregium habeatur plurimarum vegetabilium ſubſtantiarum, ut v. g. corticis peruviani, a quo ſimplex urinoſus parum extrahit, poſterior vero integram efficaciam, nonnulli interne aliarum tincturarum more hunc vegetabili ſubſtantia impraegnatum exhibere ſolent.

Vinoſus dulcificatus interno uſu multum laudatur, ſimplici urinoſo calidior, eadem tamen fere doſi datur diluendus vehiculo.

Eſt etiam addita aniſi vi *Aniſatus*, in pituitoſis pectoris morbis, aſthmate commendatus; tum ſuccini *Succinatus*, in lethargicis & apoplecticis affectibus a cauſa frigida utilis. A capite mortuo vero, a deſtillatione ſpiritus ſalis ammoniaci, tam urinoſi cauſtici, quam vinoſi, reſiduo, *Sal digeſtivum* SYLVII paratur, acido ſalis communis, & alcali fixo, urinoſo conſtans, egregium incidens: Doſis a granis decem ad triginta. In capite mortuo vero ſpiritus cauſtici habetur ſal ammoniacum fixum acido ſalis, & terra calcis conſtans.

FLO-

FLORES SALIS AMMONIACI SIMPCES. Qui cum ſale communi ſublimantur, inutili in officinis labore, verum ſunt ſal ammoniacum purum.

FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES. Cum limatura martis, vel lapide hæmatitide facti, multum laudantur in pertinaci menſium ſuppreſſione a cauſa frigida, fluore albo, viſcerum obſtructionibus. Doſis a granis tribus, ad decem, bis, ter, de die.

SAL VOLATILE SALIS AMMONAICI SICCUM, ANGLICANUM vulgo dictum, valde activum, externo tantum uſui dicatum una parte Salis ammoniaci duabus calcis valido igne ſublimatum. Siccum cum oleis aromaticis ſtillatitiis etiam oleoſum, varium a variis concinnatur: ita familiare eſt & ſolenne ſal volatile ammoniaci ſalis ſiccum, cum oleo maioranæ, vel florum aurantiorum, aut cedrino, probe imbuere, & naribus crebrius offerre, quod mire mucoſitatem colliquat, & vigorem ſenſibus affert. FR. HOFFMANN *de Selectioribus Medicamentis.*

BORAX *Offic. Mineralogiæ.* Claſſis Naturalis Minerarum. Ordo Salinarum: an artefactarum? *Germ.* Borax. *Gallis* Borax. *Anglis* Borax.

BORAX non depurata *Tincar* offic. ut ad nos allata, plurimis compacta eſt, & tantam terræ gryſeæ a ſpiritu ſalis ſolubilis, ab alcali præcipitandæ quantitatem habet, quanta eſt 11 ad 12. Centenarii BRAND *Acad. Reg. Suec.* Vol. XVII. Depurata alba octangularis, ſemi-pellucida eſt, ſaporis ſalſi lixivioſi nauſeoſi, non alcalini, in aere in farinam fatiſcit in igne funditur, fuſa ut Alumen intumeſcit & in vitrum commutatur, maſſa

maſſa ad dimidium fere ponderis reducta GEOFFROY *Acad. des Sciences* 1732. in aqua calida ſolubili (licet ipſa Borace aliquantulum difficilius) & denuo in veram Boracem cryſtalliſabili LEMERY. *Acad. des Sciences* 1728.

Borax ſalium alcalinorum multas dotes habens, & volatile ex ſale ammoniaco, alcali excutiens, dotes ſpecificas plurimas habet; & primo naturam Vitriolorum & Aluminum contra omnis ſalis alcalini indolem in eo ſectatur, quod in eius compoſitionem notabilis adeo aquæ quantitas recipiatur ut dimidium ſui ponderis fere aqua ſit, notabilis itidem requiratur ut in ea ſolvatur. Cæterum in frigida difficilius, citius longe in calida ſolvitur, ita tamen ut ſemper X imo XII partes requirantur aquæ ut ſoluta maneat; ſex unciæ aquæ ebullientis unciam ſemis Boracis ſolum ſolvere in experimento LEMERY *Acad. des Sciences* 1729; atque tum adhuc poſt aliquot dies aliqua præcipitabatur ſalis portio IDEM *ibidem.* Nuper tamen in aqua ebulliente etiam plus Boracis quam alterius cuiusvis ſalis ſolvi vidit *Cl.* BRAND *Acad. Reg. Suec.* Vol. XVII. an eſt in Borace diverſitas?

Sunt adhuc inter ſpecificas Boracis dotes, aliæ plures haud præter videndæ, ſcilicet quod in oleo tartari per deliquium facillime ſolvatur, huic uniatur, & inſtituta evaporatione in cryſtallos denuo concreſcat iam in aere humeſcentes *Cl.* BARON *Mem. de Mathematique* Tom I. Tum quod in acidis maxime vegetabilibus longe facilius quam aqua ſolvatur, cum etiam difficiles cæteroquin acidorum nonnullorum ſolutiones promoveat; unciæ duæ Boracis pulveratæ cum duplo comminutarum cryſtallorum tartari pulvere mixta in una fere ſexta parte illius aquæ quantitatis ſolvuntur, qua ad horum

rum duorum corporum ſeparatam ſolutionem fuiſſet neceſſaria, & per quadrantem horæ coctæ formam ſolidam non amplius induunt continuo in aere deliqueſcentes. Idem cum tartaro crudo phænomenon Borax exhibet, & tam acidis mineralibus quam vegetabilibus ſecreta, non conſpicua unione nubi LEMERY *Acad. des Sciences* 1729 prodidit, etiam igne fixam alas addere & vitrioli & nitri & ſalis acido, non vero acido aceti IDEM aſſeruit.

Borax officinalis, encheiriſi Venetis, & Hollandis arcana præparata, ſal eſt medium, quod nec cum acidis nec cum alcalinis conflictum ineat, violarum ſyrupum non mutet ex LEMERY & NEUMANNI teſtimonio; ſed alii aliter cenſuerunt: alcalinum pronunciatum eſt a *Cl.* GEOFFROY *Acad des Sciences* 1732 ſiquidem præcipitet terram metallicam vitriolorum, eam aluminis & aquæ calcis, viridem etiam ſucco florum violarum colorem conciliet, præcipitet ſolutionem Mercurii in ſpiritu nitri factam colore citrino, ſolutionem ſublimati corroſivi colore aurantio. Et nuper unico, in tanta Chemiæ germanicæ luce, ſyrupi violarum *bene praeparati*, operoſo ſi ſuperis placet experimento, alcalina boracis natura, proclamata eſt, ut vix opus ſit, conſecrata *Acad. Reg. Suec.* Vol. XVII. *Cl.* BRAND experimenta adducere, ſcilicet I. Quod ſaturata Boracis in aqua ebulliente ſolutio cum acidis ſenſibiliter efferveſcat. II. Quod ex Boracis & acidi vitriolici mixtura, ſal producatur mirabile. III. Quod ex ſale ammoniaco & Borace ſpiritus deſtilletur ſalis ammoniaci. IV. Demum, quod Borax tam cum oleis preſſis, quam pinguedine ſaponem conſtituat, ut ſalia alcalina ſolent. Nunc tamen poſt omnia non liquet, an de uno eodemque ſubiecto, *Cl.* Viri diſputent, an Borax LEMERY

et

& NEUMANNI fuerit Borax GEOFFROY? an Borax Veneta eadem ſit ac Batava? an encheireſes Venetiis adhibitæ ſemper eædem, nullo peccato obnoxiæ? & ultimo certum eſt, Boracem ſimplicem ſalem non eſſe, nec purum, ſed commixtum compoſitumque, nec videtur tanta eſſe huius a ſale communi quoad compoſitionem diverſitas, utpote quod non ſpernendam portionem alcali mineralis contineat, acido non adeo exacte ſaturatam. Nuper egregius BEAUME *Manuel. 1763.* compulſis & penſitatis omnibus, Boracem ſalem medium particularem, qui ſale ſedativo perfecte quidem neutro tamen hic baſim ſalis marini ſaturante conflatus, ſaporis ſalſi & ſalis medii ſit, pronunciavit; & hæc quidem ſententia non imbecilliter probatur, ex vitro Boracis in aqua cocto, ſoluto, & in veras denuo Boracis cryſtallos, absque ulla mutatione, evaporatione redacto.

Cum vero acidum Borax habeat principium, merito quæritur cuius naturæ id acidum ſit, quod in eius compoſitionem recipitur. Acidum ſalis eſſe omnium primus *Cl.* NEUMANNUS edixit, hunc pauci ſecuti ſunt, ultimo tamen poſt varia de Borace tentamina in *Acad. des Scienc.* BOURDELINUS acceſſit. Eſſe acidum vitriolicum plurimis POTTIUS probavit, tum vitreſcentia, tum tranſitu ſpiritus ſalis, in deſtillatione ſalis compoſiti ex borace & fixo ſale ammoniaco, tranſitu ſpiritus nitri in deſtillatione eiusdem cum nitro, mercurii ex aqua forti in pulverem nigrum præcipitatione, POTT, in brunnum MODEL; ut igitur borax, acido vitriolico, terra alcalina vitreſcibili, viſcido parco inflammabili commixto, tum demum aqua conflare POTTIO videatur, quod tamen *Cl.* BRAND negat, etiam multum impugnavit BARON. *Mem. de Mathematique* T. I.

Quoad

Quoad baſim duplex alcali, refractarium unum, alterum minerale MODEL ſtatuit; terram vitrificabilem unam, alteram ſalis marini GEOFFROY *Acad. des Sciences 1732.* Prior cum acido vitrioli facit ſal ſedativum, altera cum eodem ſal mirabile GLAUBERI, ut inde ſal commune, vel ſaltem eius terram boraci inhærere contendat THUE *prod. Act. Havnienſ.* Unde etiam borax cum carbonibus, aut alio inflammabili fuſa non reddit hepar ſulphuris, IDEM, quin cum ſale communi, & aliis ſimplicibus, arte produxit boracem, *ibidem*, a POTTIO alienus. Nuper ex borace cupri, & arſenici regulum produxit CADET.

Mechanicus, & chemicus boracis uſus multus, non parcior medicus, ſcopo reſolvendi, attenuandi viſcidos tenaces humores, emmenagogus, antiparalyticus, granorum decem, viginti doſi, gummatibus, aut aliis ſtimulantibus iunctis. Pro expellendo fœtu mortuo ſpecificum admodum ridiculum eſt. Externus uſus coſmeticus.

PRÆPARATA.

SAL SEDATIVUS HOMBERGII ab authore ſublimatione ex Borace cum acido vitrioli factus. *Acad. des Sciences de Paris 1702.* difficulter in aqua ſolvitur, MACQUER, tepida facile, CARTHEUSER, etiam in ſpiritu vini calefacto, cui flammam viridem conciliat; ut & Borax ſolet.

Hic ſal, licet ſublimatus, non tamen volatilis eſt, dum ſiccus maximo igni reſiſtit, funditur, vitrificatur. Nec credere fas eſt, acidum vitriolicum purum ſemper requiri, ſiquidem & aluminis ſpiritu, & ſulphuris

pluris quoque obtineatur LEMERY. *Acad. des Sciences 1728.* imo alio, etiam acido, nitri, ſalis conficiatur GEOFFROY *Acad. des Sciences 1732.* Quid quod etiam exurgat vegetabili BARON. l. c. imo fieri poſſit nullo interveniente in integrum acido IDEM, neque etiam ſublimatione ſemper ſed ſola cryſtalliſatione opus, ut igitur ſal ſedativus ex coniunctione ſola acidi vitriolici & parte urinoſa Boracis ſublimatione naſci dici non poſſit.

Tam ſublimatione, quam cryſtalliſatione etiam cum diverſiſſimis acidis paratus ſal ſedativus, idem ſemper eſt ſal medius GEOFFROY, BARON, leviſſimus omnium & aquæ ſupernatans, acidis mineralibus non decomponendus, ex parte tamen ſolvendus, dum volatili ſalis ammoniaci ſpiritu nullatenus ſolvitur, licet in illo illico liqueſcat, & huic miſceatur BOURDELIN. *Acad. des Sciences 1755.* Quanquam vero ſedativus ſal nec ipſo caryanthi acido alteretur, is tamen acidum nitri, & ſalis expellit, BARON. At neque inde natura huius planior, aut eſt evidentior, dum etiam ſal ſedativus acido vegetabili obtentus ex ſuis habitationibus acida foſſilia expellit. Cæterum vix ſapidus, in aere non humeſcit, cæruleos vegetabilium colores non tentat, in crucibulo abſque intumeſcentia vitrificatur; vitrum aqua ſolutum evaporatione denuo in cryſtallos easdem, non mutatas ducitur; & ſi ſodæ cryſtalli ſali ſedativo iungantur, denuo regeneratur Borax.

Anodynum præſtantiſſimum, nulla præſente inflammatione, laudatur etiam in febribus malignis, in acrimonia acalina volatili, quam domat, CARTHEUSER. Datur forma pulveris a granis tribus ad decem, in

in mixturis aquoſis ad ſcrupulum, concentratis ſolutus ſal, ad guttas quadraginta, quinquaginta, ſed tum febris abeſſe debet. Sal hic omnibus in officinis non habetur.

KERMES MINERALE. vide P. III.

NITRUM *Offic. Mineralogorum.* Claſſis Naturalis Minerarum. Ordo Salinarum. *Germ.* Salpeter. *Gallis* Salpetre. *Anglis* Salt Petre.

NITRUM *priſmaticum hexaedrum, in igne flagrans*, non evidentius cognoſcitur quam a cryſtallorum detonatione cum inflammabili materie. Noſtrum a nitro vel natro veterum, quod erat ſal acalinum, diſtinctum, cognitum non fuit veteribus. An in aere nitri matrix? experimenta MARIOTTE, LEMERY, *Acad. des Sciences* dudum repugnant. At oleum tartari per deliquium aeri expoſitum, in ſalem medium, tartarum vitriolatum concreſcit (quod multi negaverant) PIETSCH, & loco expoſitum, in quo corporum putrefactio ſales volatiles urinoſos producit, in verum nitrum convertitur, IDEM, quid? quod ex aquæ pluviæ maiori quantitate ſpiritus vitrioli omni dote præditus eliciatur, IDEM, tum *Cl.* MARGGRAF. l. c. p. 297. & ante hos viros aquam procelloſam menſe auguſto 1735 vaſis terreis loco elato poſitis collectam, ſulphur redoluiſſe & oleum calcis in ſimile coagulum, in quod dilutior vitrioli ſpiritus hoc agere ſolet, præcipitaſſe HELLOTTUS vidit; & ſoluto tartari ſale in aqua procelloſa 1724 tartarum vitriolatum natum GROSSE *Acad. des Sciences* 1737.

 Tam

Tam naturæ, quam artis productum hocce ſal, generatur, dum terram calcaream imprægnat acidum vitriolicum, tum vel vegetabilibus, vel animalibus nubit, & per putrefactionem inflammabili, & urinoſo principio ita mutatur, ut ſit iam particulare nitroſum. Et primo quidem, quod acidum nitri acidum vitriolicum ſit, hæc argumenta ſunt: maxima ſimilitudo acidi nitri & ſpiritus ſulphurei volatilis; ex ſpiritu enim nitri cum oleo terebinthinæ obtinetur balſamus ſulphuris, & ex duabus partibus nitri crudi, aqua ſoluti, una vitrioli, ſpiritus ſulphuris per campanam, *Clariſ.* PIETSCH *Diſſert. ſur la generation du Nitre, qui a remporté le prix de l'Academie de Berlin.* Secundo, quod huic inflammabile principium inſit, docet nitri puri inflammabilitas, ſpiritus nitri exhalatio, ſalis urinoſi exhalationem contingens, in flammam erumpens, accenſio eiusdem cum oleis ſtillatitiis &c. IDEM.

Utrumque principium nitro ineſſe hæc demonſtrant: quod verum nitrum ex ſpiritus vitrioli, urinæ putrefactæ, calcis vivæ, miſcela generetur, IDEM, etiam ex permixtis lixiviis ab antimonio diaphoretico, amihectico POTERII, & ceruſſa antimonii, elotis, reſiduis adiecto ſpiritu vini; nitrum obtinuiſſe BRENDELIUM, alii addunt, haud convincente experimento. Verum inflammabile hoc principium ab acido ſeparari poſſe, ſeparato, acidum ſupereſſe ſalis communis, KUHNST. *Act.* N. C. *Obſerv.* 138. Vol. VI. notavit; veritas adhuc latet.

Acidum nitri ſal minerale non eſſe, nec eius veſtigium in terræ viſceribus deprehendi, BOURDELIN *Acad. des Sciences* 1742. & ſemper ex nitro educi arte debere LEHMANN *Conſpec. mineral.* teſtantur. Addidit quoque principiorum in depurato, & cryſtalliſato

to hoc ſale obſervatorum proportiones *Cl.* GEOFFROY *Acad. des Sciences 1717*, & libram unam nitri, dimidium aquæ, terræ quartam partem, quartam itidem acidi continere dixit.

PRINCIPIA igitur nitri quod ſpectat: I. Acidum vitrioli debilitatum phlogiſto ſalium alcalinorum. II. Terra calcarea alcalina copioſa. III. Aqua. Ex parte phlogiſtica uniente terream acidæ, eſt, quod acidi nitri debilioris, non facilis etiam a fortiori acido vitrioli, expulſio: ab aliis alia, *Cl.* PIETSCH l. c. Acidum nitri non expellit acidum ſalis, quod tota chemia aſſumpſerat, SCHULZE. Dum duæ unciæ ſalis marini ſumuntur, & ſpiritus nitri fumantis uncia una, facto proceſſu ſpiritus nitri obtinetur, omni dote præditus, & in retorta merum ſal commune habetur, IDEM, non nitrum cubicum; & in tentamine ſuo *Cl.* MODEL guttas aliquot puri acidi ſalis obtinere non potuit, licet inde productus ſpiritus hoc eſſet mixtus, quod argentum non aggrederetur, IDEM. An hic ſpiritus ex utroque acido conſtans, erat aqua regia? omnino: licet enim aurum non ſolviſſe illico viſum MODELIO, ſolviſſe tamen aliis obſervatum, & HOMBERGIO *Acad. des Sciences 1706.* & BRAND *Acad. Reg. Suec.* & GMELINO *in Praefat.*

Limitanda vero SCHULZII, & aliorum virorum experimenta eſſe, nuperrime novis tentaminibus docuit *Cl.* MARGGRAF *Script. Chem. Germ. Berolini 1761.* & acido nitri certo expelli acidum ſalis, & nitrum cubicum obtineri, modo debitæ proportiones ſerventur, p. 147. 149. & contra, acido ſalis tam ex nitro cubico, quam prismatico, acidum nitri expelli. p. 160.

PROPRIETATES. Nitrum purum leviſſimum ſalium, marino liberum in aere ſiccum manet, in aqua ſolvitur, totum leni igne funditur, & per crucibulum tranſit, cum carbonibus fulgurat, parum carbonum relinquit, ſponte tamen non inflammatur: non eſt acidum, nec alcalinum, licet utrumque elici poſſit: deguſtatum frigiditatis ſenſum cum amarore linguæ imprimit. Acidi maximam quantitatem poſt vitriolum in ſinu ſuo fovet, illud vaporum cæruleorum formæ prodit mediante arſenico, rubrorum vero interveniente vitrioli oleo tanta quantitâte, ut dimidia fere nitri adhibiti obtineatur.

Quanquam vero vaporum horum ratione intervenientis corporis alia aliquantulum ratio ſit, ii etiam alba aſcendant forma, dum fumantis nitri acidum vitriolico coniungitur acori, eſt tamen hæc vaporum rubrorum natura nitro adeo individua, ut in nullo alio acido, quam in hoc obſervetur; & certum eſt in miſcela, aut deſtillatione acidorum foſſilium, aſcendentes rubros vapores, aut admixti nitri, aut generati indolem teſtari, quæ res probe tenenda eſt, exempli gratia: ſublimatum absque acido nitroſo factum, nitroſi quid rubrorum vaporum forma dimittit in phænomeno: & hic acidum ſalis in acidum nitri converti debuit, ut ſublimatum rubros vapores dimitteret; equidem, ſi in eo adfuiſſet verum nitri acidum, id cum ſalis acido debuiſſet conſtituere aquam regis aurum ſolventem, quod non eſt in experimento &c. POTT. *Send-Schreiben.* Habet adhuc nitri acidum alias longe diverſas, argentum ſeu purum, ſeu cupro permixtum ſolvit.

Con.

Concentratum nitri acidum cum multis oleis ſtillatitiis, multis etiam preſſis luculenter ardet; cum ſtillatitiis quidem graviſſimis per ſe, cum preſſis vero vitrioli acuatum acido. Sunt etiam olea cum quibus ſolum fumat, & eſt in diverſis harum ſubſtantiarum experimentis, ſucceſſus, tum ratione acidi nitroſi, tum ratione admixtionis modi, tum ratione temporis diverſus, ut teſtatur ROUELLE *Acad. des Sciences.*

Et primo quidem thermometro glaciem denotante, & datis ampliſſimis vaſis, tum inflammatur terebinthinæ oleum, dum ex commixtis liquoribus exorto fungo acidum nitri ſuperfunditur ſatis concentratum, cuius pondus ad eandem aquæ menſuram hoc complexum calculo, ut ad

Aquæ	- -	unc. I.
I. Acid. nitroſum	- -	unc. I. drach. III. ſcrupulos duos habeat.
II. Acid. nitroſum	- -	unc. I. ſemis minus XII. grana poſſideat.
III. Acid. nitroſum	- -	unc. I. ſemis, & duos ſcrupulos.

Hac acidi nitri activitate diverſa, vidit inflammari oleum Terebinthinæ, Cedrinum, Iuniperinum, Lavendulæ; fuere pariter in flammam concitata olea preſſa, oleum lini preſſum a ſecundo acido nitri magis adhuc a tertio, oleum nucum, cannabinum ſolum a tertio. Nitri ſolo acido vix inflammari potuit oleum olivarum, amygdalarum, raparum, ſed hic vitrioli oleum ſuppetias ferre debuit, ut etiam obſcuriori & partito incendio hæc olea flagrarent, quanquam id

 ipſum

ipſum oleum eadem, cum phlogiſto deſtituatur nunquam inflammet, & ſi pulverem pyrium oleum glaciale unquam accendit, id ex phlogiſto pulveris pyrii pendebat. Cæterum, ut ex lixivio nitri, addito oleo vitrioli, catharticum ſal confici poſſit, docuit *Cl.* PIETSCH *diſſert. citat.*

Vis nitri attenuans, ſolvens, in inflammationibus proficua, utique & ſanguinem fluidiorem, & rubicundiorem reddit! SCHWENKE: etiam æſtum antiphlogiſtica compeſcit, BOERHAAVE: adhæc diuretica aquoſis mixta, ut aquis medicatis in corpore reſitantibus addatur. Doſis in libra aquæ drachma ſemis, una.

PRÆPARATA.

ARCANUM DUPLICATUM acido vitrioli & parte alcalina nitri conflatum, ſal commune plerumque recondit; docet ſpiritus per additionem arenæ elicitus, mercurium ſublimatum colore albo præcipitans, & aurum foliatum ſolvens, aquæ forti mixtus. Cæterum eiusdem, ac præcedens, uſus, nec ipſa doſis diverſa eſt.

MAGNESIA ALBA NITRI. Ex lixivio a nitri cryſtalliſatione reſiduo, evaporato, calcinato, parata, calx eſt in acidis ſoluta amara purgans; ſicca cretæ ſimilis, nullius odoris, nullius ſaporis, albiſſima, ſerum tamen corporis movens, & lympham ſolvens, certo experimento, HUNDERTMARK *de Saccharo Saturni.* Sunt, qui inutilem dicant, haud certa authoritate NEUMANNI, IDEM. Abſorbens eſt, acido laborantibus utilis, cathartica, etiam pueris, a granis

nis quinque, ad decem,. in lacte datur: adultis a drachma ſemis ad drachmas duas, unciam ſemis, HUNDERTMARK, etiam a drachma ſemis ad unam, cum aliis ſcopo abſorbente, eſt etiam diuretica, ſudorifera, in humorum acrimonia, minori doſi ſcrupuli unius, bis, ter, de die ſumta, HUNDERTMARK l. c.

NITRUM ANTIMONIATUM, acido vitriolico, & parte nitri alcalina pro maxima parte conſtans, eſt arcanum duplicatum, nitro, & regulo inquinatum. Uſus priorum.

SAL PRUNELLÆ, ſeu nitrum tabulatum, cum exigua ſulphuris quantitate paratum, minus nitro refrigerat, ad anginas inflammatorias, gargariſmatibus drachmæ ſemis vel unius doſi additum, valet.

SAL POLYCHRESTUS. Acido ſulphuris, & baſi nitri conſtans, ſal enixum, reſolvendi, & abſtergendi, ſcopo datur, a granis decem ad viginti in pulvere: A granis viginti ad drachmam in libra decocti ſolventis.

SPIRITUS NITRI ACIDUS, omnium mineralium maxime cauſticus, corroſivus, dilutus dandus. Vide *Venena.*

SPIRITUS NITRI DULCIS. Ad ſui dulcificationem maiorem alcoholis vim depoſcit, quia acrior. Ad minimum quinque partes addi ſolent: bene cuſtodiendus vaſe clauſo, temporis ſucceſſu etiam acrior evadit, ut ſæpe de novo dulcificari debeat. Criterium, perfecte dulcificatorum ſalium acidorum, eſt

horum ab additis ſalibus alcalinis quies. Doſis a guttis decem ad triginta, de viribus alibi.

SAL GEMMÆ, MARINUS, FONTIUM *Offic.* MURIA *Mineralogiae.* Claſſis Naturalis Minerarum. Ordo Salinarum. *German.* Berg-Saltz, See-Saltz, Brunnen-Saltz. *Gallis* Sel gemme, Sel commun, Sel de Fontaine.

Muria foſſilis pura, SAL GEMMÆ, *muria marina*, SAL MARINUM, *muria fontana*, SAL FONTIUM, definitur. Sitne ſal marinum cum ſale gemmæ idem, ut in *Actis Regiis Pariſ. 1702.* HOMBERGIUS? magna dubitatio. Sal marinum non a montibus ſalinis provenire, ſed in mari continuo generari, iam dudum HIERNE monuerat.

SAL GEMMÆ purum, cubicum, ſemi diaphanum, aqua non facile ſolubile, ab alcali, fixo, aut volatili non præcipitatur; contra marinum, & fontanum, quod aqua illico referandum, alcali fixo, & volatili, ejicitur ex ſolutione alba: An quia hæc magnam vim alcali natura rudiori, & terrea præditi in ſe continent, dum proportionata magis in ſale Gemmæ principia ſunt, etiam intimius coniuncta? res ſane plana eſt. Sal gemmæ ſolidum, modo album, cinereum, quale Polonicum, Tranſylvanicum, Hungaricum, modo rubrum, cæruleum, quale Hiſpanicum, ex fodinis, ſaxorum in morem, ferro exſcinditur. Coloratum omne metallicis partibus inquinatum eſt.

USUS eius in clyſmatibus apoplecticorum, lethargicorum, ubi excitandum, ſtimulandum, revellendum, ſa-

ſatis efficax; a drachma una ad unciam ſemis, unam præſcribitur.

SAL MARINUS per maria ubique diſtributus, maiori quantitate ſub æquatore, minori ſub polis reperiundus, triplici artificio, ex aqua marina, ſole, igne, frigore, chemicam evaporationis operationem abſolventibus, obtinetur. Prima Hiſpanis, Portugallis, Cretenſibus, Gallis, familiaris methodus; altera ſolis Gallis, tertia ſeptentrionalibus populis propria. Sal in lacubus, foſſis, ſole vel frigore chemicis, concretum, ſapidius, & ad uſum culinarium, & medicum excellentius habetur, excoctum igne deterius, amarius, quale etiam illud eſt, quod ex profundis puteis extrahitur, & tam nitroſa, quam bituminoſa, & terrea materie inquinatum difficilius depuratur.

Sal Marinum modo antea dicto præparatum, etiam aliis additis deſpumatum, in cryſtallos albicantes cubicas concreſcit, tumque depuratum officinis vocatur; ſunt vero, & in eadem hac quæſtione ſequentia momenta tenenda: ſcilicet depuratum hoc ſal non adeo caſtum eſſe, ut non infectum adhuc aliis deprehendatur, ut frequenti puræ ſolutionis ſalis tartari fixi, quæ huius criterium, experimento MARGGRAFIUS docuit; & cubicam his ſalibus conſtantiorem figuram eſſe, licet tamen non perpetuam, nec eſſentialem. Sal Polonicum quod *Iarka* dicitur longis nitro ſimillimis cryſtallis conflari & quod *Schibier* vocant rhomboidalibus coire LEHMANNUS auctor eſt, Sibiricum quod *Zagan Ijus* appellant cryſtallis nitro ſimillimis conſtare GMELINUS obſervat: eſſe etiam, ubi ſubinde figuram regularem cryſtallinam ſal commune aſſumere renuat, CARTHEUSER habet.

Cæterum aqua marina diverſis Sueciæ locis diverſam quantitatem ſalis largitur, modo unam trigeſimam, modo unam decimam ſextam, modo unam decimam, SWEDENBORGII *Miſcell.* vix maiorem ad littora Hollandica, ad Hiſpanica ſpectabilem. WALLERIUS *Hydrolog.* Cæterum increſcit ſalſedo maris pro ratione decreſcentiæ longitudinis dierum, & viciſſim decreſcit pro ratione creſcentiæ longitudinis diei; ſiquidem in ſolſtitio hyemali ſalſedo maris in ſinu bothnico ea deprehendatur, ut ex 50 tonnis aquæ, una ſalis obtineatur; in æquinoctio vero ſive vernali, ſive autumnali 150 tonnæ aquæ, in ſolſtitio æſtivali 300 aquæ, ad unam ſalis excoquendam vix ſufficiant. Eſt pariter ſalſedo maris ſub fluxu maior, quam ſub refluxu, eſt etiam in alto mari maior, quam prope littora, WALLERIUS; & aquam ex ſuperficie deſumptam 35 ſui ponderis partem, e fundo vero hauſtam 29 in ſalem largiri MARSIGLI *Hiſt. de l Acad. des Sciences 1710,* teſtatur. Nec ea ſemper impraegnata eſt aqua marina ſalis quantitate quam ſolvere valeat, vidit enim modo laudatus Comes MARSIGLI, aquæ marinæ eam copiam, quæ ſalis drachmas ſex continere debuiſſet, adhuc alias quatuor cum dimidia ſolviſſe.

PRINÇIPIA. I^um^ acidum ſalis, quod aliqui ſimplex, alii vero duplex non exigua opinionum varietate pronunciant, ſubtilius hoc, aliud fixius ſtatuentes. At certum eſt in ſale marino depurato, & genuino unum ſolum, & ſimplex acidum deprehendi, & exemplum terræ virgultis, in ædibus gradatoriis, adhærentis non ſuppeditare acidi volatilioris argumentum, ſed ſolum acidi marini baſi terreæ laxe iuncti. II^um^ alcali minerale eſt, in depurato ſale marino ſimplex; ſunt etiam qui duplex ſtatuunt genus alcali, unum terreum, aliud ſa-

ſalinum, quod cum acido vitrioli tartarum vitriolatum, cum acido nitri nitrum cubicum efformet, dum ſimplex terra alcalina id nunquam facit. *Cl.* PIETSCH *Diſſertation du Nitre qui a remporté le prix.* Eſt tamen in ſale ſolum unum genus alcali, idque ſalinum. Experimenta MARGGRAF decretoria vide l. c. p. 167. ſeq. & eſt ſal hoc alcali minerale diſtinctum ab omni ſale alcalino fixo, IDEM, & a terra, quæ illi in non depurato ſale marino fuerat coniuncta. Unde etiam cryſtalli cubicæ, hac eadem ablata adeo magnæ obtineri non poſſunt, quam hac præſente, & eſt poſterior, ſeu depuratus ſal marinus perfecte neuter, qui nec igne ipſo videatur decomponi poſſe. BAUME *Manuel de Chymie.*

Cæterum ſunt, qui ſali communi aliquid terræ inflammabilis adhuc ineſſe, non absque fundamento ſuſpicantur, referente THUE *Prod Act. Havnienſ.* quod tamen alii minime perſpiciunt. Fixum acidum an vitriolicum? an ſpecificum? multa in utramque partem argumenta ſunt POTT. MACQUER. Aliud magnæ teneritatis, & volatilitatis acidum eſt, cum iterata ſolutione ſal commune cadaver terreum in experimento exhibeat, igni expoſitum ſal commune per ſe acidum brevi dimittat, & ſic omnem ſuum ſpiritum repetito opere largiatur. POTT, *Obſerv. Chem.* coll. I. p. 9. MACQUER. *Memoir de l'Acad. des Sciences 1738.*

PROPRIETATES eius quod ſpectat, in aere humeſcit, nitro etiam, quo plerumque inquinatur, promptius in aqua ſolvitur, in igne diſſilit, crepitat cum fragore, & in pulverem gryſeum fatiſcit, tum ſal decrepitatus dicitur: fortiori igne funditur, absque ſui im-

imminutione diu ſuperſtes, alia fluida reddit, & illa in fluore conſervat. Cum borace non ut alia ſalia ſpumat, quod magnam affinitatem indicat: alia prius dicta ſunt. In corpore animali perſtat immutatus, in urina demum demonſtrabilis, tum, & in illis reperitur, qui nunquam aſſumpſere, POTT, valide tamen corpus mutat, rigidiori ſtimulo febrim excitans, etiam acrimoniam muriaticam ponens.

USUS antiſepticus, condiens, in œconomia humana, & medica multus, gangrænam ſigit, ſugillatas, contuſas, quaſſas partes ſtimulat, extravaſatos humores reſolvit in fomento: additur adhuc ſtimulandi, & diſcutiendi ſcopo pulveribus includendis ſacculis, cataplasmatibus &c. Eſt etiam apophlegmatiſan, Sale hoc imprægnata aqua, fere ad eadem valet, ad morbos glandularum perſanandos eximia inventa, RUSSEL proprio libro *de aqua Marina.*

PRÆPARATA.

SAL DECREPITATUS aquæ vel maxime bibulus, cruribus hydropicorum calide applicatus utilis, ſed uſus eius cautus eſſe debet, quod facile exulceret; ſacculis Cephalicis plantis confectis cum ſucceſſu additur in Hydrocephalo.

SPIRITUS SALIS MARINI acido vitrioli expulſus, acidiſſimus, omni ſpiritu foſſili acido ſubtilior, & penetrantior, putredini potenter reſiſtit, in ſcorbuto aquatico oris, ſpecificus, tripla aquæ quantitate dilutus, aut etiam purus pennicillo puſtulis gangrænoſis applicatus, L. B. VAN SWIETEN. Ad hernias olim in Galliis laudatus vino rubro ſumtus, GEOF-

GEOFFROY *Mat. Med.* effectus hodie non reſpondet; tum ad calculum renum diſſolvendum & expellendum, in vehiculo convenienti, IDEM *ibid.* datur efficaciter in diarrhœis, dyſenteriis bilioſis, putridis, dilutus in vehiculo ad gratam aciditatem.

Mixtura ex unciis duabus ſalis cum una olei vitrioli facta, ſuperfuſis duabus unciis olei terebinthinæ, deſtillata dat ſpiritum ſalis oleo terebinthinæ mixtum, qui ab aqua purus redditus laudatur ut optimum topicum, quod arthritidem fixam, paralyſin, & alios morbos ſæpe curaſſe, & tumores duros calcarea materie refertos reſolviſſe fertur. *The Gentlemans Magazine for Sept. Decemb. 1752. 1753.* Cæterum pulmonibus plurimum infenſum hunc ſpiritum FR. HOFFMANN *de Medicamentis Selectioribus* habet, & ad urinæ fluxum ciendum eo non præſtantius aliud medicamentum. Spiritus ſalis pernionibus applicatus laudatur. *Recueil periodique &c.*

SPIRITUS SALIS DULCIS non eo cum alcohole coniugio, ac alia acida foſſilia vitrioli, Nitri iunctus in doloribus, ſpaſmis, flatibus, egregie anodynus, etiam diureticus, a guttis decem ad triginta dandus, ſaccharo inſtillatus, vehiculo dilutus. Cum charta emporetica caute cuti applicatus hirſutiem tollit, crines exſtirpat *Illuſt.* ROSEN.

SAL MIRABILE GLAUBERI; Sal enixum eſt, acido vitrioli iuncto baſi ſalis communis decrepitati conſtans. Sal hoc minerale in acidulis martialibus reperitur STAHL *Spec. Becher.* In aquis mineralibus aliis HOFFMANN, HENCKEL, etiam naturaliter in ſinu terræ eſt BOULDUC *Acad. des Scien-*

ces

ces & in Tamariſco Narbonenſi MONTE *Acad. des Sciences*.

Naturale, vel factitium, ſemper a Tartaro vitriolato diverſum eſt, primo figura cryſtallorum oblongorum ſexlaterum MACQUER, quadrilaterum & aliquando pentagonorum BOULDUC *Acad. des Sciences 1724.* in aere aperto facile fatiſcentium IDEM, & alii omnes; ſecundo faciliori in aqua ſolubilitate, vide ſcalam ſolutionum ſalium. Tertio etiam aliis GLAUBERO recenſitis proprietatibus diſcrepat.

PRINCIPIA eius patent: Sal mirabile GLAUBERI, ut alia taceam, eas omnes ſubſtantias metallicas præcipitat, quas oleum vitrioli ſolum dejicit, ut acidum vitriolicum adſit. Solutio baſis huius ſalis cum ſpiritu nitri, dat nitrum cubicum, quod ſupra carbones, ut nitrum fundatur, BOULDUC *Acad. des Sciences* a. c. Cum ſpiritu ſalis, ſal marinum verum IDEM.

Incidens hic ſal eſt, datur a granis XX ad XXX & ultra adultis.

SAL DIGESTIVUS SYLVII. Falſo ſal commune regeneratum, ex acido ſalis in ſale ammoniaco præſente, iuncto alcali lixivioſo tartari exurgit, diſtinctus eſt ab ipſo ſale communi ratione baſeos, diſtinctione non adeo ſpernenda, ut credidere NEUMANN *praelect. Chem.* GEOFFROY *Acad. des Sciences 1720*, MACQUER *Chymie*; nam quamvis cryſtalli elixiviatione & coagulatione obtentæ cubicæ, in igne ut ſal marinum decrepitent, tamen etiam a ſale marino diſcrepant, quod ſublimati corroſivi ſublimationem albidam præcipitent, & violarum tincturam viridi colore inficiant, acriori ſint ſapore, fluxu etiam in

in igne celeriori, & aliis POTTIO *de ſale communi* dictis dotibus.

Acidum, quod huic ſali communi regenerato ineſt, ab acido nitri certo expellitur, quod tamen non expellebatur ex ſale communi, adeo facile in experimento *Cl.* MODEL, quippe acidum nitri, ardentius in amplexum alcali fixi vegetabilis, acidum ſalis in coniunctionem alcali mineralis ruit, IDEM. *de Borace* p. 18. ſed etiam in hoc experimento paucum obtinetur nitrum cubicum IDEM, miro ſane ſpectaculo! Experimenta *Cl.* MARGGRAF de ſale communi regenerato, fere eadem ſunt: ab acido nitroſo obtinuit nitrum priſmaticum, ab acido vitrioli tartarum vitriolatum, non ſal mirabile, quod falſo edixerat NEUMANN; tum & clara huius viri experimenta eam *Cl.* MODEL ſententiam, ſcilicet acidum ſalis in coniunctionem alcali mineralis promptius, quam alterius cuiuscunque rapi, luculentius confirmant: dum enim ſali communi calcareum commiſceret lapidem, & huic calcem vivam adderet, inſtituta operatione nunquam potuit ſalis acidum in hæc, quæ cæterum amat corpora, deducere.

Quoad uſum medicum ſal hic multum laudatur in primarum viarum glutinoſa ſaburra incidenda, etiam in febribus intermittentibus, ſumptum biliorio ante paroxyſmum, calefacto per theiformia corpore: doſis drachma una.

Ultimo demum nec id ignorari debet, plurima ſalia adhuc naturalia ex acri, ſulphureo, lixivio, reſiduo in ahenis poſt coctionem, & cryſtalliſationem ſalis communis, educi poſſe. Et quidem,

1. Sal

1. Sal mirabile nativum.
2. Sal ebshamenſe nativum.
3. Sal quoddam, quod refert boracem & ſal gemmæ.
4. Tartarus vitriolatus nativus.
5. Sal commune, cuius cryſtalli fulgore ipſos æmulantur adamantes.
6. Sal commune referens ſal ammoniacum.
7. Bona portio ſpiritus ſalis ſulphurei.
8. Sal ſeleniticum cum terra calcarea cruda.
THUE *Prod. Act. Havnienſ.*

Ad hanc Claſſem pariter ſpectant

SALES ALCALINI FIXI. *Vide Venena.*

SAL TARTARI *Ibidem.*

SALES ALCALINI VOLATILES. *vide Venena.*

SALES VEGETANTIUM USTULATORUM.

ABSYNTHII.

STIPIT. FABARUM.

GENISTÆ.

SULPHUR ANTIMONII AURATUM *vide antim.*

TARTARUS VITRIOLATUS. p. 64.

TERRA FOLIATA TARTARI ex acido oleoſo aceti, & alcali lixivioſo conſtans, alias etiam

etiam *Tartarus regeneratus*, *Arcanum tartari*, & *Sal eſſentiale tartari* dicta, ſaponis mirabilis ſpecies eſt, qui omnibus liquoribus miſcetur promtiſſime, vel in ipſo alcohole vini facile diſſolubilis: qui omnia gummata reſinoſa, oleoſa, viſcoſa, ſive animalia, vegetabilia, ſolvit optime, imo laccam, ſuccinum, myrrham, tenaciſſima certe corpora, HUXHAM *de conſtitut. aeris*; qui brevi in aere deliqueſcit in liquorem terræ foliatæ tartari.

Sal hic medius, optimus habetur, albus, foliatus, inſtar Talci ſplendens, ad attactum levis, unctuoſus, ſaporis quidem pungentis, non tamen prædominans acidum aut alcali detegentis; qui alias dotes habet, male paratus eſt, brunnus, oleum aceti uſtum teſtatur, unde peſſimus CADET *dans un Memoire lu à l' Acad.* Sunt vero notabiliora, rectæ huius ſalis cæterum difficilis, præparationis momenta:

I. ut purum ſal tartari in aqua frigida ſolvatur.

II. ut collatura ad punctum ſaturationis, acido ex vaſis vitreis, aut terreis deſtillato, ſaturetur; cuprea enim cupro acetum inficere poſſent, & hinc malæ qualitatis progenerare ſalem.

III. ut collaturæ iam ſaturatæ acidum adhuc ſuperaddatur.

IV. ut leni igne absque ebullitione evaporatio ad pelliculam fiat.

V. ut ulterior in balneo mariæ ſuſcipiatur, eburnea ſpatula maſſam agitando, donec in ſpumam albam concreſſerit, quæ in furno calido magis exſiccanda veniat CADET *ibidem.*

Cæterum non adeo volatilis eſt, ut multi credunt, imo conſque igni reſiſtit, donec omne fere acidum evaporetur tandem, ſale ſolum alcalino fixo manente, HUXHAM.

Ultimo & id notari meretur, Arcanum tartari a Tartaro regenerato non diſtinctum plurimos contendere, imo ipſum iam id edixiſſe TACHENIUM; horum tamen diverſam naturam patefecit in proceſſu cum oleo vitrioli inſtituto *Cl.* Vir POTTIUS *diſq. unionis acidi Vitriol. & acid. tartari germ. Berolini 1761.* Equidem illico vehementem cum arcano tartari conflictum iniit oleum vitrioli, & aperto fumo in aera rapiebatur, tum inſtituta deſtillatione maxime concentratum cum albidis vaporibus acetum deſtillatum tranſiit, oleo bruno in fine ſæpe exceptum, quæ tamen in tartaro regenerato non obſervantur.

USUS MEDICUS. Multum multis deprædicatus ad lentos pituitoſos humores diſſolvendos, obſtructiones reſerandas. Doſis a granis quindecim ad triginta in hauſtu decocti ſolventis; vix ullam habet acrimoniam hoc remedium, æque tuto pleuriticis, ac hydropicis exhibendum, HUXHAM. Huc etiam revoca lapides cancrorum aceto, vino ſolutos, ſpeciem ſalis medii facientes.

TARTARUS TARTARISATUS ex acido tartari, & ſale lixivioſo factus, parum a terra foliata tartari diverſus, in aqua, & ſpiritu vini ſolubilis, ſalibus mediis aliis tenerior, hæc etiam virtute ſuperat, in ictero, viſcerum obſtructionibus, eadem doſi; huius medicamenti egregium multiplici experimento effectum, omnibus aliis incaſſum adhibitis in melancholia invenit *Cl.* Vir MUTZEL.

SAL

SAL SEGNETTI ex acido tartari, & alcali ſodæ cryſtalliſatum in aqua facillime ſolvitur, etiam frigida in pulverem redactum; carbonibus ardentibus inſperſum funditur, & ebullit demiſſo tartari uſti odore; in aqua calida ſoluto, ſi paucum olei vitrioli affundatur, cremor tartari cryſtalliſati, & ſal mirabile GLAUBERI obtinentur, BOULDUC *Acad. des Sciences 1731.*

USUS & doſis præcedentium.

SAL VEGETABILE ex acido tartari, & baſi ſalis marini, alcali minerali, cryſtalliſatum, MACQUER, cryſtallis parallelepipedis planis, in Gallia multum in uſu: doſis eadem.

TARTARUS SOLUBILIS ex acido tartari, & ſale urinoſo conflatus, cum ſale ſecreto GLAUBERI multam affinitatem habet, facile in aere diffluit, in ipſo ſpiritu vini ſolubilis, etiam in igne ſemi volatilis eſt.

Aliæ adhuc ſpecies tartarorum ſolubilium aliis factæ, ex acido tartari & alcali Boracis, LE FEVRE, LEMERY *Acad. des Sciences.* Cum calce, creta, oſtracodermatis calcinatis, non calcinatis, DU HAMEL, BOULDUC, GROSSE. Omnes vero ſolubiles tartari, facti cryſtallis tartari & ſale alcalino, omnibus acidis decomponuntur, nequidem acido aceti excepto, & reſuſcitantur cryſtalli tartari, manifeſto argumento baſi adoptivæ laxius cohærere acidum tartari, propriæ, quam nunquam in totum deſerit arctius. Ex his intelligitur, hæc ſalia cum aliis acidis, tamarindis, aceto &c. nec in mixturis, nec in decoctis præſcribi debere, cum adeo facile decomponantur.

Hac vero facilitate ſolubiles tartari etiam aceto decomponuntur, ut docetur in *Act. Acad. Scienc.* 1733. & omnium quidem faciſſime

I.	Tartarus ſolubilis cum cineribus factus.			
II.	-	-	-	cum Creta compoſitus.
III.	-	-	-	oſtrocodermatis non calcinatis.
IV.	-	-	-	cum calce.
V.	-	-	-	oſtrocod. calcinatis.
VI.	-	-	-	ſale tartari.
VII.	-	-	-	cum ſoda.
VIII.	-	-	-	cum Borace.

Cæterum ſunt etiam ex his, qui in aere liqueſcant, ut numero V, VI, *ibidem.*

TINCTURÆ horum *Simplices & Compoſitae.*

TINCTURA TARTARI ſale tartari, & ſpiritu vini conſtans, antacida, aperiens: doſis a guttis decem, ad triginta in vehiculo.

TINCTURA MARTIS TARTARISATA.

TINCTURA ANTIMONII cum liquore nitri fixi vide *antimon.*

MERCURIUS. Varia eius præparata. vide *Sialagoga.*

AQUÆ MEDICATÆ SALINÆ. vide *purgant.*

EX

EX ANIMALIBUS.

FORMICÆ *Off. Entomologorum.* Claſſis Naturalis Inſectorum. Ordo Hymenopterorum. *Germ.* Ameiſen. *Gallis* Fourmis. *Anglis* Piſmire.

FORMICA *thorace compreſſo, ferrugineo, capite, & abdomine nigris,* contrita odorem penetrantem ſpirat, examine chemico inter omnia animalia maximam acidi vim largitur HOMBERG. *Acad. des Scienc.* 1712. licet duplex ſal habeat, acidum unum, alcalinum aliud, HIERNE.

Unciæ tres formicarum mundarum 1 mo. unciam dimidiam liquoris aciduli, 2do unciam dimidiam liquoris pellucidioris, magis acidi. 3tio tres drachmas liquoris clarioris, etiam magis acidi. 4to ſpiritum minus acidum, cui iam olei, & ſalis volatilis aliqua pars admixta erat. 5to Sal copioſum in collo retortæ, largiuntur. Oleum æthereum ineſſe NEUMANN, etiam MARGGRAF, *Acad. de Berlin* 1749. ſpiritu vini tartariſato ſolum ſolubile, phosphorum ſolvens, non acidum: etiam aliud unguinoſum, preſſione eliciendum, omni dote aliis oleis preſſis ſimile. Acidum harum ſali alcalino mixtum, ſalem medium conſtituit. Cæterum formicarum ova fere matura, ut etiam iuniores formicæ acidum non largiuntur NEUMANN.

USUS MEDICUS, totius nidi cum inſecto, in paralyſi, artuum tremore, atrophia, in balneo utilis, interne ſpiritus formicarum acidus magnum ſtimulans iisdem morbis, & ubi in parte, vel toto motus augendus, valens, gutt: viginti, ad quadraginta doſi. Externe etiam dolentibus a rheumatiſmo, arthritide partibus in declinatione illinitur.

LUMBRICI.

MILLEPEDES.

Huc refer ex diverſis naturæ Regnis petita olea empyreumatica, quorum nonnulla interne, & externe adminiſtrari poſſunt; talia ſunt

OLEUM SUCCINI.

LIGNI GUAIACI.

BENSOINI.

EBORIS.

UNGULÆ ALCIS.

CORNU CERVI.

SANGUINIS.

ANIMALE DIPPELII.

Atque hoc quidem ultimum, oleum eſt ſanguinis vel cuiuscunque animalis partis empyreumaticum, deſtillatione ſolitaria duodecies abſtractum, ad ſpiritus propemodum ſubtilitatem deductum.

Multum olim laudavit Author in epilepſia, arthritide vaga, podagra; utile in iisdem morbis etiam recentiores com-

comprobarunt; ita in tuberculis poſt morbos arthriticos, in exoſtoſibus, tophis, induratis glandulis, epilepſia ſymptomatica, & morbis ſpaſticis, tam interno, quam externo uſu BAUMER *Act. Acad. Mogunt.* T. I. Oculi ſuffuſionem incipientem, eo curatam, confirmatam imminutam, IDEM *Ibid.* Anodynum eſſe, & placidum ſomnum, etiam per viginti quatuor horas inducere cum euphoria, HOFFMANN *Obſerv. Phyſic. Chemic.* Poſt hos anodynum, antiſpasmodicum, diſcutiens, diaphoreticum, tam interne a XV. ad XXX. guttas datum, quam externe ſpinæ dorſi inunctum. *Cl.* VENEL *in Quaeſtione IV. pro Cathedra Medica vacante Monſpelienſi*, dixit.

Digitized by Google

CLASSIS SEPTIMA

INSPISSANTIUM.

Quæ nimiam humorum fluiditatem, tenuitatem emendant, INSPISSANTIA, ſeu INCRASSANTIA dicuntur, quæ horum acrimoniam involvunt, OBVOLVENTIA, ſeu OBTUNDENTIA: quæ vero ſiccos nimium ſolidorum parietes, & aſperos lubricant, LUBRICANTIA, ſeu OBLINIENTIA proprie dicuntur.

Uſum prima habent, ubi ſigna docent humores adeo tenues eſſe, ut vaſis ſuis coerceri nequeant, quales ſunt hæmorrhagiarum, ſudorum profuſiorum, Diabetis caſus; Alia indicantur, ubi humorum acrimonia ſolutionem fluidorum facit, & vaſorum eroſionem minatur; alia in aliis circumſtantiis requiruntur.

Triplicis huius Claſſis auxilia pro re nata ex diverſis petuntur, & I quidem

EX PLASTICIS

ALTHEÆ *Rad. Decoctum* p. 4.

AVENÆ *Decoctum* P. I. p. 2.

CACAO *Off.* THEOBROMA *Botan.* Claſſis Naturalis Pauci-ſlam. *omnibus* Cacao.

THEOBROMA *foliis integerrimis*, fructum largitur multum oleaginoſum, nunquam ranceſcentem,

tem, toſtum nutrientem, acrimonia laborantibus, tabidis, ſenibus, utilem. Inde butyrum, & cocholada: butyrum ebullitione ex fructu toſto elicitur, raro ranceſcit & præ reliquis oleis pinguibus, id habet, quod conſiſtentiam non amittat, etiam magis album fiat.

Recens anodynum acrimoniam involvens, morbis pectoris aſperis utile, cum ſaccharo in formam tabularum redactum. Cocholadæ compoſitio nota eſt, ipſa reficiens, nutriens, reſtaurans.

CANNABIS *Semen* p. 5.
CYDONIORUM *Semen, Mucilago.* P. I. p. 42.
DACTYLI P. I. p. 44.
EMULSIONES *ſaturatæ.*
FICUS P. I. p. 44.
FARINOSORUM *decocta.*
AVENÆ.
CICERUM.
FABARUM.
HORDEI.
LENTIS.
OROBI.
SECALIS.
TRITICI P. I. vid. *cereal. legum.*
GELATINÆ ANIMALIUM.
CORNU CERVI.
EBORIS.
PEDUM VITULINORUM.

GELAT. VEGETABILIUM FRUCTUUM.

GLYCYRRHIZÆ *Radicis Decoctum* vide p. 124.

GUMMI ARABICUM *Offic.* MIMOSÆ *Botanicorum.* Claſſis Natur. Incomplet. *Germ.* Arabiſch Gummi. *Anglis* Gum Arabic. *Gallis* Gomme Arabic.

GUMMI ARABICUM arboris adſtringentis, mollis ſuccus, pellucidus, ex albo flaveſcens, aqua totus ſolubilis, oleis & ſpiritu vini non ſolvendus, prorſus mucilaginoſus, inſipidus, tenues humores inſpiſſat, acres involvit, abraſum oris, œſophagi, ventriculi, inteſtinorum, mucum reſtituit, ob id in omni acrimonia valet, præprimis in tuſſi acri, cardialgia, ſingultu, colica, diarrhœa, dyſenteria ab eroſione muci, & acri, itidem in ardore urinæ, vel in pulverem contuſus, vel in vehiculo ſolutus, drachmæ ſemis, unius pondere.

Notari meretur, induſtrium virum BOGLE FRENCH Pharmacopœum Londinenſem nuper artificia, olea, reſinas, & pingues alias ſubſtantias aquæ miſcendi, ope mucilaginis gummi arabici, tum ſola agitatione commixtorum in phiala, tum trituratione, docuiſſe, horumque unionem pertinacem ſatis eſſe, adiecto ſyrupo. *Medical obſervations and inquiries &c.* T. I.

Eſt vero rerum harum talis modus, ut ſi mucilaginis gummi arabici drachmam unam, olei olivarum, vel amygdalarum dulcium, vel lini drachmas duas ſumpſeris, & in mortario commixtis ſenſim aquæ unciam unam affuderis, emulſionem veram obtineas; item ſi

par-

partes æquales mucilaginis & balſami copaivæ ſumpſeris, tritis ſubactis aquæ unciam unam addideris, emulſionem etiam obtineas. Camphora, & Moſchus eadem methodo facile ſubiguntur & forma liquida exhibentur. Cæterum non aliud gummi æque efficax obſervatum ac gummi arabicum, ſiquidem cum gummi tragacantha non ſucceſſerit experimentum; & notari adhuc meretur mixtionem aut acido aut medio ſale non turbari, turbari vero adiecto alcalino.

GUMMI CERASORUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Calycifloraruni. *Germ.* Kirſchenbaum Glibber.

Ex Ceraſo *foliis ovato lanceolatis*, ſtillans rubellum, inſipidum, eiusdem, ac præcedens gummi, virtutis eſt. Notari ea meretur ab HASSELQUIST facta obſervatio, plus centum homines obſidione cinctos, per duos fere menſes absque alio cibo, ſolo hoc gummi in ore liquefacto & deglutito vitam ſuſtentaſſe. Gummatum analyſis exhibuit multum aquæ, acidi, paucum olei, aliquid alcali volatilis, & in carbone alcali fixum. MACQUER.

GUMMI TRAGACANTHÆ *Offic.* ASTRAGALI *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Leguminoſarum. *Germ.* Tragacanth Gummi. *Anglis* Gum Tragacanth. *Gallis* Gomm Tragacanthe.

ASTRAGALUS caudice arboreſcente, petiolis ſpineſcentibus, verniculatum hoc gummi, flavum, quod puriſſimum, album, quod aliis commixtum exhibet, in iisdem ac priora laudatum, eadem doſi. Collyriis etiam additur ſolutum, forma mucilaginis.

HOR-

HORDEI *Decoctum, Cremor* P.I. p. 3.

ICHTHYOCOLLA *Offic.* Claſſis Artefacto-rum ex Piſcibus. *Germ.* Hauſen-blaſen. *Anglis* Iſinglas.

Ex Acipenſeris *tuberculis carentis*, pinnis, inteſtinis, corio, excoctum gluten eſt, quod refrigeratum in pelliculas deductum, & in ſpiras coactum proſtat.

Admodum glutinans & inviſcans, tenues, & acres humores eſt; in dyſenteria, tum præſente acri, tum abraſo muco, utile, ſolutum per os potum, per anum pauca quantitate iniectum: ex ovis huius amphibii nantis, *Garum* conficitur.

IUIUBÆ.

LIQUIRITIA *Offic.* GLYCYRRHIZA *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Papilion. *Germ.* Süſsholtz. *Gallis* Regliſſe. *Anglis* Licorice. *Italis* Regolitia.

GLYCYRRHIZÆ *leguminibus glabris*, radix lubricans, mucilaginoſa, grata, acrimoniam omnem contemperat, humores inſpiſſat, & exaſperatas partes lenit, demulcet: unde in tuſſi acri, tenui, utilis, in ſtranguria, nephritide valens, etiam rheumatiſmo laborantibus recommendata. Mixtum pulpæ caſſiæ, vel etiam terebinthinæ coctæ glycyrrhizæ pulverem, in calculo multum laudat SIMON PAULI. Decocta amareſcit. In filamenta diviſa, vel raſa, unciæ ſemis, unius doſi, infunditur ſæpius, drachmarum duarum pondere aliis adiicitur: doſis pulveris, ſcrupulus, drachma periculoſa haud eſt.

MAL-

MALVA P. I. p. 24. 25.

OVORUM ALBUMEN, præterquam quod gelatinoſum, adhuc nutriens eſt, conquaſſatum aqua dilutum, in acrimonia, diſſolutione humorum, interne dari poteſt: illinitum externe acrimoniam, & ardores compeſcit: inungere conquaſſato albumine manus & brachia obſtetricantes ſolent, dum venereis opitulantur, ne lue afficiantur. Albumen conquaſſatum in ſpumam, aqua graminis commixtum, mane & veſperi ad uncias quatuor aſſumptum, inſigne arcanum ad icterum, millies probatum LANZONUS *Ephem. Decad.* 3. Anno II.

OVORUM VITELLUS. Saponaceus, pinguis magis, acrimoniam involvit, interne datus: digerit, & maturat, externe cum terebinthina, balſamis, & reſinis ſubactus, dein applicatus, hæc enim corpora omnia ſolvere ſolet.

PINI NUCES. P. I. p. 51.

PISTACHIA P. I. p. 52.

SARSAPARILLA. *Offic.* SMILAX *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Steckende Winde. *Anglis* Scharpe - Smilax. *Gallis* Liſeron epineux.

SMILAX *caule aculeato*, *angulato*, *foliis inermibus*, *ovatis*, *retuſo-mucronatis;* ſaponacea, involvens, glutinoſa, morbis arthriticis, rheumaticis utilis, etiam in lue venerea deprædicatur. Experimenta diſſentiunt. Radicis doſis in decocto uncia ſemis, una, in pulvere drachma ſemis, una. Experimenta nuper repetiit FORDYCE *Medical Obſervations and Inquiries* T. I. & hanc ad dolores capitis venereos, & nocturnos laudat.

dat. Tum in ſcabie venerea, ſimilibusque ulceribus cum mercurio iuvare, valere in emaciatione venerea, & luem, quæ mercurio, & aliis ſanari non potuiſſet, hac curatam, etiam a mercurio relicta mala eadem auferri, obſervavit. Eſt vero hic Clariſ. Viro, medicamenti exhibendi modus: Radicis recentis ſucculentæ uncias tres infundit tribus menſuris aquæ fluviatilis, coquit ad libras duas, addito ſub finem radicis glycyrrhizæ momento, exhibet calide, vel frigide per duas, tresve vices intra viginti quatuor horas; cæterum nihil niſi abſtinentiam a vino imperans p. 149.

SCORZONERA. P. I. p. 32.

SEBESTEN *Offic.* MYXIS *Veterum*, Claſſis Naturalis . . . *Germ.* Schwartze Bruſt-Beerlein. *Anglis* Sebeſten.

MYXIS *foliis ſubovatis*, *ſerrato-dentatis.* Drupa, officinalis, mucilaginoſa, acrimoniam obvolvens, morbis pectoris dicata, valet in raucedine, tuſſi. Præſcribuntur Nro ſex, duodecim, viginti, etiam maiori quantitate, vel ſoli, vel cum iniubis forma theæ, vel decocti. Laudant etiam aliqui in ſtranguria.

SILIQUÆ DULCES. P. I. p. 59.

SPERMA CETI *Off. Hiſt. Natur.* PHYSETER. Claſſis Naturalis Mammalium. Ordo Cete. *Gallis* Blanc de Baleine. *Anglis* Parmaſitty. *Germ.* Wallrath.

PHYSETER *Macrocephalus dorſo impenni*, *fiſtula in cervice*, ex cerebri ventriculis hoc medicamentum largitur, multum olim conteſtatum, omnium optime deſcriptum Illuſtri DUDLEY *Philoſoph. Trans.* Nro. 387. p. 258.

p. 258. adeps, ſeu oleum cerebrale eſt huius animalis: adiecto lixivio alcalino parari, ANDERSON. Sincerum album, dulce, recens, flavum rancidum eſt.

USUS MEDICUS demulcens, balſamicus, ſarcoticus, in morbis aſperis pectoris, inteſtinorum, viarum urinariarum, aliarum partium exulcerationibus: datur lactantibus grani unius, duorum, quatuor, octo, doſi, adultis a ſcrupulo ſemis ad quatuor, forma boli, electuarii, cum conſervis &c. forma linctus, eclegmatis, cum ſyrupis, forma mixturæ cum vitello ovi, mucilagine gummi arabici, additis ſyrupis; in ultima autem hac præſcriptione, id tenendum eſt, ſubactionem ſpermatis ceti cum mucilagine gummi arabici, & longe gratiorem ea eſſe, quæ cum vitello ovorum fiat, & minus ranciditati ſubiectam eſſe, cum & ipſe ovorum vitellus ranceſcat. Cæterum poteſt adhuc ſperma ceti cum mucilagine gummi arabici ſubactum in paſtam cogi, ſicque deinde aqua ſolutum emulgeri.

Externe ſolutum in oleo amygdalarum dulcium ſperma ceti, cruſtis varioloſis exſuccis inunctum, emollit, & a cicatricibus præſervat. QUINCY.

II. COA.

II. COAGULANTIA.

ACACIÆ GERMANICÆ *Fructus* p. 13.

VERÆ *Succus* p. 40.

ALCOHOL nihil aliud eſt, quam oleum eſſentiale, ex vegetabili fermentatione generatum, attenuatiſſimum intime aquæ nuptum, & nova deſtillatione ſuperflua dephlegmatum. Eſt tamen ſæpe etiam poſt multas curas adhuc aquoſum, quod ex octo unciis alcoholis, uncias quatuor, drachmas tres phlegmatis adhuc obtinuerit GEOFFROY. *Acad. des Sciences* 1718. In ſpiritu frumenti novem aquæ partes ad quinque ſpiritus, in ſpiritu vini gallici ſeptem aquæ ad novem ſpiritus habentur, SHORT. Libra una ſpiritus vini ordinarii uncias novem aquæ, & libra una ſpiritus vini *a preuve d'Huile* quinque, PEYRE. *Aſſemblé publique de la Societé Royale des Sciences de Montpellier* 1749 qui etiam docet ibidem e vino, absque ignis adminiculo, ſpiritum educere. Quanquam vero variis modis rectificari ſpiritus vini poſſit, ignorari non debet, etiam antliæ pneumaticæ beneficio, eius rectificationem obtineri, & educto aere ſpirituoſum maxime vini ſpiritum in vas recipiens depluere.

Cæterum ſpiritus vini alcoholis uſus Pharmaceuticus multus: reſinoſorum, & oleoſorum corporum familiare menſtruum: non tamen ſolvit olea preſſa, ſi non deſtillata, & quo magis cohobata, eo etiam ſolvit facilius, perfectiusve, MACQUER *Acad. des Sciences* 1745. contra olea ſtillatitia, quo magis rectificantur, eo difficilius in ſpiritu vini ſolvuntur, IDEM.

Ad-

Adhæc alcohol arſenicum recipit BRAND, plurima ſalia media deiicit, cauſticum ex calce & ſalibus alcalinis ſuſcipit, quo coloretur, ſuſcipit etiam ipſum alcali vim mediante cauſtico, quo ultimo tandem deſtruatur, ut in tinctura Antimonii, & tinctura tartari officinarum id obſervatur, dum temporis ſucceſſu, & ad fundum, & ad latera vaſis, in extractiformem ſubſtantiam decompoſitum alcohol deponitur, quod facile in aqua, difficulter in ſpiritu vini ſolvatur, & extractum gummoſum potius, quam reſinoſum habeatur. MEYERS. l. c.

USUS ALCOHOLIS MEDICUS internus rarus, ſeroſos tamen humores coagulat, ſolida criſpat, etiam a putrefactione præſervat. Externus chirurgis plurimus, ad ſtillicidia lymphatica, vaſa humores perpluentia, corruganda, hæmorrhagias ſiſtendas. Rara eſt in *Actis Anglicanis* 598. Nro. obſervatio, ſpiritum vini forma enematis datum inebriare longe magis, quam per os potum.

ALUMINA: horum ſolutio. p. 51. 52. 53.

CYDONIA. P. I. p. 42. 43.

Adde his omnes alios fructus immaturos.

FERRUM acido ſolutum.

HÆMATITES LAPIS p. 69.

HYPOCISTIDIS SUCCUS p. 41.

LACCA GUMMI. P. I. p. 170. Tinctura cum alumine ad ulcera laxa, vacillantes dentes, utilis.

MALICORIUM p. 20.

QUERCUS, *Folia*, *Glandes*, *Cupulæ*. p. 17.
SULPHURIS SPIRITUS. p. 143.
VINA AUSTERA.
VITRIOLUM MARTIS, SPIRITUS. p. 53. ſeq.

ANTACIDA.

Quæ acrimoniam acidam corrigunt, talia habentur. Acidum infantum his corrigitur, maxime vero diæta animali nutricis.

VICTUS ſit ex ovis, carnibus, piſcibus, cancris, cammaris, maxime vero cancrorum & cammarorum juſculis, de quibus in Bononienſ. ſcientiar. & Art. Inſtitut. T. 2. P. I. *Cl.* viri BECCARIUS & MONTIUS experimentis inſtitutis reliquere, ab his ſyrupum violarum virideſcere magis, quam ab aliis; hinc cruſtaceorum iura ad ſales acidos emendandos eſſe aptiſſima. Eſt præterea in hac acrimonia in uſu plantarum antiſcorbuticarum, vel ſimilium, aſparagi, braſſicæ, naporum vis.

POTUS optimus aqua.

ABSORBENTIA.

DENTALIUM TESTÆ *Off.* Obſoletæ.

CANCRORUM CHELÆ *Off. Entomologorum.* Claſſis Natur. Inſectorum, Ordo Apterorum. *Germ.* Krebs Klauen. *Anglis* Crabs claios.

CANCER *brachiurus*, *manuum digitis atris*, ſuas officinis chelas, quas præparant, concedit, inſipidas, calcareas, abſorbentes, lapidibus cancrorum inferiores. Doſis a granis quindecim ad quadraginta.

CAN-

CANCRORUM LAPIDES *Off. Entomologorum.* Claſſis Naturalis Inſectorum. Ordo apterorum. *Germ.* Krebs - Augen. *Anglis* Crabs eyes.

CANCER *macrourus, roſtro ſupra ſerrato, baſi utrinque dente ſimplici*, lapides hos, quos vulgo oculos eſſe credebant, ventriculo accretos habet. Inter illa, quæ acidum abſorbent, pulverati principes, omnibus aliis, quibus facile carere poſſumus, palmam præripiunt; acido ſaturati ſalis enixi ſolubilis vires conſequuntur, potenter reſolventes, ut etiam indurati teſtes, & alii tumores, his vino acido ſolutis reſoluti L. B. van SWIETEN, viſi. Diureſin augent omnium obſervatione, alvum nonnullis, ſi vel acido in primis viis hærenti occurrant, vel in acido ſumantur, movent. In mixtura HOFFMANNI acido aceti ſoluti, temperantem, blande reſolventem vim exerunt, in febribus non tantum ſane, quantum drachma nitri, vel alterius ſalis medii, movent. Aceto ſaturati, vitrioli ſuperaddito oleo, in deſtillatione dant ſpiritum acidum, fugaciſſimum, nares ferientem penetrabiliſſimo odore L. B. van SWIETEN Tom. I. Dantur præſente acido in corpore per ſe, a ſcrupulo uno ad duos, quandoque etiam acido citri ſaturati, aceto, vino ſoluti, in aliam indicationem reſolventem, in actu efferveſcentiæ cum ſucco citri ſumpti vomitum compeſcunt, HEISTERUS. Supra porphyritem in impalpabilem pollinem redacti, non ſemper tuti, cum glutinoſis enim in maſſas difficulter reſolubiles abeunt L. B. van SWIETEN T. I. Sæpiſſime rachiticis proſunt, quin etiam hunc morbum ſuperant continuo uſu, quod & oſtracodermata faciunt.

COCHLEÆ TESTÆ reiiciendæ, dari tamen in pulvere poſſunt pro præſervatione calculi renalis; hoc aliquoties in ſeptimana dato, nihil deprehenditur præſtantius, HOFFMANN. Nec hoc loco prætereundum eſt *Hieronymi* ZANICHELLII, quod *Cl.* MORGAGNI concredidit arcanum, & quod *Epiſt. Anat. Medic.* XLVII. *Artic.* 7. ita deſcribit: Cochleas ex parvulis iſtis, & albicantibus, quæ ſuper Carduo ſtellato inveniuntur, exacte una cum teſtis in mortario contundi iubebat, additaque modica portione conſervæ violarum in linteo ſuſpendebat, liquorem, compreſſionis etiam ope, deſcendentem excipiens. Huius liquoris ſatis recentis uncias tres mane, totidem meridie ante prandium, totidemque veſperi ante cœnam propinabat, cum a diſſoluto ſanguine, & irritantibus particulis fœto nimium ipſius ex utero curſum fieri cenſebat. Ea autem felicitate, confirmabat ſibi hunc, liquorem reſpondiſſe, ut ad ſanguinis etiam expectorationem, ſi ab iisdem cauſis fieret, compeſcendam transtuliſſet.

CONCHÆ. OSTRACODERMATA *Offic. Hiſt. Natur.* Claſſis Vermium. Ordo Teſtaceorum. *Germ.* Auſterſchalen.

OSTREA teſta ſemi orbiculata, valva altera plana, altera elatiore, ſuam officinis domum largitur, calcaream, abſorbentem, rapſatam cum ſucco citri effervescentem; in eandem indicationem dantur pulveriſata, etiam præparata, granorum viginti triginta doſi contra acidum. Calcinata acriora, omnis humidi magis bibula, lithontriptica habentur. A calce e vino ſumpta hydrophobia curata. *Acad. des Sciences* 1749.

CO-

CORALLIA ALBA *Offic. Hiſt. Natur.* MADREPORA. Claſſis Vermium. Ordo Lithophytorum. *Germ.* Weiſſe Corallen.

MADREPORA *alba, oculata, ſtellis diſtiche alternis*, lenem abſorbentem, & adſtringentem vim habet: calx uſta magis bibula.

CORALLIA RUBRA *Offic. Hiſtor. Natur.* MADREPORA. Claſſis Vermium. Ordo Lithophytorum. *Germ.* Rothe Corallen. *Anglis* Red Coral.

MADREPORA *rubra, ſtellis parvis, obſoletis, lateralibus*, quandoque in maioribus ramis corticalem ſubſtantiam dimittit; etiam calcarea, abſorbens, martialis aliquid habet, GEOFFROY *Acad. des Sciences* 1708. Magiſterium & ſyrupus abeſſe poſſunt, dum præparatione vis infringitur *Hiſt. de l'Acad. des Sciences 1710.* Spiritus Ceræ, ſpiritus mellis rectificati, crudus citri ſuccus coralliorum tincturam extrahunt, quod ſpiritus vini non poteſt. Recentium coralliorum ſuccus lacteus alcalinus eſt, cum acido ſalis & nitri vehementer effervefcens *Hiſt. l'Acad. des Sciences 1710.*

CORALLINA *Offic. Hiſt. Natur.* Claſſis Vermium. Ordo Zoophytorum. *Anglis* Coralline.

CORALLINA *trichotoma, articulis cylindricis, terminali-ovato.* Salſa, abſorbens, ſubadſtringens, anthelminthica habetur. Datur a granis viginti ad drachmam, vel in aqua, vel in lacte.

CRETA.

LAPIS HÆMATITES, abſorbens, magis tamen adſtringens p. 69.

MATER PERLARUM lapidibus cancrorum non utilior.

MARGARITÆ repudiandæ: nulla docuit obſervatio pretioſas margaritas ad uſum abſorbentem præferri debere vilibus cancrorum lapidibus, L. B. van SWIETEN *Tom.* I.

OLEA molliſſima infantibus acido laborantibus proſunt, L. B. van SWIETEN *Tom.* I.

OSTRACITES *Hiſtor. Natur.* Claſſis Concretorum. Ordo Conchyliorum foſſilium. *Germ.* Verſteinerte Auſterſchalen.

OSTRACITES, ſabulo, lapillulis nephriticis, drachmæ ſemis, unius doſi, in vino albo cum floribus chamomillæ ſæpius profuit, HOME *Trans. Philoſoph.* Nro. 250. In nephritide ſabuloſa, cum ſemine ſaxifragæ expulit multos, exiguos, calculos, cum dolorum levamine, Dr. CAY, *ibidem.*

OSSA animalium calcinata.

Piſcium, mandibula lucii piſcis &c. reiicienda.

OS SEPIÆ *Offic. Hiſtor. Naturalis.* Claſſis Vermium. Ordo Molluſcorum. *Anglis* Skuttle-fish. *Germ.* Weiſſes Fiſchbein.

Ex ſepia *corpore ecaudato marginato*, *tentaculis duobus*, os & atramentum habemus. Os ſaporis terreo ſalſi, calcinatum omnis humidi, hinc & acidi bibulum, abſorbens, & adſtringens eſt, in gonorrhœa, & fluore albo laudatum.

SANGUIS DRACONIS p. 42.

SALES ALCALINI fixi, & volatiles. Vide *Venen.* Acidulorum vinorum abuſus podagram fecit, alcalino-

linorum parco, & repetito ſæpius uſu, ſanatam, L. B. van SWIETEN. *Tom.* I.

SAPO VENETUS. Vide *antidota.*

His omnibus iungendus moderatus corporis motus.

ACRIMONIÆ ALCALINÆ CONTRARIA.

Quæ vel alcali aſſumptum, vel vitæ vi generatum, invertunt; talia dicuntur. His per ſua ſigna cognitis, indicatur

Victus ex aceſcentibus, lacte, ſero lactis, fructibus horæis, farinoſis aceſcentibus, potulentis ſimilibus, cereviſia, vinis acidiuſculis, imprimis vero lacte, ſero lactis, de quo teſtatur MOLLENBROECIUS, agreſtes Friſios, & Batavos, quotidiano ſeri lactis uſu, a ſcorbuto patrio ſeſe muniro & liberare.

EX VEGETABILIBUS.

ACACIÆ Succus p. 40.

ACETOSA *Offic.* P. I. p. 17.

ACETOSELLA *Offic.* OXYS *Botanicorum.* Claſſis Pauci - ſtam. *Germ.* Sauer - klee. *Gallis* Petit Oſeille. *Anglis* Wood - Sorrel.

OXYS *trifolia, radice articulata, ſcapo unifloro,* acidula, refrigerans, ſale eſſentiali acido prægnat, acetoſa gratior, minus auſtera, manipulo uno, duobus, in libra ſeri lactis infunditur, vel leniter decoquitur, utilis in acrimonia alcalina, febribus putridis: datur

 etiam

etiam ſuccus unciæ ſemis, unius doſi. Sal eſſentiale acetoſellæ acidum, ad drachmam ſemis. Hoc ſal etiam acida foſſilia ſeparat a ſua baſi, unde nitrum antimoniatum cum ſale acetoſellæ, haud præſcribendum. *Commentat. varii Argumenti, Germ.*

ACETUM vide *antidota.*

AURANTIORUM ACIDORUM *Succus* P. I. p. 36. ſq.

BERBERIS *fructus, Decoctum* p. 15.

CERASA ACIDA P. I. p. 38.

CITRI *Succus* P. I. p. 39.

OMPHACIUM P. I. p. 60.

PICIS AQUA P. I. p. 205. hic indicatiſſima.

TAMARINDI vide *purgantia.*

TARTARUS *Offic. Hiſtoriæ Naturalis.* Claſſis Salium Eſſentialium. Ordo natura productorum. *Germ.* Weinſtein. *Gallis* Tartre. *Anglis* Tartar.

TARTARUS ſal acidus eſſentialis vini, parte terreſtri, & oleoſa inquinatus, duplex, vel albus, vel rubellus, e vinis acore præditis maxima copia ad latera dolii deponitur.

Acidum tartarum eſt, tum ſapor indicat tum ſolutio depurati tartari cum ſolutione lacmus rubeſcens, & cum alcali fixo efferveſcens, ut id præparatio tartari tartariſati evincit. Aliud eius terreum principium evidens eſt; & tertium, quod in igne flagret, facile pateſcit oleoſum. Sed an non eſt conſtitutivum tartari principium

pium aër? hic illi incredibili ſemper quantitate ineſt & impetuoſos illos vapores ſub deſtillatione tartari aſcendentes, rareſactus efficit, quos ab actione acidi in terram & oleum deduxit NEUMANNUS.

Qui per deſtillationem tartari per ſe obtinetur ſpiritus, manifeſte acidus non eſt, quia oleo ejusdem dulcificatus; rectificatus vero omnia acidi ſigna habet, cum calce viva tractatus etiam urinoſum largitur nova combinatione productum ut in ſale tartari exemplum: cum ſpiritu tartari fumat ſpiritus Nitri ob particulas oleoſas in ſpiritu tartari præſentes WALLERIUS in HIERNE.

Cæterum omnis tartarus ut figuram cryſtallinam acquirat, ſolvitur; filtratur, evaporatur. Datur a ſcrupulo ſemis, ad unum, in acrimonia alcalina, bilis putredine &c.

PRÆPARATA.

CREMOR, & CRYSTALLI TARTARI, eadem operatione ex tartaro depurato fiunt; Cremor ſola coctione, ex ſupernatante pellicula ſalina colligitur, Cryſtalli colato, & refrigerato liquido concreſcunt: utrumque igitur ſal eſſentiale acidum, tartarus purificatus, figura differens. Tartarus crudus communis tres quintas ſui ponderis in cremorem & cryſtallos concedit, albus vero cryſtallinus electus duas tertias *Cl.* FIZES *Acad. des Sciences 1725.*

In acrimonia alcalina ſæpius de die datur ſcrupulus ſemis, purgantibus pulveribus iungitur drachmæ ſemis, electuariis unciæ doſi; cæterum uncia ſemis, una, ſumptus etiam per ſe alvum ſollicitat: In omni hydrope utile remedium invenit, ad minimum unciæ ſemis doſi omni die, *Vinc.* MENGHINI in *Acad. Bononien.* T. IV.

Et nuper in Leucophlegmacia pertinaci huius viri obſervationes felici ſucceſſu confirmavit TROGHER *Gazette Salut.* Nro. XVIII. 1762.

Cæterum cryſtalli in aqua difficulter ſolvuntur; ſeptem drachmæ vix in unciis duodecim aquæ ſolvebantur LEMERY *Acad des Sciences 1728.* ſolutæ in calida in frigida iterum concreſcunt, quare varia tentavere Cl. Viri, ut vel ſolutum tartarum vel cryſtallos in aqua obtinerent, fecere vero experimenta frequentium rerum fidem, addita ſoda etiam in aqua frigida ſolutum manere tartarum, ſale tartari in eadem ſuſpenſas & ſolutas teneri cryſtallos GROSSE, DUHAMEL *Acad. des Sciences* 1732: ſolvere etiam Boracem has cryſtallos LEFEVRE *ibidem.* Non vero ut præcedentes ſales alcalinos acidum eius invertere.

Sunt adhuc nonnullæ aliæ haud ignobiles, licet noſtris officinis non uſitatæ præparationes; ita ex ſimplici miſcela ſpiritus vitrioli & tartari depurati digeſtionis & concentrationis in balneo, artificio, cryſtallos acidas, cum fermentantibus vegetabilium ſuccis adverſas, tum febribus acutis utiles, conficere docuere LANGIUS, LEMORTIUS *Collect. Chem. Leydenſ.* Ex una parte tartari duabus vitrioli crudi, vel etiam anaticis utrinque portionibus, obtinetur deſtillatione ſpiritus vitrioli tartariſatus, Tincturæ coralliorum, quæ colore defraudat adhibitus, antihydropicus MOUFFETO viſus & tranſpiratione & ſudore auctis proficuus *Cl.* POTT *de unione acidi vitriolici & acidi tartari. 1761.* de aliis tartaris ſolubilibus ut tartari præparatis iam antea dictum fuit. Cæterum ad hanc Claſſem adhuc ſpectant

VINA AUSTRIACA.
MOSELLANA.
RHENANA.
ACIDA *omnia.*

EX

EX FOSSILIBUS.

BOLUS ARMENA p. 48. ſeq.

SULPHUR *Offic. Mineralogiae.* Claſſis Naturalis Minerarum. Ordo Sulphurum inflammabilium. *Germ.* Schwefel. *Gallis* Soufre. *Anglis* Sulphur.

SULPHUR *nativum*, *purum*, *flavum*, WALLERIO, ſulphur vivum officinis dicitur; hoc aut purum eſt, aut impurum. At præter foſſile illud datur etiam factitium; ſulphur vulgare officinarum factitium ex pyrite ferreo, ſcintillante, amorpho, ſublimationis, vel fuſionis beneficio ſeparatur. Inter factitii ſpecies ſunt *ſtillatitium*, aut citrini, aut ex flavo virideſcentis coloris; ſulphur *vulgare* officinarum, flavum, vel ex flavo-virideſcens: ſulphur *caballinum* griſei coloris quaſi præcedentis caput mortuum. Sunt adhuc aliæ ſulphurum differentiæ, & ſulphuris eliciendi modi.

PRINCIPIA ſulphuris duo: acidum vitriolicum, & ſubſtantia inflammabilis. Utrumque docet ſulphur inflammatum. Ardente enim, & flammante ſulphure pars inflammabilis patula eſt, & ſub campana collecti vapores acidum exhibent. Adhæc ex acido vitriolico, & phlogiſto ſulphur emergit; ita ex oleo vitrioli, & antimonii regulo, ex oleo vitrioli & ſtanno, ex oleo vitrioli & oleo terebinthinæ, ex oleo vitrioli & aliis oleis, reſinis BOYLEUS, GEOFFROY &c. ex alumine, & phlogiſto experimentis Anglicanis. Cæterum terra ſimplex, aut etiam metallica, non eſt ſulphu-

ris

ris principium tertium, ut contendit in *Acad. des Sciences 1703.* HOMBERGIUS, & nunc poſt illum hinc inde alter, ut inter terras ſulphur ordinare poſſet, quanquam & hoc verum ſit, nunquam adeo purum adinveniri ſulphur, ut de metallicis particulis, ſive cupreis, ſive ferreis nihil commixtum gerat, ut evidens eſt in ſpiritu ſulphuris per campanam his gravido inſtantia HIERNE *Tentamine* VII. ſulphuris depurandi optima via ſublimatoria eſt, leni inſtituta igne per vaſa aludel WALLERIUS *ibidem.*

Cæterum duorum horum ſulphuris mineralis principiorum diſpar multum proportio eſt. Integra enim libra vix duas habet phlogiſti drachmas, dum ultra uncias quindecim, & drachmas ſex, acidi, NEUMANN, & ratio acidi vitriolici ad principium inflammabile : : 50 : 3. viſa BRAND. *Acad. Reg. Suec. 1756.* Tamen ſulphur facile, & accenditur, & ardet, & conſumitur totum in experimento. Ex libra integra ſulphuris accenſi, vix unciam unam ſpiritus ſulphuris per campanam obtines.

PROPRIETATES ſulphuris quod ſpectat, tenendum eſt, nec in aqua, nec in ſpiritu vini ſulphur per ſe ſolvi, licet ſpirituoſum liquidum leni odorato imprægnet principio CARTHEUSERUS; ſed patere ſalibus, non adeo quidem acidis, quam alcalinis, quibus amico tam infuſione quam incoctione iunctum vinculo, iam prioribus in liquidis facile ſolvatur: an ille effectus cauſtico, ſeu acido pingui debetur? quanquam vero hæc ita ſeſe habeant, eſt tamen ubi ſulphur concentratis lixivioſis ſalibus vix multum refertur IDEM; eſt igitur aliquis horum ad ſe invicem, cuius nondum inventa ratio ſit, ſingularis modus, & forte adin-

adinvenit induſtrius vir MEYERS, dum demonſtraret, cauſtico calcis impraegnatam ſolutionem alcalinam citiſſime ſulphur ſolvere: cauſticum hoc, & in aquam, & in ſpiritum trahi, & aliis in haec ingreſſum conciliare: alcali minerale non eam in ſolvendo ſulphure exerere efficaciam, quam vegetabile, priusque minori quantitate ſulphur ſemper ſolvere, an forte & inde ratio habetur? cur vitrioli acidum aliquam ſulphuris quantitatem ſolvat? etenim in experimento acidi vitriolici albi adhibiti, ipſum coloratur acidum, & ſulphur olivarum colorem induit BAUME *Manuel de Chymie. Paris 1763.*

Caeterum ſulphur adhuc oleis tam preſſis, quam ſtillatitiis auſcultat, referaturque; preſſis quidem citius, & ſaturatius in conſiſtentiam balſami: Coques florum ſulphuris partem unam in unciis olei olivarum quatuor, quinque facile ad conſiſtentiam balſami ſulphuris: ſuccedet etiam operatio cum Petroleo, difficilius vero cum oleis ſtillatitiis, ut in balſamo ſulphuris aniſato, terebinthinato inſtantia eſt, in quibus totum ſulphur raro diſſolutum adinveniatur. Ad haec valde inflammabile ſulphur eſt, accenſum flamma caerulea ardet, cum halitu ſulphureô ſuffocante, igne liqueſcit, & funditur, dein vero inſpiſſatur; deſtillatione non reſolvitur, licet contendat SEEHL Anglus, addito ſale tartari, & calce viva obtineri ſpiritum ſulphuris, qui potius tamen urinoſus ſit, VOGEL.

USUS MEDICUS internus inutilis, quod in noſtris humoribus ſulphur non ſolvatur, etiam in ſecundas vias non tranſeat, CARTHEUSER. Experimenta tamen efficacem enunciant. In acrimonia alcalina obvolvens, demulcens ſulphur, BOERHAAVE, in mor-

morbis cutaneis, rheumaticis, arthriticis, diaphoreticum, incidens, alii conſpicuo effectu deprehendunt. Vim addidit *in Quaeſt. octava* pro vacante cathedra medica Monſpelienſi *Cl.* ESTEVE. Sulphure aſſumpto perſpiratio fœtida eſt, ſulphur ſolutum olens, & argentum nigro colore inficiens. Agit etiam cinnabaris, IDEM. *ibidem.* Praeterea aſſumptum ſulphur olidiſſimas fœces facere COMMENT. Tom. IV. teſtatur *Illuſtr.* van SWIETEN, an noſtris humoribus ſulphur non ſolvitur?

Externe in ſcabie, cutis defœdatione repercutiens, noxium ſæpe: forma balnei a *Magnif.* archiatrorum olim Comite de SORBAIT multum laudatum in arthriticis omnibus malis, articulorum nodis &c. Eſt vero thermalis huius balnei hæc præſcriptio. ℞. Calcis vivæ, ſulphuris apyreti, ana libram unam, aquæ dulcis, vel Danubianæ libras triginta, præmiſſa unica ebullitione, extrahatur per noctem lixivium, altera die fiat balneum plenum cum aqua fluente, ad cuius refrigerium lixivium factum decantetur, remanente in fundo pulvere, & ſic balneum factum eſt, in quo pro regula ordinaria balneare poteſt æger. His ſpeciebus, ſcilicet huic in ollæ fundo relicto pulveri, denuo ſuperaffundatur aqua ex balneo, & calefacto reliquo, pro refrigerio reaffundatur, atque ita idem balneum quater uſurpari poteſt ante ſpecierum renovationem. Hoc balneum naturali vix cedit, quin imo ſecundum indicationes, pro hoc, vel illo infirmo augeri, vel diminui poteſt, ſecus in altero, tantæque virtutis eſt, ut expertum nunquam fefellerit, quo tot paralytici iterum ſe movere potuerunt, tot claudi ligati, & nodoſi ambulare didicere, tot arenoſi, calculoſi, & nephritici a ſuis malis liberati, tot hyſtericæ mulieres

ſa-

ſanatæ &c. GREISEL in tractatu *de cura lactis Viennae Auſtriae 1670.* Quæ cum ita ſint, facile indicatu eſt, an recte ad quæſtionem ſecundam, *an ex Sulphure cum calce & ſalibus alcalinis fixis elici poſſit aliquid, quod aquarum thermalium vim referat, aut ei lucem aliquam affundat?* pro regia cathedra medica in univerſitate Monſpelienſi vacante propoſitam, reſponſum, dum negando reſolveretur? tamen ſimile iam balneum etiam recommendatum legimus ab Archiatro Regis Poloniæ CHAMBON, in ulceribus, ſcabie, rheumatismo, tumoribus ſcrophuloſis &c. *Traité des Metaux & des Mineraux & des Remedes qu'on en peut tirer. Paris 1750.*

PRÆPARATA.

FLORES SULPHURIS nihil aliud ſunt, quam ſulphur commune depuratum ſublimatione, tenerius: doſis a granis ſex ad quindecim.

MAGISTERIUM SULPHURIS inutile, ni ob maiorem, quam etiam præ floribus poſſidet, ſubtilitatem, vaſa facilius permeare minima velis, & adhuc ſale inſtructum dicas. Magiſterium ſulphuris, in vitro ad ignem fuſum, in verum redit ſulphur, priori, ex quo confectum fuit, ſimillimum, ſed impurius MEYERS, qui etiam optimam medicamenti præparandi methodum aſſignat.

SPIRITUS SULPHURIS per Camp. accenſo ſulphure in aere aperto ſub campana vitrea collectus, acrimoniæ alcalinæ, morbis putridis, diſſolutioni humorum, adverſus, additur potulentis, mixturis, ad gratam

tam aciditatem; etiam in artuum tremore nonnullis laudatur, & in Tympanitide COMBALUSIER *Pneumat. path.* Externe purus applicatus urit, verrucas cum cautela applicatus deſtruit. Ultimo etiam recenſendum illud *Cl.* CLUTTON novum febrium acutarum ſpecificum, quod recipit oleorum, ſulphuris per campanam, vitrioli rectificati, ſalis, anaticas portiones, quibus ſpiritus vini rectificatiſſimi triplum additur, per menſem digeruntur, ad ſiccitatem deſtillantur, tum duabus libris, rad. angelicæ, ſerpentariæ virginianæ, ſeminum cardamomi, ana drachmæ ſex, adduntur, ut tinctura extrahatur, quæ ad gratam aciditatem aquæ inſtillatur, pro potu ordinario: ſex libræ intra viginti quatuor horas ſufficiunt, ut æger ſudoribus a febre liberetur. *Method. of curing continued fevers 1729.*

SULPHURIS BALSAMI.

ANISATUS.

IUNIPERATUS.

Cum oleo nucum.

TEREBINTHINAT.

Nihil aliud ſunt, quam flores ſulphuris oleis preſſis, ſtillatitiis, ſoluti, redacti in conſiſtentiam balſami: pro indole olei diverſis in caſibus laudantur, ita *aniſatus*, carminativus, anticolicus; *iuniperatus*, etiam diureticus; *terebinthinatus* abſterſivus, in ulceribus renum, veſicæ; ſed calidi ſunt, unde ſcrupuloſe dandi, a gut-

tis

tis tribus ad ſex pro doſi. His addi poſſunt alii ſpiritus acidi.

SPIRITUS NITRI Acidus.
Dulcis p. 103.
SALIS Acidus.
Dulcis p. 109.
VITRIOLI p. 58.
LIQUOR ANODYNUS MINERALIS
SPIRITUS FORMICARUM Acidus.

ACRIMONIÆ MURIATICÆ CONTRARIA.

VICTUS Inſulſus. Iuſcula ex oryza cocta.
POTUS Aquoſus.
MEDICAMENTA Emollientia omnia p. 3. ſq.
Inviſcantia.
Lixivioſa.

CALX VIVA *Offic. Mineralogiae.* Claſſis Naturalis Artefactorum. Ordo Terreorum. *Germ.* Kalch. *Gallis* Chaux. *Anglis* Lime.

Licet nomen genericum Calx, multis ſubſtantiis datum chemicis, hic loci pro producto calcinationis lapidum, & terrarum calcarearum maxime ſumitur, quanquam tamen adhuc ex partibus animalium, & vegetabilium, ut oſſibus, cornu, conchyliis, plantis

ſubmarinis, lythophytis, calx paretur. Corpus eſt friabile album, aut gryſeum, leve, ſiccum, ſaporis acris, cauſtici, ex lapide calcareo, aut alio quocunque corpore mediante igne productum, in aqua efferveſcens, cum hac, & ſabulo, unione ſatis tenaci concreſcens.

Habet calx dotes alcalinorum fixorum: docet eius fixitas, ſolubilitas per acida, quanquam ea ſpecialis, & viſcedinis particeps, ſapor urens, avida aquoſi indoles, partium animalium exuſtio, actio in materies ſulphureas, oleoſas, pingues, reſinoſas, bituminoſas, mercurii ſublimati flava præcipitatio, præcipitatio ſubſtantiarum metallicarum, acidis ſuſpenſarum.

Habet dotes calx alcalium terreorum: docet fuſionis difficultas, opacitas, lacteus, quem vitris conciliat, color, calcis per ſalia alcalina tam fixa, quam volatilia præcipitatio, qualitas illa ſingularis *Cl.* POTT detecta, qua regulum antimonii calce paratum diſponit, ut amalgama ſolidum cum mercurio conſtituat: adhæc alcalina volatilia præcipitat, & ab his præcipitatur, quæ reciproca actio ordinem affinitatum alcaliuorum cum acidis *Cl.* GEOFFROY, deſtruit. Habet dotes proprias, quod cum aqua, aliis liquidis plus minuſve efferveſcat, vapores dimittat cauſticos, cum vino, & vini aceto ſulphureos, in aere exſtinguatur, ſales alcalinos cauſticos magis reddat, ut a plurimis ſubſtantia, inter terras abſorbentes, & alcalina fixa, media dicta ſit, & inde famoſum illud de ſale calcis, adeo chemicis exagitatum problema natum.

Neque ultimo id ignorandum, ſimpliciſſima operatione ope calcis vivæ oleum aceti propelli, dum hæc aceto deſtillato ſaturata igni admovetur GEOFFROY *Acad.*

Acad. des Sciences 1746, & ex lixivio nitri fixi tartaro parati calce viva corroſivo magis facto, evaporatione ſalem obtineri transparentem, cauſticum minimo calore liquescentem, animales abſumentem & liquantem partes, & cum his ſaponis liquidi conſtituentem ſpeciem, quæ in ſpiritu vini inſtar ſaponis vulgaris ſolubilis ſit, IDEM ibidem; adhæc calcem in aere exſtinctam non eodem modo agere in ſalem ammoniacum, ac vivam, priore ſalem ammoniacum ſemper ſublimari, poſteriore id nunquam fieri: ipſam calcem vivam rectificandis ſpiritibus ardentibus nunquam adhibendam, quod igneis calcis vivæ partibus pars oleoſa horum amburatur, & ſic empyreuma ſemper ſapiant, IDEM *ibidem.* Id etiam in aquis ſtillatitiis obvenire IDEM. Tum etiam calcem ſive vivam, ſive delapſam cum ſulphure in hepar abire, quod nec creta nec aliæ terræ, quas alcalinis adſcribunt, faciant. SPIELMANN.

Aqua calci vivæ ſuperfuſa quia lacteſcit, lac calcis dicitur, eadem tamen brevi clareſcit cryſtallina, iterum præcipitata ad fundum calce, & ſupernatante pellicula opaca ſalina; hæc cremor calcis dicitur, difficulter in aqua ſolubilis, ablata renaſcens pertinaciter; in hac ſal calcis quæſitus, qui compulſis omnibus experimentis naturæ mediæ, qualis in ſelenite eſt, affirmatus MALOUIN: acidus, naturæ ſalis marini baſi terreæ iuncti, DU HAMEL: nitroſus NAUDOT. Repetitis vero experimentis, etiam novis inſtitutis, ſal nullus in calce eſt, MACQUER, & indolem ſalinam ſolum acquirit aquæ iuncta calx, STAHL. Difficilis conceptus!

Nunc vero abſoluto de calce viva tractatu, demonſtravit induſtrius vir MEYERS, pelliculam hanc nec gypſum, nec ſelenitem eſſe, cum ſpiritu ſalis in integrum ſolvatur, quod gypſum non facit, ſed terram calcaream tenuiſſimam aqua ſaturatam, ipſumque lapidem calcareum Oſnabrugenſem, nec in ſe alumen, nec ſulphur, nec vitriolum, nec horum acida in ſe continere, nec illud nitri, aut ſalis, neque etiam hæc calci vivæ ineſſe: ſed calcem vivam præcipue conſtare

I. Terra calcarea.

II cauſtico, ſeu acido pingui.

A ſecundo hoc principio potiſſimum, tum etiam a primo quandoque pendere ait omnes adeo mirabiles calcis proprietates, eas ſcilicet, quas cum alcalinis communes habet, tum etiam eas, quas proprie poſſidet; indeque explicat phœnomena chemica plurima, quorum pauci mentionem injecere. Quare librum hunc ſummopere meis recommendo diſcipulis, ut veram per experimenta captam multarum rerum explicationem hauriant, viri ingenium, viresque merentur, & nunc, licet id plurimis forte diſpliceat, aperte dicam, nec academicorum ullum, nec ullum medicorum, adeo ſolide, adeo geometrice aliquod pertractaſſe argumentum, ut quidem laborioſiſſimus Vir ſuum.

Aqua calcis in uſum medicum adhibita primaria, vel ſecundaria eſt, poſterior priori non imbecillior *Eſſays d'Edimburg* T. I. etiam decimæ, 20. 30. infuſionis, eiusdem virtutis eſt, ac primæ, *Cl.* ALSTON *Diſſert. ſur la chaux vive*, & calcis in aqua ſolubilis pars una 1500. etiam 1800. partes aquæ imprægna-

re

re valet, IDEM, & 30. grana calcis vivæ tanto fœnore aquam calcis largiuntur, ut hæc 92. vicibus pondus calcis ſuperaret, licet eſſent ſolum 10. grana calcis ſolutæ in eadem hac aqua, IDEM.

Centum quinquaginta menſuræ aquæ calcis, circiter libram unam terræ largiuntur, hinc uncia una aquæ habet $1\frac{1}{4}$ granum, quod tamen adhuc aqua impræguatum ſit; notatu enim dignum eſt, ponderis non exiguum augmentum calcem vivam in aqua ſuſcipere, quod iterum experimentis induſtrii MEYERS debetur; dum enim uncias calcis ſedecim, quater conſecutive coqueret cum aquæ menſuris ſex, tum demum ſiccaret remanentem a viginti quatuor menſuris aquæ, ad pulveris ſiccitatem calcem, invenit eam, quæ reſidua eſſet, viginti uncias cum dimidia habere. At unde hoc ponderis augmentum, dum tamen viginti quatuor menſurarum decocta calcis vi ſaturata fuere? ab aqua eſt IDEM, idque confirmat exſiccati pulveris calcinatio. Cæterum ipſa decocta vix non eandem calcis quantitatem ſuſpenſam tenebant: primum nempe drachmam cum granis quindecim habebat, ſecundum, tertium, quartum aliquot ſolum granis deſtituebantur, cuius rei comprobationem dabat præcipitatio oleo tartari per deliquium facta.

Eſt vero ſequens aquæ calcis vivæ conficiundæ optimus modus. Calcis vivæ libra una in octo, decem aquæ pluviæ menſuris, continua agitatione, ut tota deliqueſcat, exſtinguitur; colata vaſis plenis obturandis infuſa ſervatur ad uſus; in aere aperto ſervata imbecillis eſt, hinc etiam minus plenæ lagenæ inefficaces ſunt, quæ tamen cito animentur admixta nova nondum exſtincta calce.

VIS MEDICA ad plurima utilis: laudatur in acido ventriculi, fluore albo, dyſenteria, BURLET, ulcere interno, MORTON, acrimonia muriatica, ſcorbuto ab eadem cauſa, BOERHAAVE, lacte, ſyrupis, herbis mucilaginoſis aliis, contemperata; etiam ad ſcrophulas aquam calcis vivæ, aqua fontana, in qua pugillus ſummitatum roris marini decoctus fuit, paratam, laudat FAVNE. *Recueil des pieces qui ont concourru pour le prix de l'Acad. de Chirurg.* T. III. Si maciem inducit, alvum exſiccat, parcius utendum, contemperanda magis; datur ad uncias quatuor, quinque, unam, duas libras de die, idque per menſes, cum æquali portione, etiam maiori, lactis, prout æger facilius fert; dari adhuc in potum ordinarium poteſt.

Laudatur etiam in calculo, tum ea, quæ ex lapide calcareo confecta eſt, tum quæ ex oſtracodermatum calce præcedenti duplo efficacior eſt, ſive per os aſſumpta ſit, aut in veſicam iniecta, de qua re legi merentur pulcherrima tentamina BROWNE LANGRISH *Phyſical experiments upon Brutes in order to diſcover a Safe and eaſy method of diſſolving the ſtone in the Bladder by iniections, London 1756.* & WILLIAM BUTTER *a Method of Cure for the ſtone chieffly by iniections.* Verum repetitis experimentis, thermis Carolinis prærogativam in diſſolvendo calculo, præ aqua calcis vivæ tribuit SPRINGSFELD. Cæterum adhuc ad febres intermittentes valere ALSTON, MENZIES apud *eundem*, diureticam eſſe, etiam anthelminticam, alios reliquiſſe tenendum.

Externe aquam calcis ita temperatam, ne exulceret, contra vitiliginem, & lepram HIPPOCRATES, ad

ad ulcera plorantia, fiſtulas, tineam, ſirones, forma lavamenti chirurgi feliciter adhibent, adhuc nuper ulcus ſcorbuticum rebelle percuratum hac, *Medical obſervations*. Cum oleo olivarum, amygdalarum, ſubacta linimentum conſtituit, contra ulcera plorantia & ambuſta laudatum; cum ſapone veneto, & lixivio calcis vivæ factum linimentum, ad ſcrophulas clauſas calide applicatum, egregium, FAVNE *l. c.* cum mercurio ſublimato aquam phagedænicam facit, flavam, exſiccantem, quæ ſpiritu vini camphorato impraegnata vulneraria habetur LEMERY. Aqua calcis ſpiritu vitrioli dives, antiſeptica dicitur GEOFFROY; Vitriolo veneris infecta, ſaphirina, collyriis, ſaccharo ſaturni impraegnata lacteſcens, eryſipelati, ſcabiei, ulceribus malignis, fotu utilis habetur. Laudat adhuc linimentum ex calce viva, & melle paratum, ad dolores ſcorbuticos, & arthriticos FULLERUS. Simile exſiccans, cum calce lota, quæ non amplius rodit, alii extollunt. Viva venenum eſt, quod vel ædificia recenter exſtructa docent, ut inde paralyſis, rheumatismi, apoplexia, mors.

Calx teſtarum ovorum princeps ingrediens eſt lithontriptici illius anglicani; ex hac cum ſapone maſſam lithontripticam gratiorem conficit HARTLEY *Gentleman's Magazine 1752. 1753.* ℞. Saponis Hiſpanici raſi libras quinque, oſtrearum calcis unam, ſuperfunde aquæ menſuras quinque, coque in vaſe ſtanneo ad ſaponis ſolutionem, effundantur in vas terreum cruſta vitrea obductum, aeri libero exponantur, agitentur, donec ſapo lenis ſit, & conſiſtat forma, ad pilulas apta; ubi conſiſtentiam non habet, inſpiſſari in vaſe ſtanneo ad ignem poteſt; ubi acrior eſt, aqua lenire debet: ſumi ad unciam unam, & ultra de die

 poteſt.

poteſt. Vix vero adeo liberaliter procedendum poſt monitum ÆSCULAPII *Angli* HUXHAM, dum phthiſim, ſcorbutum liberalius aſſumpta ſimilia inducunt.

SALIA ALCALINA VOLATILIA oleoſis inquinata partibus a nonnullis in hanc indicationem plurimum laudantur.

ACRIMONIÆ OLEOSÆ,
BILIOSÆ PUTRIDÆ
CONTRARIA.

VICTUS ex farinoſis, aceſcentibus plantis.

POTUS ex iisdem, vel ex fructibus horæis decoctis.

CASSIA FISTULA vide *Purgantia.*

MANNA vide *Purgantia.*

MEL vide *Antidota.*

SACCHARUM *Off.* Claſſis Arte productorum. Ordo Vegetabilium gramineorum. *Germ.* Zucker. *Gallis* Sucre. *Anglis* Sugar.

Ex arundine ſaccharifera preſſus, coctus, mediante lixivio ex cineribus & calce viva facto, ſæpius deſpumatus, inſpiſſatus, inſolatus ſuccus, ſaccharum dicitur, licet etiam ex aliis paratum tale vocetur: ita ex betæ albæ, rubræ, dauci, ſiſari, radicibus, ſaccharum paratum, MARGGRAF *Acad. de Berlin 1747.* Ex Apocyni ſpecie *Acad. des Sciences 1703.* ex acere Ame-

Americano, *Memoires, de Mathematique & Phyſique preſentées a l'Acad. Royale des Sciences* T. II. cujus vis bechica, demulcens, in tuſſi, raucedine, utilis. GAUTIER. *ibid.* ex acere campeſtri GRUNER. *Franconica collect.* Vol. IV. Adhæc ex lacte ſaccharum lactis officinis receptum, acrimoniis utile, conficitur.

Sacchari variæ ſpecies ſunt, variis etiam dotibus præditæ. Eſt vero ſaccharum ſal eſſentiale inflammabile oleo acido & terra conflatum.

SACCHARUM CRUDUM, etiam THOMÆUM nonnullis vocatum, oleoſum, pingue, in aere humeſcens, impurum, omni acrimoniæ, præterquam oleoſæ conveniens. Interne raro datur, in clysmatibus, ſolvendi, & demulcendi ſcopo præſcribitur viliſſimum, ab uncia una, ad duas.

SACCHARUM *Pyramidale*, niveum, læve, ſæpius rafinatum, in aere ſiccum manens, aqua ſtatim ſolubile, ſalis alcalini acido temperati magnam vim in ſe recondit, docet ſal ammoniacum ſaccharo hocce tritum. Id ſaponaceum magis, olea aquis miſcibilia reddit, magis abſtergit, ut in hac acrimonia oleoſa princeps; hinc in febribus acutis, ubi plethora oleoſa peſſima mala minatur, adeo utile, L. B. van SWIETEN maxima doſi exhibitum. Etiam acre dentes exedit, oculorum pannos abſumit pulveratum, calamo inflatum; a corruptione plantas, ſuccos harum præſervat, artificio in conſervis, & ſyrupis noto: adhæc antidotum eſt veneni, quo Americani tela ſua imprægnant, & valens in ſcorbuto medicamentum habetur, BISSET. *Treatiſe on the*

K 5 *Scur-*

Scurvy 1755, & in incipiente hydrope oxi ſaccharum, quo alimenta præſertim animalis generis condiantur, egregium TYSSOT *de hydrope.*

SACCHARUM *Candum* ad funiculos cryſtalliſatum, anguloſum, album, & flavum eſt, præcedenti demulcens magis, magis oleoſum, in potibus theiformibus ad morbos pectoris aſperos priori præferendum. BOERHAAVE.

SACCHARUM *Roſaceum* in phthiſi pulmonali ab omni tempore proficuum fuit aſſiduo uſu.

CLAS-

Digitized by Google

CLASSIS OCTAVA

EVACUANTIUM.

I. SUDORIFERA.

Quæ inſenſibilem perſpirationem, viſibilem, aquoſam, efficiunt, talia dicuntur.

Uſum hæc habent in miasmate quocunque maligno ſuſcepto, peſtifero, venenato, venereo ſubtiliori nondum fixato, in conſtitutione epidemica cognita, in morbis ſubcutaneis, ſcabie, pſora, lepra, lue Gallica, ulceroſa, tum in incipiente ſudore critico; non tamen omnia promiſcue adhiberi debent, his enim caſibus, aliis alia magis præferuntur.

Contra indicantur vero I. a craſſitie ſanguinis, ab inflammatione obſtructione graviori. II A nimia humorum ſolutione corporis debilitate, ut in hectica &c.

Cæterum diſpoſito corpore ſudorifera petuntur

1. Ex potu aquoſo calido.

2. Acidis. Aceto ſimplici
   deſtillato, quæ optima.

3. Ex antimonialibus, ut ſtibio diaphoretico non abluto &c.

4. Ex ſtimulantibus P. I.

5. Ex

5. Ex aromatibus, acri, & ſubtili acrimonia præditis. In hanc claſſem veniunt

ABSYNTHII *infuſio calida* P. I. p. 129. ſeq.

ABROTANI *infuſio calida* P. I. p. 128.

AGERATUM exoletum.

ALLII omnes ſpecies.

ANISUM P. I. p. 134.

ANGELICA P. I. p. 133.

CALENDULA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Compoſitarum Radiatarum. *Germ.* Ringel-Blümlein. *Gallis* Souci. *Anglis* Marygold.

CALENDULÆ *feminibus radii cymbiformibus, echinatis, diſci bicornibus*, flores nobis ſolum officinales, acre, amarum, aroma habent, in potum calidum elicitum, ſudoriferum: acetum calendulæ egregium, alexipharmacum. DIEMERBROEK.

CALAMINTHA P. I. p. 136.

CARDIACA, tanto nomine indigna, exoleta.

CARDUUS BENEDICTUS *Offic. Botanicorum.* CNICUS. Claſſis Naturalis Compoſitarum Capitatarum. *Germ.* Cardobenedict. *Gallis* Chardon benit. *Italis* Cardo benedetto. *Anglis* Holy thiſtle.

CNICUS *caule diffuſo, foliis dentato-ſinuatis.* Amariſſima planta, ſale communi dives, *Acad. de Ber-*

Berlin, 1747. tartaro ammoniacali GEOFFROY, officinis herbam, flores, ſemina, largitur.

In decocto calido, ſcopo ſudorifero, quem certo attingit, datur convenientiſſime manipulus ſemis, unus: In peſte recommendat PALMARIUS, addito aceto. Pulvis ad drachmam ſemis datur languenti ventriculo, quem roborat. Succus ſubemeticus, unciæ unius, duarum doſi, decocto, aqua ſtillatitia dilutus, febribus intermittentibus, viſcerum obſtructionibus, ictero utilis. Externe ad ſugillata fomentum ex hac planta, aut ex contuſa planta cataplaſma, aqua marina dives, valet. Ineſtne plantæ vis antipleuritica?

PRÆPARATA.

Conſerva cardui benedicti, drach. I. aliquoties de die egregii uſus. *Extractum* valens, ſcrupuli unius mole, quod cum laudani opiati momento potiſſimum ſudoriferum, ETTMULLER habet. *Syrupus* bonus. *Aqua* ſtillatitia aliis laudata; *Sal* eſſentiale, & fixum, digeſtivum, incidens.

CARDUUS MARIÆ *Offic. Botanicorum.*
Claſſis Naturalis Compoſitarum Capitatarum.
Germ. Mariendiſtel. *Anglis* Milk-Thiſtle.
Gallis Chardon de notre Dame.

CARDUUS *ſquamis calycinis margine apiceque ſpinoſis*, in amarore præcedenti remiſſior, ad eadem fere laudatur: ſalem enixum in planta ſuſpicatur TOURNEFORTIUS, ſpeciem tartari *Acad. de Berlin* 1747. Sudores, urinas movet, viſcerum infarctus ſolvit. Semen in hydrophobia ſpecificum propoſuit LINDANUS, experimento nondum obfirmatum; an in pleuritide pro-

prodeſt? ut certum etiam hodie proponit UNZERUS *Promptu. Hamburgicum* XI. *Tom.* Externe decoctum, aqua ſtillatitia, ulceribus erodentibus utilia dicuntur.

CARLINA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Compoſitarum Capitatarum. *Germ.* Eberwurtz. *Gallis* Carline. *Anglis* Carline Thiſtle. *Italis* Carlina.

CARLINÆ *caule unifloro*, graveolens, amara radix, ſola adhibetur. Datur in pulvere a ſcrupulo uno, ad drachmam ſemis, in infuſo ad unciam ſemis, ſcopo ſudorifero, alexiterio. Ad magicos uſus alii valere volunt, in hyſterica paſſione, ſcabie, LINNÆUS.

CARYOPHYLLATA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis, Calyciflorarum. *Germ.* Benedictenwurtzel. *Gallis* Galiot. *Anglis* Avens.

CARYOPHYLLATÆ *pinnis paucioribus, rhomboideis, tubarum fine uncinato*, radix, & folia, officinalia ſunt. Radix caryophyllorum ſaporem cum adſtrictione habet: vis totius plantæ balſamica, roborans, in vinum elicita, ad ulcera ſcorbutica, aquoſa, ichore diffluentia, ad fiſtulas, gingivas ſcorbuticorum laxas, præſtans: foliorum recentium in podagra infuſum commendatur, quod ſub debito regimine ſudoriferum. Doſis non eſt limitata. Aphrodiſiacam radicem obſervavit OVELGRUN. *Act. Phyſ. Med. Acad.* N. C. Vol. V.

CEN-

CENTAURIUM MINUS *Offic. Botanicorum.* GENTIANA Claſſis Naturalis Pauciſtam. *Germ.* Tauſend-Gulden-Kraut. *Gallis* petite Centaurée. *Anglis* Leſſer Centaury.

GENTIANA *foliis trinerviis, ovatis, floribus umbellatis, tubo ſtrictiſſimo;* amariſſima planta, ſtomachi vitia emendat, febres intermittentes pellit, ſudorem movet: præſcribitur ipſa herba, vel eius ſummitates infundendæ: plantæ unc. ſemis, vel ſummitatum pugilli duo, tres, in infuſo ſemivinoſo ob amarorem: pulveris ſcrupulus, doſis. Decoctum externe traumaticum familiare.

PRÆPARATA.

Conſerva non multum in uſu. *Extractum* efficax, *aqua* ſtillatitia vix laudabilis, *ſal* inutile.

CHINÆ RADIX *Offic.* SMILACIS *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Pockenwurtz. *Anglis* China.

SMILACIS *caule aculeato, foliis orbiculato-ovatis, inermibus, quinquenerviis;* radix, ſola officinalis, decoctum dat demulcens, ſaponaceum tamen, in acrimoniis laudatum, adhæc ſanguinem mundificat, lui venereæ, arthriticis, rheumaticis, & podagricis affectibus prodeſt: in decocto inſipidæ uncia ſemis, in ſubſtantia drachma ſemis, una, datur. In diſpoſitis calidæ plantæ ſorbitio ſudorem movet.

CON-

CONTRAYERVÆ RADIX *Offic. Botanicorum* DRAKENA. Claſſis Naturalis . . . *Germ.* Giftwurtz. *Gallis* Contrajerva. *Anglis* Counterpoiſon.

DRAKENA *ſcapis radicatis*, alexiteria, ſudorifera, ubi exſtimulanda natura in febribus, magni uſus: laudatur etiam in peſte, miasmate in ſanguine vago, nondum fixato, ut alia ſudorifera: adhæc ſtomachica eſt, carminans. In infuſo doſis uncia ſemis, in pulvere ſcrupulus. Tinctura ſpirituoſa multum movet.

COSTUS dicetur inter *Diuretica*.

DICTAMNUS CRETICUS P. I. p. 145.

ALBUS P. I. p. 145.

ENULA CAMPANA. P. I. p. 146.

EUPATORIUM vide *Diuretica*

HYSSOPUS P. I. p. 148.

LAURUS P. I. p. 151.

LEVISTICUM *Offic. Botanicorum* LIGUSTICUM. Claſſis Naturalis umbelliferarum. *Germ.* Liebſtöckel. *Gallis* Leveſche. *Anglis* Lovage.

LIGUSTICI *foliis multipartitis*, *foliolis ſuperne inciſis*, herba, radix, ſemina, officinalia habentur: vis plantæ grata, alexiteria, ſudorifera; in infuſo foliorum manipulus ſemis, ſeminis vel radicis uncia ſemis; dari etiam in pulvere poſſunt radix, & ſemen, gran:

gran: quindecim doſi ad viginti, ſcopo eodem, vel carminante. Succum foliorum recentium ad ſcopum emmenagogum ſuppreſſis menſtruis ſpecificum habuit FORESTUS, ad uncias tres exhibitum. Eſt etiam ſuccus radicis ſumme ſolvens, ut gummi-reſinoſis non cedat, BOERHAAVE. Semen maſticatum, deglutitum, vel cum foliis aqua, & vino coctum, potenter iuvat ſuffocatione hyſterica correptas, HAMNERIN *Diſſert. C.*

MARRUBIUM ALBUM. *Vide Emmenagoga.*

MELISSA. P. I. p. 117.

MENTHA. P. I. p. 154.

NASTURTIA & omnes antiſcorbuticæ p. 81. ſeq.

ORIGANUM VULGARE *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Ringentium. *Germ* Wilder-Majoran. *Gallis* Origan. *Anglis* Origane.

ORIGAANUM *ſpicis folioſis coloratis, umbellatis*, odorata, ſubacris, ſudorifera eſt, etiam morbis pituitoſis pectoris dicata, incidens, melle diluta.

Forma infuſi vel electuarii. Infunditur manipulus ſemis, vel ut thea uſurpatur cum melle.

ORIGANUM CRETICUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Ringentium.

ORIGANUM *ſpicis tetragonis*, præcedenti calidior, odoratior, etiam ſtimulantior eſt, majorum virium,

rium, minori doſi danda. Oleum ſtillatitium goſſypio exceptum, denti carioſo inditum, odontalgiæ medetur deſtructione nervi; at in hac re nihil peculiare eſt, faciunt id alia calida plurima.

PETASITIS *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Compoſitarum Radiatarum. *Germ.* Peſtilentz-Wurtz. *Gallis* Herbe aux Tigneux. *Anglis* Butterbürre.

PETASITIDIS *floribus ſpicatis, floſculis omnibus androgynis* HALLERI, radix acris, aromatica, amara, exſiccata carbonibus iniecta ſcintillat, & inflammatur, HILL *de Diaphoreticis*, etiam deſtillata oleum, & ſpiritum inflammabilem largitur, IDEM. Sic etiam extractum reſinoſum totum comburitur, IDEM. Radix ſudorem pellit, alexipharmaca: unciæ ſemis pondere in anaticis partibus aceti, & vini infuſa calide cochleatim ſumpta, vix fallit; adhæc ſtimulans, potenter incidens, in aſthmate BUCHWALD, etiam in epilepſia L. B. van SWIETEN, unciæ pondere in hydromellis libra una infuſa, & aliquot unciis matutino tempore ieiuno ſtomacho diu ſumpta, dato bis terve in menſe purgante. Externe valet ad bubones in peſte adhibitum cataplaſma, HALLERUS. Podagram etiam idem ſuperavit. WOOD.

PEUCEDANUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Saufenchel. *Gallis* Queue de porceaux. *Anglis* Sowfennel.

PEUCEDANI *pinnis duplicatis pinnatis, foliis latiuſculis, longe trifidis*, radix, calida, acris, ad aſthma mucoſum, difficilem expectorationem, paralyſin, ſtrangulatum uteri, commendatur, unciæ ſemis, unius doſi

doſi in infuſo. Vulneratum peucedanum lacrymam ſtillat aromaticam, nondum probatam.

POEONIA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Multiſiam. *Germ.* Gichtwurtz. *Gallis* Pivaine. *Anglis* Peanie.

POEONIA quoad varias partes, variis celebrata etiam multis officinis recepta, non tamen omnibus habetur. Flores ſoporiferi plurimis deſiderantur: radix antiſpaſtica, antiepileptica multis, ſudorifera aliis, veneni ſuſpicionem incurrit apud HALLERUM. Semina eadem vi gaudent. Datur radix in pulvere a granis decem ad triginta, in decocto a drachmis duabus ad unciam ſemis. Seminis eadem doſis in pulvere, emulſione, infuſo.

ROSMARINUS *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Ringentium. *Germ.* Roſmarin. *Gallis* Roſmarin. *Anglis* Roſemary. *Italis* Roſmarino.

ROSMARINUS gravi, & penetrante eſt odore, ſapore acri, ſubamaro. Totus excitans, nervinus, in ſyncope, paſſione hyſterica, vertigine ſenili, apoplexia, paralyſi, lethargo, & aliis morbis frigidis, inſtar thee ſumptus, etiam vinis medicatis ad manipulum ſemis infuſus, aut pulvere ad grana quindecim datus. Flores per excellentiam *anthos* dicuntur, ex his conſerva ſeni ob debilitatem drachmæ unius, duarum pondere, ſemper matutino tempore ſumpta, ſuperpota aqua ſtillatitia, conveniens.

Aqua ſtillatitia, ſpiritus vulgo aqua Reginæ Hungariæ dictus, oleum ſtillatitium, efficacia remedia: Oleo

L 2 roris

roris marini in immani coccygis dolore, parti illito, æger convaluit HANNÆUS *Ephem.* N. C.

RUTA P. I. p. 157.

SABINA 158.

SAMBUCI *Flores* P. I. *Roob.* p. 58.

SANTALUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Fructiflor. *Germ.* Sandelholtz. *Anglis* Sanders. *Gallis* Santal.

SANTALA tria ſunt; *citrinum*, *album*, *rubrum*; citrinum fragrantiſſimum, odore ex moſcho, & roſis compoſito, ob oleum eſſentiale plurimum, ſapore amaro, multum reſinoſo, ut inde principia pateant calida. Album in omnibus debilius eſt: rubrum utroque potentius adſtringens: his etiam alia ligna ſubſtitui ſolent.

VIS MEDICA ſtimulans, balſamica, ſudorifera, citrini, & albi raſorum, in infuſis drachmarum trium, unciæ ſemis pondere, non ſpernenda. Rubri fixioris adſtringens, roborans vis, coctione elicitur, ſudores, hæmorrhagias compeſcit, unciæ ſemis doſi in libra una aquæ; ſed cur in his ſubvenenatam vim, & ut novis nominibus loqui amat, ſynochizantem culpat LINNÆUS? An ex HONTIO? Gratum, reficiens, ex ſantalo citrino deſtillatione obtinetur, oleum nempe quod paucis notum. GODFREY.

SASSAFRAS P. I. p. 127.

SCABIOSA *Off. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Comp. Aggregatarum. *Germ.* Grind-Kraut. *Gallis* Scabieuſe. *Anglis* Scabious. *Italis* Scabioſa.

SCABIOSA *corollulis quadrifidis*, *corollis radiatis*, *caule hiſpido*, amara, & bechica multum recommen-

mendatur BOERHAAVE, ſeu in decocto, ſeu in ſucco ſumpta. Multum ſaponacea absque mulo motu reſolvens, in ulceribus venereis etiam utilis, BUCHWALD. *Extractum* probandum: *aqua* ſtillatitia haud laudabilis. Nec plantæ, nec præparatorum ſcrupuloſa doſis eſt.

SCORDIUM *Offic. Botanicorum.* CHAMÆDRIS. Claſſis Naturalis Ringentium. *Germ.* Lachen-Knoblauch. *Gallis* Germandre d'eau. *Anglis* Garleke mandoc.

CHAMÆDRIS *foliis ellipticis, mollibus, verticillis inter folia pauciſloris*, odore alliato, gravi, ſapore amaro, acri, inter alexiteria, & antigangrænoſa primaria, BOERHAAVE. Ad manipulum ſemis pro uſu interno infuſa, manipulum unum, unum ſemis pro fomento, vel cataplaſmate cocta. Sudorem certo movet, etiam ad peſtem laudata, morbos iſchiadicos, rheumaticos tollit, potu, & fotu.

PRÆPARATA.

Aqua ſcordii compoſita, efficax, ſudorifera, *conſerva*, *extractum*, valentia, *electuarium* diaſcordium opio dives, in dyſenteria laudatum. *Syrupus.*

SERPENTARIA VIRGINIANA *Off.* ARISTOLOCHIA *Botanicorum.* Claſſis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Spaniſch-Schlangen-Kraut. *Gallis* Viperine. *Anglis* Snake-root.

ARISTOLOCHIA *caule anguloſo, floribus ſolitariis, recurvis*, ſudorifera omnium obſervatione, antiſeptica, PRINGEL *Philoſoph. Transact.* antifebrilis SYDENHAM, etiam contra peſtem laudatur, & in fi-

ne morborum acutorum, ubi materia coćta per ſudorem expellenda, in convulſivis motibus, WILLIS. Purgantium vim infringere HARTMANN. Datur in infuſo a drachmis duabus ad unciam dimidiam, in pulvere a ſcrupulo ad drachmam ſemis.

SERPENTUM RADIX *Off.* OPHIORRHIZA L. Claſſis Pauci-ſtam.

OPHIORRHIZA vix multis officinis recepta, nec iis, quibus recepta, ſincera, DARELLUS: colubrini ligni optima & præſtantiſſima ſpecies, ad febres intermittentes, morſus ſerpentum, & vermes valet, IDEM. Doſis uncia ſemis ad ſummum in decoćtis, vel drachma ſemis in eſſentiis: ligna enim rariſſime in ſubſtantia propinari debent, IDEM. Ex hoc cum aliis fit lapis de GOA, LOCHNERUS. Ad hydrophobiam etiam laudat LINNÆUS. Cæterum ſudoriferum eſt egregium, ut & lignum colubrinum vulgare.

SILER *Off. Botanic.* TORDYLIUM Claſſis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Seſel. *Gallis* Sennontaine. *Anglis* Siler.

TORDYLIUM *involucris partialibus longitudine petalorum*, *foliolis ovatis*, *laciniatis;* ſemen creticum inter ſudorifera, carminantia, laudatur ſcrupuli, vel drachmæ ſemis doſi.

TANACETUM *Off. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Compoſitarum Nudarum. *Germ.* Wurm-Kraut. *Gallis* Tanaiſe. *Anglis* Tanſy.

TANACETI *foliis pinnatis*, *pinnis pinnatifidis*, *ſerratis*, herba, flores, ſemina, omnia balſamica, ſudorifera, ſtomachica, anthelmintica, emmenagoga ſunt,

ſunt, hydropicis, & hyſtericis utilia, LINNÆUS. Flores pulveriſatos drachmæ pondere, pro egregio antihyſtrico, alii recommendant. Herbæ doſis in infuſo manipulus ſemis, florum pugilli tres, qui & inſtar theæ ſumi poſſunt. Seminum in pulvere doſis drachma ſemis, una. *Aqua* ſtillatitia laudabilis, *oleum* deſtillatum potens.

VALERIANA. vide *diuretica*.

VERONICA *Off. Botanicorum*. Claſſis Naturalis Ringentium. *Germ.* Ehrenpreis. *Gallis* Veronique. *Anglis* Speedwel.

VERONICA *ſpicis lateralibus pedunculatis*, *caule procumbente*, calide inſtar theæ pota, multis ſudorifera habetur, licet hanc vim nec eminentem, nec certam habeat: blande adſtringens eſt, in ulceribus viſcerum internorum conveniens, etiam in phthiſi, BRESLAV. Cæterum & ſuccum ad uncias duas de die potum podagræ mederi, BOERHAAVE; in infuſo manipulus ſemis, ad libram unam aquæ,

VINCETOXICUM *Off. Botan.* ASCLEPIAS. Claſſis Panci-ſlam. *Germ.* Schwalben-Wurtz. *Gallis* Domte venin. *Anglis* Swallow-wort.

ASCLEPIAS *foliis ex ovato lanceolatis*, *glabris*, *floribus racemoſis*, *albis*. HAL. Recens veneni criminatur ob familiam, aliis alexipharmaca cenſetur, externe ad glandulas induratas, ulcera ſordida, tumores mammarum. TOURNEFORT. Doſis in decocto unciæ ſemis, unius: in pulvere ſcrupulus unus, etiam duo, dantur.

VIRGA AUREA vide *Diuretica*.

L 4 ARTE-

ARTEFACTA COMPOSITA.

FULIGO *Off.* Combuſtibilium omnium, ignis aperti ope, vernicis ſpecie caminis inhærens, productum, ingrati odoris, ſaporis nauſeoſi amari, deſtillatum dat primo aquam pellucidam, fœtidam tamen, tum copioſam lacteam, pinguem, tum ſalem flavum volatilem, alcalinum, oleoſum, atrum craſſum cauſticum oleum in collo retortæ, ſal ammoniacum. Fuligo omnibus patet menſtruis tam aquoſis quam ſpirituoſis.

USUS MEDICUS ipſius fuliginis ſatis rarus, licet potenter incidat, & ſtimulet in frigidiſſimis morbis; optato ſæpe ſucceſſu in catapotia cogi BOERHAAVE. Sunt qui etiam fuliginem in ſcabie retropulſa magnarum virium habent, hi ſolam præſcribunt, alii momento camphoræ actuatam. Tinctura fuliginis non in omnibus officinis habetur, gutt: quadraginta doſi, bis terve in die, in Noſocomio Regio Edimburgenſi, exhibetur.

MITHRIDATIUM & omnia Theriacalia.

SALIA VOLATILIA rectificata, vel ſola, vel mutata, in ſalem medium.

SPIRITUOSA STIMULANTIA vehiculo calido excepta.

OLEA EMPYREUMATICA. Ita oleum animale DIPPELII, quod ad guttas tres infuſum unciæ dimidiæ ſpiritus vini, quatuor hominibus datum, uberrimum ſudorem provocavit. HOFFMANN. CARTHEUSER.

SPI-

SPIRITUS VINI VAPOR nudo corpore linteo cerato undique tecto ſuſceptus, profuſiſſimos ſudores facit, robuſtiſſimis etiam periculoſos ſi nimis protrahantur.

PHOSPHORUS *Offic.* Claſſis arte productorum.

PHOSPHORUS glaciale eſt ex urina præparatum, quod expoſitum aeri in tenebris lucet, & ardet: Hoc ex urina putrefacta primo, dein etiam ex aliis ſubſtantiis productum; ita ex ſeminibus ſinapi albi, & nigri, ex ſeminibus Naſturtii hortenſis ALBINUS, ex ſecali tritico, aliis POTTIUS vidit, quæ omnia etiam MARGGRAFIUS obſirmavit, qui inſuper quibus ex ſubſtantiis parari vere poſſit, quibus non liceret, reliquit, optimamque methodum parandi phosphori communicavit.

De Noctilucæ huius aereæ ex urina paratæ PRINCIPIIS non unus omnino eſt omnium conſenſus: de Phlogiſto quidem dubia haud ſententia eſt, ſed præcipua de Natura acidi eius controverſia eſt; Nam & huic ſalis ineſſe acidum HELLOT, MACQUER, & duplici acido, hoc vitrioli, illo ſalis cum terra vitreſcibili & phlogiſto exurgere Phosphorum MULTI ALII. Ex Acido urinæ proprio & inflammabili conſtare principio HANCKEWITZ *Phil. Tranſact. abbridged.* Vol. IX, MARGGRAF *Scriptis Chemicis*, & qui illos hodie ſequuntur non pauci dicunt. Expendenda Argumenta ſunt.

Ea ſunt HELLOTII quæ primo probent deſtillati Phosphori omnia producta, acidi ſalis manifeſta habere indicia; Nam & Sal ammoniacus, paulo antequam

prodeat Phoſphorus, in collo ſublimatur, etiam evaporata ampullæ aqua a tartari adiecto ſale habetur, nares volatili urinoſo odore feriens, qui in alio experimento ſublimari poſſit: Caput mortuum elixiviatum, inſpiſſatum calcinatum nihil niſi ſalem marinum exhibet, & idem caput mortuum methodo *glauberiana* oleo vitrioli concentrato tractatum ſalis dat ſpiritum volatilem, calidum aurum ſolventem: Adhæc Phoſphori in aere deliqueſcentis acidum liquorem non præcipitare Calcis oleum, argentum vero ſpiritu nitri ſolutum in veram lunam cornuam agere plurimis *in Acad. Reg. Scient.* 1737. probavit.

Sunt vero non pauca alia, quæ ex ipſo MARGGRAFIO adiici momenta poſſunt. Sal urinæ fuſibile quod Phosphori in ſe continet Acidum, deſtillatione ammoniacale largiri ſublimatum in Eiusdem viri experimento p. 86. æquales ſalis ammoniaci & fuſibilis ſalis portiones deſtillatas nullo modo tentari aut mutari in alio p. 105. urinæ ſalem in ſpiritu nitri ſolutum præcipitare argentum p. 107. nec adeo vehementer aut certo ſalis in ſale marino acidum expelli a Phosphori acido ut non plurimum in cryſtallos cubicas denuo concreſcens ſuperſit p. 104. & etiamnum certum eſt ſine ſalis acido, nunquam Phosphorum in compendioſo & fructuoſo, quem adeo laudat, proceſſu paraſſe MARGGRAFIUM, quin maſſæ ex inſpiſſatis urinæ libris decem pulveratorum carbonum libræ dimidiæ compoſitæ ſemper addiderit ſaturni cornui *acido ſalis bene ſaturati* libras tres p. 62. & ex aliis Eiusdem viri experimentis evidens eſt ſolam urinam absque acidi ſalis interventu minorem ſemper Phosphori quantitatem dediſſe, ſalis addito acore maiorem p. 72. Cæterum *Cl* MARGGRAFII & experimenta & contrariæ expendendæ rationes ſunt

qui-

Digitized by Google

quibus tamen compulſis omnibus ultimo elucefcat Phoſphori acidum ſalis quidem eſſe poſſe, ſed in hoc multum immutatum p. 74. ut ultimo ſit fere unus omnium conſenſus.

PROPRIETATES lucidi huius corporis ſunt in aere libero deliqueſcere, accendi flamma in loco obſcuro conſpicua cæruleſcente, in vacuo non extinguenda, quæ contra vividior in ratione educti aeris increſcat SLARE *Philoſ. Transact. abbridged.* Vol. III. ſolvi leviter in aqua & ſpiritu vini HOMBERG. *Acad. des Sciences* 1711. & ſolum poſt multos annos, exigua in ſuperficie mutatione animadverſa HELLOT *Acad. des Sciences*, ita tamen ut liquida hæcce acida ſint HOMBERG l. c. ſolvi in omnibus oleis ;:reſſis interveniente calore, etiam in ipſo Petræ oleo & æthereis: Aquam in qua coctus eſt Phosphorus luminoſam reddere ut & olea in quibus ſolutus eſt. In aere aperto combuſtum, caput mortuum relinquere, rubrum, tenax, ceræ ſimillimum SLARE l. c. FROBENIUS HANCKEWITZ Vol. IX. adeo acidum, ut ſtupeſaciat dentes, ferrum diſſolvat SLARE l. c. Vaſe calido exceptam unciam Phosphori & ſub campana deflagrantem in flores ſublimari albiſſimos drachmarum decem ponderis, ut igitur duarum drachmarum ponderis acceſſerit augmentum HANCKEWITZ l. c. Aeri expoſitos flores reſolvi in liquamen oleo ſulphuris per Campanam ſimillimum uncias quatuor cum duabus drachmis ponderans IDEM: crudum caute raſum orbi vitreo impoſitum in aere humido in liquamen reſolvi ter ſuperans primitivum pondus SLARE l. c. fere octies HANCKEWITZ l. c. Guſtu ſpiritum ſulphuris aut ſalis referens SLARE & priori liquori florum ſimillimum, qui etiam vitrificari poſſit in vitrum cæruleo viride duritiei fere adaman-

amantinæ HANCKEWITZ l. c. Cæterum cum ſulphure communia multa Phosphorus habet, qui etiam in id ſublimari poſſit IDEM, eſt tamen in aliis multis diſtinctus a ſulphure Phosphorus.

USUS MEDICUS gr. II. III. doſi diaphoreticus, analepticus, vel ſolus, vel theriacæ iunctus. Sunt etiam qui ad dolores Rheumaticos laudent & Miliaria, & Morbillos & Inflammationes. Sal eſſentiale urinæ maxime diureticum habet BOERHAAVE, in aſthmate, fluore albo alii recommendant doſi gr. V. X. aliquoties de die. Sed officinæ non habent. An liquamen Phosphori calculos ſolvit?

SUDOREM NIMIUM INHIBENTIA.

1. Aer frigidior.
2. Incraſſantia.
3. Adſtringentia, & roborantia.

CORTEX PERUVIANUS p. 35. ſq.
SALVIA in ſpiritu vini infuſa P, I. p. 159. ſq.

CLAS-

CLASSIS NONA.

EVACUANTIUM

II. DIURETICA.

Quæ medicamenta efficiunt, ut lotium maiori reddatur copia, quam cæterum abſque horum auxilio reddita fuiſſet, DIURETICA vocantur. Hæcce vero vel aquoſi laticis copiam augent, & maiorem quantitatem humorum ſubminiſtrant, vel motum humorum in has partes, manente eadem laticis aquoſi quantitate determinant, vel demum obſtacula, aut ſecretionem ipſam, aut ſecreti humoris effuſionem impedientia, tollunt, quo caſu, Incidentia, Anodyna &c. ſæpe Diuretica habentur.

Indicantur

1. a ſignis coctionis.
2. a fluxu critico.
3. a materie peccante ſalina, ſaponacea, ſcorbutica, purulenta. BOERHAAVE, exanthematica MAUCHARD ex *Cl.* SIGWARD, cum optima purpuram tractandi methodus ſit diuretica nitroſa, non calefaciens IDEM.
4. a loco affecto.
5. a conſtitutione epidemica.
6. a temperie ægri auſcultante huic evacuationi, vel aſſueta.

Inter

Inter hæc primaria aqua, & omnia aquoſa, maxime ſalibus alcalinis, neutris, actuata. Serum lactis, lac acidum, ebutyratum &c. cum regimine frigido.

VEGETABILIA.

ALKEKENGI *Offic. Botanicorum.* PHYSALIS Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Indenkirſchen-Kraut. *Gallis* Coqueret. *Anglis* Winter-Cherry.

PHYSALIS *foliis cordatis, calyce rubente*, baccæ ſubamaræ, vi diuretica iam olim laudatæ; contra calculum renum in ſe ipſo probavit CRUGERUS *Ephem.* N. C. *Decad.* 3. Anno 7. 8. unciarum duarum contuſarum pondere, in libra una vini, & aquæ fragorum, addita roob cynosbati, ſyrupi fragorum uncia una, ſpiritus ſalis drachma ſemis, & iam recommendavit RAIUS.

ANTISCORBUTICA omnia. LINNÆUS.

APIUM P. I. p. 18.

ASPARAGUS *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Liliorum. *Germ.* Spargen. *Gallis* Aſperge. *Anglis* Aſpargus. *Italis* Sparagi.

ASPARAGUS *foliis ſetaceis, caule herbaceo*, ſaponacea eſt, plurimum diuretica, ut inde urina ſemper fœteat. Ex turionum liberaliori uſu mictus cruentus, SCHULTZ. An inde aliquid in calculo ab hoc medicamento ſperari poteſt?

ASA-

ASARUM diu coctum. vide *Emetica.*

BALSAMA liquida P. I.

BARDANÆ ſemen.

BETULA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incomplet. *Germ.* Birkenbaum. *Gallis* Boulean. *Anglis* Birch-Tree.

BETULA *foliis acuminatis, ſerratis*, inciſa vere, magnam vim ſucci fundit, multum diureticam, HELMONT. etiam poſterioribus experimentis, SPIES, ut diabetem fecerit; valet etiam ad morbos cutaneos, doſis unc. quatuor, ſex, matutino tempore ſucci in media arboris altitudine ſtillantis, qui enim ex vulnere inflicto parti radicis propiori ſtillat, minus efficax eſt, tumque continuatur eius per aliquas ſeptimanas uſus, & id potiſſimum regimen adhibetur, quod in curatorium ſcopum collimet.

CURCUMA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Palmarum. *Germ.* Gilbwurtz. *Anglis* Turmerike.

CURCUMÆ *foliis lanceolatis, utrinque acuminatis, nervis lateralibus, numeroſiſſimis*, amara radix, incidens & reſolvens, in ictero ſpecifica LINNÆO: Urinam etiam, quam luteo colore tingit, pellit, hydropicis multum utilis. Doſis in pulvere drachma ſemis, bis de die, in infuſo uncia.

DAUCUS *Vulgaris* P. I. p. 28.
Creticus

EQUISETUM. Specificum diureticum vide p. 23.

ERYN-

ſcrupulum, drachmam ſemis; radix in infuſo ad unciam unam.

PRÆPARATA. *Confectio* ex ſeminibus. *Extractum* inutile, *aqua* ſtillatitia. *Oleum* ſtillatitium. *Spiritus.*

FRUCTUS horæi P. I.

HERNIARIA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletarum. *German.* Harnkraut. *Gallis* Turquette. *Anglis* Rupture-wort.

HERNIARIA *calycibus bractea nudis*, ob herniarum curationem nominata, ſubſalſa, vim diureticam promittit. Diureſin etiam vehementer ciere, idque cum noxa, CHOMEL: Ad urinam propellendam, & promovendas in renibus arenulas, inſtar thee aſſumi poteſt: etiam preſſæ ſuccus ad unciam unam. Ocula-riam, quod hebetatam lectione viſus aciem redderet, dici debere, contendit GRUHLMANN.

IRIS NOSTRAS *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Palmarum. *Germ.* Beilwurtz. *Gallis* Flambe. *Anglis* Flour de luce.

IRIS *corollis barbatis*, *caule foliis longiore*, *multifloro.* Acris eſt, quandoque ventriculum ſubvertit, quandoque alvum ducit, absque his effectibus urinam movet, unde hydropicis commoda, quibus LINNÆO habetur ſpecifica. Datur ſucci uncia, etiam plus in ſyrupo purgante. Succus radicis iridis paluſtris ad guttas octuaginta omni hora, tum bihorio, in ſyrupo rhamni cathartici datus, hydropico mirum profuit, RAMSAY *Society of Edimburgh* T. V. Ad quinqua-

ginta, ſexaginta dies, radices comedendas ſtrumoſis præbuit ZAPATA in certiſſimam curationem.

MEUM *Offic. Botanicorum* LIGUSTICUM. Claſſis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Beerwurtz. *Gallis* Fenouil Sauvage. *Anglis* Spignel.

LIGUSTICUM *foliis capillaribus.* Planta, fœniculo longe valentior, acrior, in omnibus morbis frigidis efficax, etiam emmenagoga eſt. Semine ad febres intermittentes utuntur Angli, BLAIR, radice ad aſthma humorale, mucum ventriculi, alii. Doſis in pulvere ſcrupulus, drachma ſemis, radicis in infuſo uncia ſemis, ſcopo diuretico.

ONONIS *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Papilion. *Germ.* Hauwſeeſel. *Gallis* Areſte bœuf. *Anglis* Camoſche.

ONONIS *floribus ſubſeſſilibus, ramis in ſpinam terminatis*, ſpecifice diuretica LINNÆO, hydropicis & calculoſis convenit in decocto data: doſis uncia ſemis, una, in libra aquæ, pulveris, drachma ſemis.

PAREIRÆ BRAVÆ Radix *Offic. Botanicorum* CISSAMPELOS. Claſſis Naturalis. *Germ.* Americaniſche Grieſswurtzel.

CISSAMPELOS *foliis peltatis, emarginatis*, radicem officinis largitur multum diureticam, quam adhuc ſpecificam in calculo habet LINNÆUS: contradicit GEOFFROY, & ſolum in dolore nephritico, & urinæ ſuppreſſione a cauſa frigida prodeſſe vidit: etiam in aſthmate humorali cum ſucceſſu probavit IDEM,

IDEM, tum & in podagra, gonorrhœa adhiberi LINNÆUS. Specificam quoque in fluore albo CARLIUS deprædicavit; itidem icterus felleus hac ſuperatus habetur in *Acad. des Sciences 1710*, quem hoc medicamento a ſcirrhoſo hepate curare non potuit GEOFFROY. Cæterum tam blande, tam leniter vires ſuas exerit, ut ſine omni metu in omni morbi occaſione exhiberi poſſit, LOCHNERUS *Ephem.* N. C. Doſis drachmæ tres, unciã ſemis, una, in decocto, in pulvere a granis quindecim ad triginta.

PRÆPARATA. *Eſſentia* laudabilis.

PETROSELINUM *Offic.* APIUM *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Peterſill. *Gallis* Perſil. *Anglis* Parsley.

APIUM *foliis caulinis linearibus*, venenum avibus SAUVAGES *Acad. des Sciences 1739.* Culinis ob gratum odorem, & ſaporem, notum, plurimum medicamentoſum, reſolvens, diſcutiens, diureticum. Folia in cataplaſma contuſa, cum urina cocta, luxationibus conducunt, & tumoribus a caſu, ictu; etiam ſanguinem extravaſatum dividunt. Succus pellendis pediculis polychreſtus *Act.* N. C. adhæc vulnerarius, morſibus apum, veſparum utilis, etiam diureticus cochlearium aliquot doſi. In officinis radix habetur; ſunt etiam ſemina. Inter præparata *aqua* ſtillatitia numeratur.

POLYGALA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Papilion. *Germ.* Kreutzblume. *Anglis* Milkwort.

I. POLYGALA *ſenega, floribus imberbibus ſpicatis, caule erecto herbaceo ſimpliciſſimo, foliis lato-*

 lan-

lanceolatis, definitur planta in Virginia, Penſylvania, Marilandia creſcens, cuius radix ab aliquot hinc annis in uſum in nonnullis officinis trahi cœpit, quæ tamen noſtris adhuc inviſa ſit. Radix ipſa acris, urensque, acido ſingulari temperata evacuationes fere omnes adaugere ſolet, maxime vero diureſin & expectorationem, quandoque etiam vomitum, aut alvinam purgationem ciere.

USUS MEDICUS in ictu crotalophori ſpecificus Americanis inventus, ſpem facit in noſtrarum viperarum morſibus prodeſſe poſſe; deinde TENNENTIO ſpecifica inventa radix in Pleuritide, & Peripneumonia, tum aliis in Hydrope, Arthritide, Podagra, Rheumatiſmo, incipiente Phthiſi non ſine ſucceſſu probata eſt. Dabatur medicamentum forma pulveris granorum XXXV. doſi; forma tincturæ vinoſæ, dum unciæ IV. infunderentur libræ I vini canarienſis, ſtarentque per tres dies in digeſtione in loco calido, & colaturæ darentur cochlearia III pro doſi; forma decocti, dum unciæ III in libris II aquæ fontanæ coquerentur ad tertiæ partis conſumptionem, & colaturæ cum expreſſione factæ, cochlearia III exhiberentur tepide.

II. POLYGALA *vulgaris, floribus criſtatis racemoſis, caulibus herbaceis ſimplicibus procumbentibus, foliis lineari - lanceolatis*, noſtrarum regionum incola planta, priori ab aliquibus ſubſtituta fuit; ſed imbecillior deprehenſa eſt, & cum bono effectu data in Pleuritide *Acad. des Sciences 1740.* & nuper non ſine ſucceſſu phthiſi oppoſita fuit in noſocomiis noſtris. Eadem eſt ac prioris forma, & doſis, tum etiam in alias formas facile cogi poteſt.

POR-

PORRUM p. 82. Quod, ut & ſuccus promptiſſimum eſt diureticum. *Ephem.* N. C.

RIBIUM *baccae nigrae* P. I. p. 55.

RUBIA tinctorum p. 29.

RUSCUS *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletarum. *Italis* Bruſco, *German.* Bruſchken. *Gallis* Bruſc du Fricon. *Anglis* Kneeholly.

RUSCUS *foliis ſupine floriferis, nudis, mucronatis*, ſucco acri, amaro, ſtyptico gaudet. Radix diuretica, emmenagoga, in decocto rarioris eſt uſus, militat inter radices quinque aperientes maiores; efficax medicina radix in urinæ difficultate, nephriticis ſymptomatibus, veſicæ calculis, ZANNICHELLI *de Ruſco.* Baccas inſtar Coffe uſtas, & ſimili potu ſumptas, urinam multum movere IDEM, qui hanc præparationem baccarum aliis præfert.

SAXIFRAGIA *Offic. Botanicor.* SAXIFRAGA Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Weiſſer Stein-Brech. *Anglis* White Saxifrage.

SAXIFRAGA *radice granuloſa, foliis reniformibus, lobatis*, acris, multum diuretica habetur, ſed quod inſida, exoleta. LINNÆUS.

SCILLA. p. 83.

SUCCI Acidi *Citri* P. I. p. 39.

Limoniorum P. I. p. 47.

Ribeſiorum P. I. p. 55.

VALERIANA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Fructiflorarum. *Germ.* Baldrian. *Gallis* Valeriane. *Anglis* Valerian. *Italis* Valeriana.

VALERIANÆ *floribus triandriis*, *foliis omnibus pinnatis*, ut & Valerianæ *floribus triandriis*, *foliis caulinis pinnatis*, *radicalibus indiviſis*, radices officinis receptæ ſunt: prioris præſtantiores, LINNÆUS, poſterioris *Phu* dictæ, exoletæ.

Succus expreſſus evaporatus dat ſal cryſtallinum. HILL *de Diaphoreticis.* Aliquid narcotici habet, cum aromate penetranti, in epilepſia maxime laudata olim, etiam hodiernis experimentis comprobata eſt CRUGERO. *Ephem.* N. C. *Decad.* 2. Anno 7. in epilepſia ab ira, & alia a terrore, drachmæ doſi in aqua cardui benedicti, theriaca divite, ſumpta. In epilepſia ex retentione menſium, LENTILLIUS *Ephem. Decad.* 3. Anno 3. etiam in inveterata epilepſia drachmæ unius, unius ſemis, duarum doſi probata MARCHANTIO *Acad. des Sciences.* Ad unciam ſemis, bis, ter in die datur in Noſocomio Regio Edimburgenſi. In convulſionibus, paſſione hyſterica, etiam laudatur, BRADLEY *a Conrſe of lectures upon the Materia Medica*, tum demum peculiariter in debilitate viſus EIDEM extollitur.

VINA tenuia acida

Auſtriaca
Moſellana
Rhenana.

VIR-

VIRGA AUREA *Offic. Botanicorum* SOLIDAGO. Claſſis Naturalis Compoſitarum Radiatarum. *Germ.* Gulden-Wunderkraut. *Gallis* Verge d'or. *Anglis* Golden-rod.

SOLIDAGO *caule erecto, racemis alternis erectis*, balſamica planta, inter vulnerarias princeps, PARACELSUS, RAIUS, BUXBAUM, PONTEDERA. Ad viſcerum ulcera, maxime renum, veſicæ, urethræ, quod has vias affectet, laudatur omnium conſenſu, quin etiam in febre hectica, NENTERUS. In experimento adhuc deprehenditur diuretica, ut ob hanc vim calculo adhibita, BEVEROVIC. GRULING. Trium drachmarum pondere, intervallo octo horarum, ſumpta calculum pepulit GERLI, & unam drachmam per triduum in vino ſumptam ſupra fidem acerbiſſimum morbum fefelliſſe iam BERCLAIUS, tum integra capita cocta ſpecifice ad aquam inter cutem valere PONTEDERA; etiam faucium ulceribus SCHWENCKFELD, laceratæ in partu veſicæ mederi TETTELBACHIUS; extractum, quod in officinis deſideratur, in iſchuria, calculo, ulcere renum, & veſicæ, multum valere, ZORN.

URTICA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Neſſel. *Gallis* Ortie. *Anglis* Nettles.

URTICA *foliis oblongo-cordatis*, urinas pellit, & præſtans eſt remedium antinephriticum in decocto SPIES, ad rupturas vaſorum internorum etiam hodie in ſucco adhibetur, in hæmoptyſi LASERME probavit. Porro externe rubefaciendi vim habet, urens

tactu planta, & notæ ſunt familiares veteribus paralyticorum membrorum urticationes, quarum ſucceſſum in paralyſi *Acad. des Sciences* 1741. recentiſſime hauſit.

ANIMALIA ET ALIA.

LAPIDES Cancrorum
OSTRACODERMATA } acido ſoluta. p. 131. ſq.

MILLEPEDES *Offic. Hiſtor. Natur.* ONISCUS. Claſſis Inſectorum. Ordo Apterorum. *Anglis* Sow-Bugs. *Germ.* Keller-Würme.

ONISCUS *cauda obtuſa, bifurca*, multo ſale volatili gaudet, diuretico, ſtimulante, incidente, in incipiente cataracta plurimum laudato, ſive in ſucco, ſive in pulvere: etiam inventus in ſuppreſſione urinæ a cauſa mucoſa, in ipſo calculo utilis, LAUREMBERGII propria experientia. Doſis pulveris ſcrupulus unus, drachma ſemis, aliquoties de die. Numero decem ad centum in mortario cum vino contunduntur, ut inde ſuccus proliciatur, qui pulvere efficacior ſit. Examen chemicum ex Millepedibus etiam alia producit ſic Millepedum libra una, ſpiritus alcalini uncias tres, olei empyreumatici unciam, ſalis volatilis drachmas quatuor cum dimidia præbuit, carbo uncias decem æquans calcinatus, edidit drachmas tres ſalis alcalini fixi, levis, ſuavi odore nares ferientis. SPIELMANN. l. c.

Huc etiam faciunt

SUCCUS *Conchyliorum.*
Oſtreorum.
Millepedum.

His

His omnino & ex foſſili materie addi plurima poſſunt, & ſalia pæne omnia & aquæ medicatæ pluriumæ; his in caſibus admodum familiares, & acidi

SPIRITUS *Vitrioli*
Salis
Nitri.

DIURESIM SISTENTIA.

1. Adſtringentia, Roborantia p. 13. ſq.
2. Mucilaginoſa p. 9. &c.
3. Opiata alibi dicenda.
4. Sudorifera. p. 155. &c. cum Regimine calido.

CLASSIS DECIMA

EVACUANTIUM.

III. EMMENAGOGA, ET ARISTOLOCHICA.

Quæ menſtrua movent, EMMENAGOGA, quæ lochia, ARISTOLOCHICA dicuntur. Horum varia eſt pro varietate cauſæ materia: ſi enim in fibram maior rigiditas, tenſio, elaſticitas, ſpasmus, refundi poſſit, Emollientia, Laxantia, Antihyſterica, tum Emmenagoga, & Ariſtolochica ſunt; ſi ſanguinis adſit penuria, hæmatopoieſin augentia; ſi abundantis tenacitas, ſpiſſitudo peccet, Diluentia, Saponacea; ſi demum mucoſi viſciditas culpari poteſt, Incidentia, Stimulantia, auxilio ſunt.

Indicantur 1mo ab ætate,
2do a Plethora,
3tio a morbo hinc pendente.

Præter illa, quæ inter cardiaca ſtimulantia dicta, etiam inter ſudorifera relata varia forma ſumpta, potu, vapore, fotu, inceſſu ſpeciatim huc ſpectant

ARISTOLOCHIA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Fructiflorarum. *Germ.* Oſterlucey. *Gallis* Ariſtoloche. *Anglis* Birthwort.

ARISTOLOCHIA *caule ramoſo, floribus ſolitariis, erectis.* Duas una definitione, officina ariſtolochias

chias complectitur, *rotundam* nempe, & *longam*: utraque aromatica, amara, acris eſt, rotunda tamen efficacior longa, morbis uteri frigidis dicata, ut etiam epilepſiæ ab utero proſit, SCHONBORN, FERNEL, ſuppreſſioni menſium a mucoſitate medeatur, aſthmati humorali, orthopnœæ obveniat, FERNEL. Specificum in podagra medicamen alii voluere, ſed experimenta non reſpondent; antiarthritica tamen adhuc video laudari tincturam, & extractum, granorum quindecim doſi *Ephemerid.* N. C. Externe carnem mortuam corrodit pulvis, ſive in ulcere, ſive fiſtula, FALLOPIUS, & hodie ubique adhibetur. Pulvere ariſtolochiæ longæ in aqua veronicæ cocto, & cum petiis applicato, ulcus tibiarum cacoethes, quod anni ſpatio fruſtra chirurgus obligarat, paucorum dierum ſpatio conſolidavit SIM. PAULI, & ad genitalium ulcera laudat TRAGUS. Interne utraque in pulvere datur, a ſcrupulo ad drachmam ſemis, in decocto drachmarum duarum, trium pondere, ſed amarum eſt: in uſum externum unciæ ſemis doſi præſcribitur. Ariſtolochia vulgaris hodie non eſt magni uſus.

ARTEMISIA P. I. p. 128.

CHAMÆMELUM *Offic. Botanicorum* MATRICARIA. Claſſis Naturalis Compoſitarum Radiatarum.

MATRICARIA *foliis pinnatis*, *pinnis latis*, *capillaribus*, *multifidis*, odorata, amara eſt, uterina, carminans, antinephritica, in balneis, clyſteribus, ſæpius recepta.

CHA-

CHAMOMILLA *Offic. Botanicorum* CHAMÆMELUM. Claſſis Naturalis Compoſitarum Radiatarum. *Germ.* Camillen. *Gallis* Camomille. *Anglis* Cammomile.

CHAMÆMELUM *foliis lanuginoſis*, *pinnatis*, *pinnis capillariter multifidis*, præcedenti efficacius, menſes pellit, dolores uteri ſpurios, inteſtinorum colicos, ſopit. Externe potenter reſolvit, diſcutit, lenit, tumoribus applicatum: familiari in uſu eſt. In pulvere ſcrupulus unus, drachma ſemis datur, in infuſo manipulus ſemis præſcribitur, maiorem quantitatem cataplasma depoſcit.

CANCRORUM LAPIDES aceto ſaturati.

CROCUS P. I. p. 114.

DICTAMNUS P. I. p. 154.

GUMMI RESINOSA Corpora & his affinia.

ASA fœtida.

AMMONIACUM.

BDELIUM.

OPOPANAX.

MYRRHA.

SAGAPENUM.

FERRUM p. 65. ſq.

MARRUBIUM album *Offic. Botanicor.* Claſſis Naturalis Ringentium. *Germ.* Andorn. *Gallis* Marrubin. *Anglis* Horehound.

MARRUBIUM *denticulis calycinis ſetaceis*, *uncinatis* in decocto ſanguini mixtum, hunc rubicundiorem,

rem, & fluidiorem, quam ſpiritus ſalis ammoniaci reddit, SCHWENKE, ut deobſtruens, attenuans egregium in infarctu viſcerum, hæmorrhoidibus: prodeſſe in eductione puris tenacis cum melle incoctum, imo etiam valere expreſſum ſuccum, BOERHAAVE probavit, confirmavit LOESEKE. Scirrhum hepatis etiam diſſolvere poſſe, CHOMEL. Cæterum inter emmenagoga non infimum locum habet BORELLO, & aliis. Ptyaliſmum mercurialem iuvare LINNÆUS.

Proſtat aliquibus in officinis *Syrupus* de praſio.

MATRICARIA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Compoſitarum Radiatarum. *Germ.* Mutter-Kraut. *Gallis* Matricaire. *Anglis* Feverfew.

MATRICARIA *foliis pinnatis*, *ovato-inciſis*, *pedunculis ramoſis*, multi aromatis, ſingularis tamen planta, ictero dicata eſt, menſes evocat, uterum purgat, dolores a partu ſopit, potu, fotu, clysmate. Datur in pulvere ad ſcrupulum, drachmam ſemis; ſuccus etiam ad unciam unam: ad libram aquæ herbæ manipulus ſemis infunditur, etiam inſtar Thee comæ, ſeu ſummitates ſumuntur. Debilior chamæmelo eſt HALLERO. Scopo carminante clyſteribus etiam ſæpius recipitur.

PRÆPARATA. *Aqua* ſtillatitia, *oleum* ſtillatitium.

MELISSA P. I. p. 117.
MENTHA. P. I. p. 154.
MERCURIUS ſexies ſublimatus.
MEUM. p. 178.
PULEGIUM. *P.* I. p. 157.

PUR-

PURGANTIA ita inter purgantia uterina primum locum occupat Aloe ſed refracta doſi & ſæpius data ad grana tria vel quatuor vel mixta cum gummi aromaticis. Valent etiam in eandem rem eius Compoſita ut Elixir proprietatis vel maſſa pilularum Ruffi refracta doſi data. Iuvant pariter Bryonia & Colocynthis & horum compoſita cauſa frigida ſuppreſſionem Menſium faciente, maxime vero Hellebori nigri vis; & imperatur tincturæ Hellebori nigri cochleare minimum ex aquæ tepefactæ hauſtulo aut alio modo medicamentis aliis mixta.

ROSMARINUS p. 163.
RUTA P. I. p. 157.
SABINA. P. I. p. 158.
SALIA ut Borax alia.

Hæc vero medicamenta plurima adiuvant adminicula & motus & frictio & Cucurbitæ & admiſſi in genitalia vapores &c.

ANTI-EMMENAGOGA, ET ANTI-ARISTOLOCHICA.

1. Revellentia Chirurgica.
2. Adſtringentia.
3. Inviſcantia.
4. Opiata.
5. Repercutientia frigida.

CLAS-

CLASSIS UNDECIMA.

EVACUANTIUM

IV. APOPHLEGMATISONTA
SIVE
ERRHINNA, & PTARMICA.

Quæ in nares immiſſa, vel hauſta, medicamenta mucum maiori copia eliciunt, ſternutationem movent, talia habentur. Hæc petuntur

I. Ex aromaticis ſtimulantibus, ut

MAIORANA. P. I. p. 152.
MARUM. P. I. p. 153.
SALVIA P. I. p. 159.

II. Ex antiſcorbuticis. p. 78. ſeq.

III. Ex acribus.

ASARI pulvis ad grana tria, quatuor, in Cephalalgia prodeſt, PITT. SCHULZE. In caſu materiæ purulentæ in capite collectæ DESMARS *Recueil periodique d'obſervations*. T. VII.

NIGELLA *Offic. Botanicorum* Claſſis Multiſtam. *Germ.* Narden-Saamen. *Gallis* Nieſle. *Anglis* Nigella. Fennelflower.

NIGELLÆ *petalis ſubtricuſpidatis, foliis ſubpiloſis*, ſemen, acre, aromaticum, ſuaveolens, interno vix

vix receptum uſu, licet ad lochia promovenda laudetur, inter ſternutatoria acriora reponitur pulveratum. An rabiem caninam tollit? Confirmatio deeſt.

TABACUM *Offic. Botanicorum* NICOTIANA Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Tabac. *Gallis* Tabac.

NICOTIANÆ *foliis lanceolatis*, ſolum naribus admotæ, ſternutatoria omnibus nota efficacia eſt, attracti pulveris notior. Venenatam plantam experimenta probant, ventriculum ſubvertentem, vomitoriam, etiam externe in cataplasmate applicatam epigaſtrio, STEDMANN *Society of Edimburgh* T. II. in fomento, brachiis, cruribusque, impoſitam MARRIGUES *Recueil periodique d'obſervations* Tom. VII. etiam narcoticam aliorum pericula habent. Repetita coctione ex emetica purgans fit, tum demum diaphoretica, diuretica, etiam pectoralis, IENSENIUS *Prod. Act. Havnienſ.* Decoctum aquoſum ulcera mundat, cataplasma tumores aquoſos potenter diſcutit, alios ſimul rubefacit; fumus hyſtericas movet, licet in corrigendo miasmate peſtifero utilis.

Tabacæ fumus per fiſtulam in anum iniectus, in pertinaciſſimis alvi conſtipationibus, ileo, colica, herniis incarceratis, etiam tympanitide efficax, reſeratione alvi; maſticatio, fumi ſuctio, multis in uſu ſialagogo utilis, maxime vero laxis & udis corporibus. Profuit aſthmaticis, hinc inde etiam quos extenuavit obeſis. Eſt tamen quotidianus uſus tantum non ſemper damnoſus, & ex fumi ſuctione Tabes, Apoplexiæ, Epilepſiæ, Pectoris, Hepatis, Ventriculi vitia plures obſervarunt: nec qui ſenuerit fumiphilum meminit TYSSOTUS *de Apoplexia.*

PTAR-

PTARMICA *Offic. Botanicorum* ACHILLEA Claſſis Naturalis Compoſitarum Floribus Radiatis. *Germ.* Wild-Bertram. *Anglis* Sneere-wort.

ACHILLEA *foliis integris, minutiſſime ſerratis,* ubique fere obvia, acris, errhinna, ſternutatoria eſt. Tota herba una cum radice contra mictum cruentum, aut uteri profluvium, in decocto in Sibiria aſſumitur. *Clar.* GMELIN. *Fl. Sibiricæ* T. II.

IV. Ex Fortiſſimis.

Pulvis Rad. HELLEBORI albi. vide *Venena*;

EUPHORBII. *ibid.*

STERNUTATIONEM INHIBENTIA.

LAC tepidum naribus attractum.

DECOCTA, vapores plantarum emollientium;

MUCILAGINUM Uſus.

SEMINIS CYDONIORUM.

GUMMI TRAGACANTHÆ &c.

Suffimigia, quæ debilitatas ab acribus partes firmant.

FLORUM BALAUSTIORUM.

MASTICHIS.

OLIBANI.

SIALAGOGA.

Quæ ſalivam maiori quantitate eliciunt, SIALAGOGA dicuntur.

Indicantur in lue Venerea & morbis ab ea dependentibus ut Scabie, Lepra venereis &c.

Contra indicantur vero a leviori gradu luis a temperamento ſicco & calido, a viribus ægri conſumptis ſeu ab ipſa lue, ſeu ab aliis morbis. Gravidis non niſi artis Magiſtri mercurialia ſialagoga exhibere debent.

Cæterum in tres Claſſes commode revocantur

I. Ea, quæ ſanguinem ad hanc excretionem diſponunt, qualia

Decocta attenuantia p. 72.

Diluentia imprimis

SCABIOSÆ p. 164.

BARDANÆ p. 72.

CHINÆ p. 159.

PARIETARIÆ p. 11.

Decocta SARSAPARILLÆ p. 125.

SASSAFRAS. P. I. p. 127.

SANTALORUM p. 164.

II. Ea

II. Ea, quæ organa ſalivalia magis irritant ad excretionem ſalivæ. Quo ſpectant

Collutiones ex acribus, vel vapores ex iisdem.

MAIORANÆ.

NIGELLÆ.

ROSMARINI.

SALVIÆ.

SERPILLI.

TABACI.

THYMI.

Maſticatio, ASARI p. 191.

PIPERIS. p. 82.

PYRETHRUM *Offic. Botanicorum* BUPHTHALMUM. Claſſis Naturalis Compoſitarum Floribus Radiatis. *Germ.* Bertram. *Gallis* Pyrethre. *Anglis* Berthram.

BUPHTHALMUM *caulibus ſimpliciſſimis, unifloris, foliis pinnato-multifidis*, acrem, igneam, officinis radicem exhibet.

USUS MEDICUS, radicis, in aceto coctæ, denti carioſo inditæ, in odontalgia non infimus, ab omni tempore laudatus, etiam nuper a *Cl.* DELAITRE forma elixir, dum radici pyrethri ſuperfunderetur aqua vitæ, lavendulæ, adderetur que aliquid ſalis ammoniaci, datum remedium, in humorum in gingivas decubitu dolente, deprædicatus *Recueil periodique* &c.

T. VIII. Cæterum maſticata radix vel ſola, vel aliis intrita, ſialagoga, multum etiam linguæ paralyſi proficua, inventa fuit.

Maſticatio ZINGIBERIS, aliorum, maſtiche exceptorum.

III. Ea, quæ proprie *Sialagoga* dicuntur.

MERCURIUS *Offic. Mineralogiæ* HYDRARGYRUM. Claſſis Naturalis Minerarum. Ordo Semimetallorum fluidorum. *Germ.* Queckſilber. *Gallis* Mercure. *Anglis.* Quickſilver.

, HYDRARGYRUM *nativum* W. fluidum, maxime diviſibile, colore argenteo, in igne volatile, eodem nec calcinabile, nec vitrificabile, licet per ſe calcinatum in lentis maioris foco vitreſcat, GEOFFROY. Metalla attrahit, & ſolvit, maxime aurum, argentum, plumbum, ſtannum, zincum &c. a ſpiritu nitri facile ſolvitur.

PRINCIPIA mercurii difficilia dictu, nec patuere magno BOERHAAVE, 500. vicibus materiem vexanti; terra vitreſcibili, volatili, GEOFFROY, ſeu principio mercuriali mercurificante conſtare BAS. VALENTINUS.

VIS MEDICA, in morbis manifeſte venereis, ut & huius proſapiæ larvatis, magnæ famæ; inunctus in Galliis, in aliis regionibus præparatus, per os ſumptus mercurius, utroque modo humores ſolvens, & per glandulas ſalivales fœtidos educens. Sed an per ſalivationem venenum mercurius expellit? an iam in corpore domat? Quæſtio hæcce exagitari in Galliis cœpit

pit poſt viſa experimenta TORRES, qui venereos omnes abſque ſalivatione reſtituit. Experimenta huius viri decretoria ſunt; ſalivatio ad curationem contribuit nihil, quin haud periculo, minus adhuc incommodo vacat, ut ſanis & venereis ſalivam Mercurius ſolvit, acrem, rodentem exulcerantem facit. Ut demum ultimo in arcanam mercurium præparandi TORREANAM methodum ſudatum, & ſtatutum, depuratum artificiis BOERHAAVIO deſcriptis mercurium, tum demum extinctum, inunctum ſalivationem amplius non movere, hanc vel TORREANAM methodum eſſe, vel illi analogam. Experimenta ipſe vidi, tum etiam mercurium dulcem camphora nuptum ſalivationem non movere QUINCY; etiam decem uncias mercurii camphorati venereo, quem reſtituere, exhibitas abſque ſalivatione, recentiſſime teſtatur RAISIN *Recueil periodique* &c. Tom. V. & mercurium luem veneream per diureſim curaſſe, GMELIN *iter per Sibiriam.*

Sed etiam contraria experimenta monenda ſunt, teſtatur repetitis de induſtria experimentis conſtare Cl. ASTRUCIUS *Traité des Tumeurs* Paris 1759. Reſuſcitatum ex æthiope antimonii Mercurium, dein lotum & in aceto deſtillato coctum, extinctum, affrictum æque ſalivationem ac alium excitaſſe: & unguentum mercuriale camphoratum hanc æque ac non camphoratum movere.

Ultima demum in hanc rem Quæſtio: an mercurii extincti inunctio, an præparati per os aſſumptio potior, diſcutienda eſt; utraque ſuos fautores habet. Eſt tamen mercurii depurati, ſalivationem non excitantis, inunctio præferenda, aut demum ſuffitus, hoc enim feliciorem & tutiorem quam inunctione mercuriali ſali-

N 3 vante,

vante, morbi venerei curationem tentari poſſe Pariſienſium Medicorum plurimi nuper ſtatuere, imprimis THIEVLLIER *in ſua de hac re theſi* 1752. Pariſiis defenſa.

Mercurio nec ſcirrhus, nec carcinoma, ni a cauſa venerea orta ſint, unquam curatur, DARAN. *Acad. de Chirurgie* T. III. Canibus rabidis ad ſalivationem usque datus profuit ROB. IAMES *Biblioth. Britan.* T. XIV. p. 258. datus etiam hominibus a canibus demorſis, prodeſt. IDEM. Adhæc etiam mercurii alkalizati dotes probavit nuper in aliis morbis tutiſſimas HUXHAM *de morbo colico Damnoniorum.*

Cæterum crudus purus etiam aliis morbis adhibitus: Ad enecandos vermes *aqua decocti mercurii* laudata, cuius effectum anthelminticum repetitis experimentis BURSERIUS obſervare non potuit in praxi, nec in aqua ſolvi Mercurium in experimento phyſico *Cl.* MENGHINUS *in Bononienſ. Scient. & Art. Inſtit. & Acad.* T. II. P. I. tamen ita epilepſiam a vermibus ſanavit HEISTER, febres, peſtem ab iisdem SCHREIBER. Ad pertinaces alvi conſtipationes, inteſtinorum iutus ſuſceptiones, ileum, quotidiano uſu unciarum ſex, octo, decem pondere, in oleo datur. In aliis caſibus non ſemper tuta experimenta ſunt, noxas enim poſt ſe relinquit ſæpius aſſumptus. Calamo coercitum, e collo ſuſpenſum, lac abigere puerperis, plurimorum teſtimonia affirmant; hac methodo ad abigendum ex mammis lac feliciter uſus DEGNERUS *Acad.* N. C. *Vol. V.* Terebinthina extinctum purgantibus, Rheo, Agarico, Aloe ſuccotrinæ mixtum, & in formam pilularum redactum Epilepſiæ feliciter oppoſuere TROGHER, BORSIERI *Gazzette Salut. 1762.* N. XVII.

Un-

Unguentum mercuriale vulneri a rabido animali illato affrictum, cum interno uſu turpethi mineralis, multos ab hydrophobia ſervavit, DARLUE *Recueil periodique* T. III. caſus alios iterum, T. IV. & T. XV. 1761 *menſ. Auguſt.* hac methodo aliquos ſervavit HOIN, licet tamen alii interierint pacati, paralytici, imo unguentum diu abſque interruptione affricandum ad ſalivationem usque, quam etiam fovendam aliquo tempore monet, *ibidem* & eadem ſe, qua alios ſervarat methodo, curavit; ab initio vero ſtatim hæc medicina adhibenda eſt, cum indurato malo ſero paretur, IDEM, *Iournal de Medecine* T. XIV. Avril 1761.

Cæterum in Gallia primus malo hoc remedium adhibuit DESSAUT; tumque cum thurbito minerali in canibus fecerat experimenta, evulgavit in Anglia IAMES, ultimo etiam commentarium Academiæ Toloſanæ de veris remediis antidotis mercurialibus miſit *Cl.* SAUVAGES. Sed iam dudum ante clariſſimum hunc medicum tum purgationibus, tum inunctionibus mercurialium, trecentos reſtituit Frater DU CHOISEL S. I. vide *Nouvelle Methode ſure courte & facile pour le Traitément des Perſonnes attaquées de la Rage par le frere Claude* du CHOISEL *de la Comp. de Ieſus Apothicaire de la miſſion de Pontichery. Paris* 1756. Et quia in graviſſimo hoc morbo non ſatis ea recenſeri poſſunt, quæ hinc inde laudantur, illud etiam dicam, quo 500. vel 600. curati, in *Iournal Encyclopedique T. II. Part. II. Marſ.* 1757. quod recipit pulveris reginæ prati, polypodii quercini, centaurei minoris, abſynthii, hyperici, plantaginis, rutæ, betonicæ, artemiſiæ, meliſſæ, botrios ambroſioidis, ſalviæ, verbenæ, menthæ, ana partes æquales, pulv.

oſtracodermatum calcinatorum triplum. Doſis drachma una in vini albi vitro.

Unguentum mercuriale aliud morbis cutaneis rebellibus inunctione utile nuper MALOUIN confecit, dum æquales mercurii, ſpiritus nitri, olei olivarum partes, puta unciam ſemis aut unam calidis digereret cineribus, donec mercurius ſolveretur.

PRÆPARATA.

CINNABARIS ANTIMONII, fit ex ſulphure antimonii, & argento vivo, dum acidum mercurii ſublimati mercurium relinquens regulum rodit, & derelictus mercurius cum ſulphure antimonii combinatur.

VIRES magnas habet, lenientes, & nervorum tremori medentes, HUNDERTMARCK *de Saccharo Saturni.* Datur a granis quinque ad ſcrupulum unum. An cinnabari vulgari præſtantior? multi affirmant, multi negant.

CINNABARIS FACTITIA vulgaris ex æthiope minerali, vel ſine igne, vel cum igne confecto, ſublimationis beneficio obtinetur, non caſte, quod ſulphuris quantitas in æthiope maior operationi impedimenti, & ſublimato nigredinis cauſa, MACQUER. Sulphuris quantitas in cinnabari ad quantitatem mercurii eſt ut 1. ad 7. LEMERY. Factitiam hanc vulgarem a nativa haud diſtinctam fere omnes conſentiunt; fit tamen alia etiam tenerior longe, farinoſa, pulchrior hoc modo, via humida, dictante SCHULZIO. ℞ Mercurii currentis optime depurati q. v. puta drachmam ſemis,

ſemis, huic in vitro anguſtiſſimi orificii affunde tinctu-ram ſulphuris volatilis, ſive liquoris permeantis BOYLEY, vitroque, quod ultra medietatem repletum eſſe non debet, bene munito, creberrima agitatione ſæpius de die reiterata, mercurium in atomos redige, ſic ipſe primo nigreſcet, continuata vero per vices conquaſſatione, leni caloris digeſtione accedente, intra dies aliquot in pulverem rubicundiſſimum convertetur. *Ephem.* N. C. *decad.* 2. Anno 6. An ab hac aliquid in uſum medicum ſperari poſſit? Experimenta deſunt.

CINNABARIS NATIVA *Offic.* HYDRARGYRUM *Mineralogiae.* Claſſis Naturalis Minerarum. Ordo Semimetallicarum. *Germ.* Cinnober. *Gallis* Cinabre. *Anglis* Cinnabar.

HYDRARGYRUM, *ſulphure mineraliſatum, minera rubra* WALLERIO definitum, purum, unam ſeptimam ſulphuris, ſex vero, etiam plures partes mercurii habet, IDEM; ſeptem octavæ mercurius ſunt, MACQUER. Unde & gravis, & volatilis cinnabaris, ſublimationis beneficio a mercurio abſque intermedio non facile ſeparatur, IDEM, quo tamen in minera Almadenſi Hiſpaniæ non opus, IDEM. Optima cinnabaris nativa Hungarica, QUINCY.

USUS MEDICUS ab omni tempore multus, improbatus *Cl.* CARTHEUSERO, quod noſtris humoribus non ſolvatur, an convincente argumento? an non idem de mercurio, activo tamen, dici poteſt? Contra epilepſiam, obſtructis minimis vaſis, expertus laudat CRATO, phyſicam in hoc caſu actionem illuſtravit QUINCY, ALLEYNE. Valet etiam in morbis

venereis certiſſimo experimento, QUINCY, ALLEYNE; hac nihil efficacius in morbis cutaneis, lepra, IIDEM: ad alia alii laudant. Doſis a granis quinque, ad decem, viginti.

ÆTHIOPS MINERALIS, trito cum ſulphure mercurio ſit. Pulvis primo fuſcus, dein nigerrimus, duplici methodo obtinetur, vel ſimplici, non interveniente igne, triturationis connubio, *apyros* dictus, vel dum fuſo ad ignem ſulphuri in pluviam mercurius immittitur, & ut diſpareat interitur: ſunt qui hanc adhuc paſtam, ut totum in auras diſperdatur ſulphur, accendant, alii vero ſine ulla nova combuſtione iam ſervant.

Virtutem medicatam quod ſpectat, non unus eſt, idemque omnium conſenſus, dum iners medicamentum, & forte ſolum ad vermes utile habent poſt BOERHAAVE, HUNDERTMARCK & pauci hinc inde alii, quod LEMERY obſervare non potuit, & multum negat SCHULZIUS *Praelect. in Diſpen. Brandeb.* eſt quidem ad uſum internum apyros, igne parato imbecillior IDEM & LEMERY, & *Act. Acad.* N. C. Vol. I. non ideo tamen iners æthiops, ſed ſolum maiori doſi dandus a gr. X ad XXX. Pro uſu externo vero in ſuffitu hic aptior, dum nempe æthiopis mineralis, ex una Hydrargyri libra & florum ſulphuris unciis quatuor, trituratione per undeviginti horas in mortario vitreo inſtituta, confecti drachmam carbonibus iniectam, vaporis forma, ore, & oculis clauſis, ſuſcipit venereus pallio ad hanc rem apto bene tectus, ut valide ſudet; deprehenſum enim eſt & tutam hanc curandi rationem eſſe & multis profuiſſe.

Æthiops

Æthiops mineralis igne paratus, & in Aſthmate, & in Scrophulis, & in Rheumatiſmis, LEMERY laudatus, in glandularum Colli, Maxillarum, Parotidumque tumore inveterato, & fiſtula SCHULZ efficax viſus, & in quartanis & in glandularum inteſtinorum, Meſenterii, morbis aliis, contra vermes, & humorum acrimoniam infallibile habet BRADLEY *a Courſe of Lectures upon de Materia Medica. London 1730.* doſis gr. X. XV. XX. Cæterum ipſi viderint, qui cinnabari vires nullas tribuentes, æthiopi minerali concedunt, ut ſibi conſtent, dum ſua ipſi argumenta enervant, an in aqua ſolubilis æthiops? an non cum fæcibus & hic, ut cinnabaris excernitur? citius actum per inteſtina facere utrumque, & æthiopem, & cinnabarim, iam *Cl.* BOERHAAVE vidit, & tamen hæc ſola contra cinnabarim momenta ſunt: ſed æthiopem mineralem ptyalismum quandoque excitaſſe hi viderunt, & cinnabarim factitiam alii.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER.
Eſt calx mercurii ſpiritu nitri abſtracto ſuperſtes, externis tantum uſibus, abſumendis excreſcentiis, dicata.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS.
Eſt mercurius ſpiritu nitri igne ſolutus, ſolutione ſalis communis, vel ſpiritu ſalis, vel ſalis ammoniaci, præcipitatus, edulcoratus, ſiccatus. Non ſemper tutum medicamentum eſt, ſalivationem etiam movens aſſiduo uſu, a granis duobus ad decem; externe pomatis miſcetur ad morbos cutaneos; cum ſubtiliſſimo auri croco permiſcebatur FR. HOFFMANNO, & enixe laudabatur in lue venerea, & lymphæ, & glandularum morbis in *Diſſert. de Selectioribus Medicamentis.* Etiam

Etiam in carie oſſium laudavit RUYSCHIUS; & nuper grani unius ſaccharo permixti, per unum menſem, dein duorum per alterum, doſi, cariem oſſis ſanatam vidit *Clar.* FUUN *Comment. Societ. Scient. Harlemenſ.* P. II.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS FLAVUS ſeu TURBITH minerale, eſt maſſa flaveſcens, oleo vitrioli ab hydrargyro abſtracto, reſidua, & tum valentior; debilior, ſi fiat præcipitatione cum oleo tartari per deliquium: utraque rari uſus. Doſis grani unius, duorum. Laudatur turpethum minerale tam canibus, quam hominibus rabidis utile maiori doſi, in hydrophobia *Philoſoph. Transact.* Nro. 441. dato, & interpoſito ſæpe vomitorio, ſi a medicamento vomitus nullus. Hæc formula præfertur. ℞. Turpethi mineralis grana duodecim, rad. contraiervæ drachmam unam, theriacæ Androm. q. ſ. ut fiat bolus. Fiant tales tres, & unus ſumatur ſemper ad noctem, ſuperbibendo ſudorifera. Turbith mineral. gr. VII, micæ panis q. ſ. alii imperant, & inde vomuiſſe canes & abundanter ſalivaſſe teſtatur TYSSOT, etiam multos evaſiſſe dum tribus diebus conſecutivis, dein per ſeptimanam bis ſumerent *Avis aux peuple.*

MERCURIUS PRÆCIPITATUS VIRIDIS. Ex mercurio, & cupro in ſpiritu nitri ſolutis, evaporatione, & digeſtione cum aceto paratur, periculoſum per ſuperiora, & inferiora movens medicamentum.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS. Nihil aliud eſt, quam mercurius acido ſalis concentrato dives, ſublimatus. Ob id diverſis modis para-

paratur, vel ex mercurio vivo, ſale communi, nitro, ſpiritu nitri; vel ex præcipitato rubro, & ſale communi, ſpiritu ſalis; vel ex eodem ſale communi, vitriolo calcinato, oleo vitrioli. Vix intereſt, quæ intermedia ſint acida fortiora, cum eius compoſitionem non ingrediantur, nam ſi in ſublimatione mercurii corroſivi etiam duplices quantitates ſalis marini & vitrioli ſumantur, næ ideo mercurius maiorem quantitatem acidi ſuſcipit *Acad. des Sciences 1754.*

Non exiguam tamen in his differentiam eſſe pro præparandi mercurii ſublimati corroſivi facilitate iam dudum BOULDUCIUS *Acad. des Sciences 1730* monuerat, & tam in his acidis quam in Encheireſibus artificium, quo maiore ſalis acidi quantitate impraegnari mercurius poſſit, nuper MALOUIN *Chymie*, ſed etiam ante hos commonſtravit *Acad. des Sciences 1709* LEMERY, cum ſale decrepitato ſolo, & mercurio, ſublimatum corroſivum obtineri mitius. Cæterum terribile venenum eſt, a cuius interno uſu fere ſemper abſtinuere medici, licet iam olim in Germania magna ſatis doſi in aqua ſolutum exhiberent alii; ſublimati corroſivi ut in officinis habetur granum dimidium in uncia una ſpiritus frumenti, hinc grana duodecim in unciis viginti quatuor ſolvit L. B. van SWIETEN; dedit de die unum, duo, tria etiam cochlearia, ſuperpotando decoctum hordei, bardanæ, maxima copia, & pertinaciſſimos morbos venereos, etiam alios, perſanare docuit. Confirmantur curationes *Medical obſervations and inquiries by a Society of phyſicians in London* Vol. I. etiam *Iournal de Medecine Chirurgie & Pharmacie.* T. XIV. 1761. a *Cl.* MARTEAU. Quoniam vero adeo ingratum medicamentum ſpiritus frumenti eſt, an non liceret id adhibere artificium, quod *Act. Acad. Mogunt.* Tom. I. pro-

proponitur, ſcilicet, ut ſpiritus frumenti a cineribus clavellatis rectificatus, cumque edulcorata atra illa, a deſtillatione liquoris anodyni mineralis maſſa reſidua, inunctus, per viginti quatuor horas digeratur, tum demum deſtilletur, quo ſpiritus ille, odore, & ſapore, gallico ſimilis redditur, & æquali puræ aquæ quantitate permixtus potari poſſit. Aliquam mercurii ſublimati partem, cum pinguedine coctam, in ſummo luis gradu a Sibiriæ incolis ſumi cum lethali eventu GMELIN *Florae* T. 2. Sublimatus corroſivus in lacte feli datus intra quinque horæ minuta animal rapuit, cani, quod ſæpius evomuerit, non obfuit. SPROEGEL. Funeſtæ tragœdiæ a mercurio ſublimato recenſentur WEDELIO, FR. HOFFMANNO, ubi legi poſſunt. Salus in alcalinis tam fixis quam volatilibus; ita decocto albo SYDENHAMI, aquis deſtillatis anodynis oleo tartari remixtis, ſymptomata graviſſima profligavit KRAMMERUS *Commer. Litt. Norimb.* 1735; quid quod etiam butyrum antimonii cum alcali medicina fiat. Cæterum adhuc ſal commune aqua ſolutum epotum in hoc caſu laudant Medici Angli.

In mortario marmoreo teri nunquam debet mercurius ſublimatus, quod pharmacopoeis inculcandum.

MERCURIUS DULCIS, ſeu CALOMEL Anglorum, ex mercurio ſublimato, & mercurio vivo intritis, & ſublimatis ſæpius, exurgens, maxime familiare eſt mercurii præparatum, in 1100. partibus aquæ ferventis ſolum ſolubile, ROUELLE *Acad. des Sciences* 1754. tam ad luem veneream, quam alios rebelles morbos per ſalivationem, vel etiam ſine hac exſtirpandos valet. In obſtructione viſcerum abdominalium, glandularum, BRUNNERUS, in febribus

quar-

quartanis curandis, SCHULZE, in aliis rebellibus corporis humani morbis FR. HOFFMANN, refracta doſi, ut ſalivationem non excitaret, multum uſi ſunt, qui etiam ad ſcrophuloſos tumores, & ulcera, multum laudant, & adhibent: In hac vero curatione ab acidis cavendum, corroſivus enim evadit acido occurrens, VESTI. Cavendum a ſalibus, maxime ammoniacalibus, & alcalinis, quibus commixtus ſalivationem & alia peſſima ſymptomata facit. FR. HOFFMANN. Neque cum ſalibus neutris facile maritandus, WEDELIUS. Mercurium dulcem cum camphora mixtum, in angina gangrænoſa, cortice peruviano non curanda, feliciter adhibuiſſe DOUGLAS, *Medical obſervations and inquiries &c.* legimus.

Eſt adhuc id tenendum, huius parcum uſum alvum ſolvere, frequentiorem ſalivam movere, ſæpius ſublimati ſudorem facere. Cæterum ſalivandi ſcopo continuæ doſes dantur, granorum quatuor, ſex, per aliquot dies, cum æquali quantitate pulveris abſorbentis, ſenſim augendo doſim mercurii grano uno. Infantibus recens natis lue infectis, grana tria in lacte cum ſaccharo, per viginti, triginta dies, exhibentur. Externe cum ſaturni ſaccharo coniunctus, ulcera penis venerea, titillatione, pruritu, dolore ſtipata feliciter percurare ſolet; ignorari tamen non debet mercurialia præparata longo uſu externe applicata inducendo ſcorbuto aptiſſima eſſe.

PANACEA mercurii, eſt mercurius dulcis ſæpius ſublimatus, & ad ultimum cum ſpiritu vini rectificatiſſimo abſtractus.

Cæ-

Cæterum etiam contra luem veneream a KALMIO, tum LINNÆO laudatæ radices, Lobeliæ, Ceanothus, & Diervillæ: ulteriora tentamina deſunt, exſpectantur.

SALIVATIONEM INHIBENTIA.

Decocta blanda inviſcantia

ALTHEÆ

MALVÆ

LIQUIRITIÆ.

Emulſiones blandæ oleoſæ, anodynæ.

Purgantia per os aſſumpta, per anum injecta.

Veſicatoria, ubi ſuffocatio timenda etiam nonnullis in uſu ſunt.

V. EME-

Digitized by Google

V. EMETICA.

Quæ medicamenta ventriculum ſubvertunt, & in eo contenta per os expellunt, VOMITORIA dicuntur.

Indicantur

1. In caſu aſſumpti veneni, in ventriculo adhuc hærentis.
2. ab amarore oris, ructu, nauſea, ventriculi morſu.
3. a ſpontaneo, eoque facili vomitu.
4. a ſaburra mobili.
5. a natura generali morbi, vel epidemica: ita in febre variolosa, ubi puſtulæ ſtato tempore non apparent, vel ſub cute depreſſæ manent, emetico nihil melius. HUXHAM *eſſais ſur les fievres.*

PRÆPARATIO fit per ſalia digeſtiva, per lubricationem viarum, per venæ ſectionem in plethorico.

Excitatur 1. Mechanica irritatione faucium.

2. Idea ingrata.
3. Agitatione non conſueta, ut in mari &c.
4. Tepidis aquoſis, oleoſis, per obſervationes.

ASARUM *Offi:* *Botanicorum.* Claſſis Natur. Incompletar. *Gallis* Cabaret. *Germ.* Haſel-wurtz. *Anglis* Aſarabacca.

ASARI *foliis petiolatis*, *ſubcordatis floribus trifidis*, acris, amari, tam radix, quam folia, vomitum, & ſeceſſum movent. Radix quidem pulverata drachmæ ſemis, infuſa unius pondere, folia infuſa Nro quinque, ſex, ſeptem. Eſt vero in hanc rem attentione dignum, infuſiones aquoſas vix emeticas, aut purgantes, ſolum alterantes, in febribus intermittentibus utiles, HELMONT, vinoſas ventriculum, & alvum ſollicitare conſtantius. De aliis viribus alibi dictum inter diuretica.

CATAPUTIÆ minoris
maioris *ſemen.* Vide *Venena.*

EBULI *Cortex* p. 73.

ELATERIUM vide *Venena.*

ESULA vide *Venena.*

EUPATORII *Radix* p. 176.

EUPHORBIUM vide *Venena.*

GENISTA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Papilion. *Germ.* Ginſter. *Gallis* Geneſt. *Anglis* Broom. *Italis* Geneſtra.

GENISTÆ *foliis lanceolatis*, *ramis teretibus*, *ſtriatis*, ſemina, guſtu ingrata, nauſeoſa, vomitum ſæpe & alvum, neque tamen id ſemper, movent. Planta in vino cocta utilis hydropicis. GEOFFROY, MOEHRING, pulvis ſeminum in hydromellite, RAIUS.

IUS. Ad calculum valere obſervavi drachmæ ſemis doſi, bis ter de die, cum leni plantæ decocto.

HELLEBORUS vide *Venena.*

SPECIFICA EMETICA.

IPECACUANHA *Offic.* LONICERA *Botanicorum.* Claſſis Naturalis Fructiflorarum. *Germ.* Gold-Ertz.

LONICERA *caule procumbente, repente, foliis obverſe ovatis, acutis, ſcabris,* radicem exhibet, familiare, & tutum emeticum, vix fallens, operationem ſuam citius tartaro emetico expediens, FR. HOFFMANN. *de Selectior. Medic.* nec maiori doſi moleſtum L. B. van SWIETEN. Praxis ſcopo emetico in pulvere ſcrupulum unum, duos, adulto imperat: Infantibus cum ſaccharo grana tria, quatuor dantur, in infuſo adultis drachma una, duæ. Ea formula, quæ huius radicis, ut & rhabarbari electi ana grana octo recipit, laudatiſſima, ſemper ſatisfacit SPIERLING, BUCHWALD, IENSENIUS *Prod. Act. Havnienſium,* & nuper *Cl.* Vir SAMUEL PYE minimas ipecacuanhæ, doſes exhibendas eſſe commentario monuit, adiectis plurimarum obſervationum tabulis, quibus comprobaret, grana II aut demum IV illi conſtanter ſuffeciſſe. *Medical obſervations and inquiries by a Society of phyſicians in London* Vol. I. Quondam in dyſenteria habebatur ſpecificum, ſed præ aliis emeticis nihil habet, & dyſenteriam emetica ideo tantum tollunt, quod morbi fomitem ex ventriculo evacuent, & motum antiperiſtalticum augeant. Sed eſt etiam adhuc roborans ipecacuanha, & minori doſi data multum incidens pituitam. Cocta parum purgat, magis diuretica, ſudorife-

ra, emmenagoga evadit, LINNÆUS *diſſert.* circa *Vires plantarum* ſcribens.

SYRUPUS emeticus
TARTARUS emeticus } vide *Antimonium.*
VINUM emeticum

VITRIOLUM album p. 57.

VOMITUM SEDANTIA.

1. Diluentia.
2. Saponacea.
3. Oleoſa.
4. Acida.
5. Opiata.
6. Specifica. Mentha, & eius præparationes.

VI. PUR-

Digitized by Google

VI. PURGANTIA.

Quæ in ventriculo, & inteſtinis contenta, ut etiam corporis humores per alvum educunt, PURGANTIA ſunt.

Indicantur

1. a fluxu alvi non colliquativo.
2. a ſaburra ibi loci.
3. a natura ſingulari, generali epidemica morbi.
4. a coctione.
5. a revulſione.
6. In colica pictonum cum anodynis. GRASHUIS, HUXHAM.
7. In vermibus.

Petuntur hæcce ex diluentibus, ſimul leniter ſtimulantibus, magna copia, ieiuno ſtomacho, in frigore moderato hauſtis.

> AQUÆ MEDICATÆ *Offic. Hydrolog.* Sapidæ. Claſſis Naturalis Aquarum terreſtrium Ordo Sapidarum. *Germ.* Geſundbrunn, Bäder. *Gallis* Eaux medicinales. *Anglis* The medicinal or mineral waters.

AQUÆ hæ a connubio mineralium minerales, a ſalutari effectu ſoteriæ, & ab acido acidulæ dictæ, ratione interni, vel externi uſus in aquas medicatas, vel thermas dividuntur. Quod harum dotes ſpectat, ſunt aliis potabilibus aquis graviores, quanquam ſimul ſpirituo-

rituoſiores exiſtant, ſcaturientes diriſſimo frigore in glaciem difficilius concedunt, multa cura aſſervatæ corruptioni reſiſtunt, neglectæ vero maiorem quam aliiæ concipiunt, quam acidum foſſile minima quantitate additum prævertit. Hæ principiis variis conſtant, in omnibus eminentia dicam.

AQUÆ ANTONIANÆ ſpirituoſæ, ſpiritu & ſapore & odore acidulo mobiliſſimo inſtructæ, gratæ, temperatæ, nec alvum nec urinam nimium movent, præter ſpiritum mineralem, alcalinam terram, & ſal commune continent. Hyſtericis, & hypochondriacis cum effectu dantur, etiam acute decumbentibus porriguntur.

AQUÆ EGRANÆ, ſale mediæ naturæ vero GLAUBERI imprægnatæ, magis purgantes, infarctus viſcerum multum levant.

AQUÆ CAROLINÆ ſal medium cum magna quantitate alcali & terra calcarea poſſident, alvum & diureſim movent, in ſaburra atrabiliaria pulchre proſunt, L. B. van SWIETEN.

AQUÆ PIPERINÆ. Simpliciſſimæ, ſpirituoſæ, in ſimplici humorum dilutione, etiam acrimoniæ muriaticæ e ſanguine elutione, conveniunt.

AQUÆ PYRMONTANÆ, ſpirituoſæ, ferratæ, penetrantes ſpecie ſalis mirabilis GLAUBERI & plurimis aliis conſtantes, maximam vim habent in morbis chronicis & rebellibus.

AQUÆ ROITSCHENSES, ferratæ. Labefactata poſt febres intermittentes, præmiſſis præmittendis, viſcera firmant.

AQUÆ

AQUÆ SELTERANÆ ſale alcalino divites, lixivioſæ mites, diureſim magis quam alvum ſollicitant, in phthiſi incipiente cum lacte utiles ZAFFIUS, in cacochymia purulenta L. B. van SWIETEN, item in acido auſtero in corpore prædominante IDEM *Comment.* T. III. Tum in Mania, & dementia repetito experimento probavit BONEKEN *Gazette Salut.* Nro. I. 1762.

AQUÆ SCHWALBACENSES ferratæ, inter Egranas, & Pyrmontanas quaſi mediæ, licet Egranis magis ſpirituoſæ hypochondriacis, & hyſtericis ſuadentur.

AQUÆ SEDLICENSES ſalem neutrum, alvum ſollicitantem, habent.

AQUÆ SPADANÆ, martiales, cum ſpiritu minerali acido ſulphureo & ſpirituoſo, leviſſimæ, alvum adſtringentes, DE PRESSEUX in roborando venere exhauſtos reliquis omnibus palmam præripiunt multiplici experimento TYSSOT. Fons *Geronſterinus*, paralyſi, atrophiæ a colica pictonum utilis, IDEM: in ſcorbuto *Savenirium* laudat, in ulceribus ex *Pouhontio* lotionem, clysmata etiam ex *Pouhontio* in vermibus utila habet, IDEM; & quod mirum! omnia inſecta, ranæ, piſces, hos fontes nunquam attingunt, attingentes moriuntur. Potantur in chloroſi, menſium defectu, & exceſſu, licet cæterum inſtantibus, vel etiam fluentibus non ſumendæ. Non utilis hypochondriacis, ſcirrhoſis, fons *Geronſterinus*, ZAFFIUS; neque plethoricis, morbis capitis laborantibus, DE PRESSEUX. Convenit e contra pallidis, pituitoſis, ad motus convulſivos, & leipothymiam proclivibus, IDEM: aliis *Savenerius*, & *Pouhontius* prodeſt.

Sub harum vero aquarum acidularum uſu, tum ab alimentis alcalinis, tum ab eiusdem indolis medicamentis, etiam a ſaponibus abſtinere convenit; contra vero indulgere motu. Aſſumuntur unius, duarum, trium quatuorve librarum menſura per diem, oportet enim his ventriculum aſſueſcere, ſumma enim illico doſis periculoſa foret.

EX SALINIS SEU NATRIS

NATRUM improprie quidem nonnulli hodie vocant, ex ſoteriis fontibus eductum ſal medium, quod in longas quadratas & compreſſas cryſtallos coit, amarum ſit, igne facile fundatur, & multa facilitate ad aquales fere portiones etiam in aqua frigida ſolvatur. Acidum eius vitriolicum eſt, baſis terrea, aut illi magneſiæ ſimilis, aut terreæ ſalis communis. Ex hiscevero clarum fit, Natrum hocce, Natrum veterum non eſſe. Cæterum illius ſpecies ſequentes ſunt.

SAL CATHARTICUM AMARUM, I.

SAL ANGLICUM, aut EPSOMENSE, quondam ex fonte, ad lapidis ab urbe Epſon diſtantia, factum ex muria aquæ marinæ, poſt marini ſalis cryſtalliſationem reſidua hodie potiſſimum paratur, & in omnibus aliis regionibus æque parari ac in Anglia poſſit. Hic dicitur conſtare acido vitriolico, & baſi magneſiæ ſimili; illis iisdem ac Sal Glauberi principiis, dum perhibent ex ſale Epſomenſi fieri ſola diſſolutione in aqua, & nova cryſtalliſatione ſalem Glauberi, & viciſſim ex ſoluto Glauberi ſale, interrupta cryſtalliſationis regularitate, ſalem obtineri Epſomenſem. Cæterum in exigua aquæ quantitate hic ſal facile ſolvitur.

SAL

SAL SEDLIZENSE quod ex libra vulgari aquæ II. drach. pondere elicitur.

SEIDSCHUTZENSE.

ELSTERANUM.

EGRANUM.

THERMARUM Carolinarum.

Scopo purgandi a drachmis duabus ad drachmas ſex, unciam unam, exhibentur in libra ſemis, una aquæ, adiecta quæ palato grata ſit aqua aliqua ſtillatitia. Scopo diuretico vero aut minor ſalis, aut maior aquæ ſumitur quantitas, imperato ſimul regimine. His addi poſſunt

MAGNESIA alba. Terra calcarea eſt, acido nitri parum impraegnata, dicta p. 102.

SAL MIRABILE GLAUBERI.

EX LUBRICANTIBUS LENITER ACRIBUS SIMUL.

CASSIA FISTULA. *Offic. Botanicor.* Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Caſien-Röslein. *Gallis* Caſſe. *Anglis* Caſſia.

CASSIA *foliis quinque pinnis*, in ſiliqua pulpam demulcentem, leniter eccoproticam habet, multum laudatam, per ſetaceum traiectam puram, mundatam, etiam infantibus a drachma ſemis ad ſcrupulos duos, adultis a drachmis duabus ad unciam unam ſemis, cui & alia purgantia addi poſſunt: In decocto tota ab uncia una ad tres datur, in clyſtere pulpa ad uncias duas

præſcribitur: cum pulpa tamarindorum, ſale medio, purgans antiphlogiſticum concinnari ſolet, in initio morborum acutorum utile: optimum pariter gravidarum purgans eſt. Iam olim ad nephritidem calculoſam, calculum, laudata caſſia, multis adhuc in uſu, & urinam viridi colore tingit.

MANNA *Offic. Botanicorum* FRAXINI ſuccus. Claſſis Naturalis Incomplet. *Germ.* Manna. *Gallis* Manne. *Anglis* Manna.

FRAXINUS *floribus completis*, ſponte, vel per vulnus lacrymam melleam, ſubdiaphanam fundit. Optima alba eſt, Calabrina. Hæc in aere humido liqueſcit, in aqua ſolvitur, & interveniente caloris beneficio etiam in ſpiritu vini; in aqua ſoluta, & in priorem conſiſtentiam redacta, obſcurioris coloris eſt, unde haud depuranda.

Cæterum ſpecificum eccoproticum eſt hoc medicamentum iunioribus unius, duarum drachmarum pondere ſolutum, adultioribus etiam duarum, imo trium unciarum mole exhibendum per ſe, minori vero doſi additis aliis, uti tartaro ſolubili, ſale polychreſto, cremore tartari, caſſiæ, ut & Tamarindorum pulpa, quibus fatua mannæ dulcedo corrigatur; hocque modo conficitur remedium purgans antiphlogiſticum nulli grave. Ipſa manna etiam in aſthmate humorali, & in morbis hypochondriacis, utilis habetur; contra calculum in ſe ipſo expertus SYDENHAM.

PRÆPARATUM. *Syrupus* Mannatus.

MEL vide *antidota*.

MYROBALANI p. 18.

PO-

POLYPODIUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *German.* Engelsfus. *Gallis* Polipode. *Anglis* Polypodie. *Italis* Polipodio.

POLYPODIUM *fronde pinnata, pinnis lanceolatis, alternis, connato-ſeſſilibus*, radicem dulcem, ſubnauſeoſam, alvum leniter moventem, infuſis laxantibus plerumque addendam, officinis ſubminiſtrat: unciæ ſemis, unius doſi, purgandi, drachmæ unius in infuſo, reſerandi, aperiendi ſcopo utilis dicitur, ut etiam efficaciſſima in podagra, arthritide habeatur, & in mania MALOUIN *Acad. de Paris* 1751. laudet.

SACCHARUM p. 152. ſq.

SYRUPUS Roſarum ſolutivus.

RHABARBARUM MONACHORUM *Offic. Botanicorum* RUMEX. Claſſis Natur. Pauciſtam. *Germ.* Mönch-Rabarber.

RUMICIS *floribus hermaphroditis, valvulis integerrimis, tunica granulo notata*, amaricans, auſtera radix, eccoprotica, raro hodie interno dicatur uſui; decoctum ulcera mundat, adſtringit, unciæ unius, unius ſemis doſi.

RHAPONTICUM *Off. Botanic.* RHEUM. Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Rapontik. *Gallis* Rapontic.

RHAPONTICUM *foliis glabris* radicem amaram, ſubadſtringentem, purgantem, largitur, hodie exoletam.

RHA-

RHABARBARUM Verum *Off.* RHEUM *Botanicorum.* Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Rhabarber. *Gallis* Rhubarbe. *Anglis* Rhubarbe.

RHEUM *foliis ſubvilloſis*, uſitatiſſimum, etiam innocuum purgans, pueris, ob muci copiam, quam detrahit, & fibrarum robur, quod addit, maxime conveniens: datur a granis octo ad quindecim in pulvere, in infuſo ad drachmas duas: cæterum minori doſi datum, & aliis iunctum, roborantem virtutem habet, non tamen ullam ad alios morbos ſpecificam. Torretur etiam in alvi fluxibus, ut magis roboret, minus purget.

PRÆPARATA. *Extractum* Rhabarbari: doſis ſcrupulus, drachma ſemis. *Tinctura* rhei aquoſa. Doſis unc. duæ, tres, cochleatim ſumendæ, guttis XXX. XL. liquoris anodyni mineralis remixtæ.

TAMARINDI *Offic. Botanicorum* Claſſis Pauci ſtam. *Germ.* Tamarinden. *Gallis* Tamarins. *Anglis* Tamarind.

TAMARINDUS TOUR. SLOAN. fera utrinsque Indiæ, Ægypti, Arabiæ arbor, fructus filiquoſos pulpa, cui ſemina inſint, farctos gignit. Pulpa ipſa in Medicinam adhibetur, alia abiiciuntur. Eſt vero pulpa, grata plurimis fermentatione perdenda aciditate prædita, non exigua ſalis eſſentialis & mucilaginis vi temperata, docet experimentum; nam & ſalem eſſentialem colore rufum, ſapore acidum ex Tamarindis primus extraxit BAUME *Pharm.* hic ſal aqua frigida lotus ſaporem fere omnem & aciditatem amittit, calida ſolutus cryſtalliſatus albus inſipidus eſt, miræ tamen adhuc naturæ phœnomena tartari exhibens plurima

rima & acidi ſalis; nam & in igne ut tartarus ardet, halitum etiam eundem fundit, ſolutionem Mercurii acido Nitri factam albo coagulo præcipitat, dum nec ſalium tyrannus, nec vitrioli concentratus aut dilutus acor illum minime mutat aut thalamo ſuo diſſolvit, IDEM, inaudito fidelitatis exemplo.

USUS MEDICUS ad alvum laxandam multus, tum alias tum maxime in Saburra alcalina bilioſa, quam pariter invertit utilis; quare & ructibus nidoroſis & colicæ bilioſæ, & diarrhœæ & dyſenteriæ, & aliis ab eadem cauſa exortis morbis Tamarindi auxilio ſunt. Decoquuntur unciæ ſemis unius doſi ut forma hauſtus, apozematis adiecto tartaro vini vel ſale acetoſellæ vel Anglicano, aut Sedlizenſi exhibeantur; alias etiam coctis in aqua Tamarindis ſenna Rheumve infunditur; ut inde vis purgans actuetur. Datur pariter pulpa Tamarindorum drachmarum trium unciæ ſemis pondere cum ſalibus modo memoratis in lactis ſero diluta. Cæterum electuarii commoda forma eſt nec gravidis nec iuvenibus exoſa aut periculoſa, dum Caſſiæ & Tamarindorum iunctæ pulpæ Rheo & ſale impraegnantur.

EX ACRIBUS.

GUMMI AMMONIACUM.
GALBANUM.
OPOPANAX.
SAGAPENUM, maiori aſſumpta doſi.

ALOE *Offic Botanicorum* Claſſis Naturalis Liliorum. *Germ.* Aloe. *Gallis* Aloe. *Anglis* Aloe.

ALOE *foliis ſpinoſis*, *confertis*, *dentatis*, *vaginantibus*, *planis*, *maculatis*, tres ſub ſe varietates complecti-

plectitur, vulgarem *Hepaticam* officinis, floribus ſuave rubentibus, *Succotrinam* officinis, Guinenſem maculatam, *caballinam* demum officinis. Rarioris uſus caballina, nigrior, impurior, frequentioris hepatica, & ſuccotrina puriores, puriſſima ex ſuccotrina lucida facta.

Eſt vero Aloe officinarum expreſſus & inſpiſſatus ſuccus aloes, odoris nauſeoſi, ſaporis amariſſimi, calidi, mirum corpus absque multa reſina tenaciſſimum maximeque glutinoſum, ſeptimam ſui ponderis partem vix reſinoſam habens, tamen omnium optime in ſpiritu vini rectificato, tum in ſpiritu vini, aqua, minime vero in vino albo ſolubile *Pharmacien moderne* l. c. tum ad ignem paulo longius decoctum enervatur & plane inefficax ſit, ni doſis eius intendatur HOFFMANN *Obſervat. Phyſico-Chem.* ut & inde de inſuccatis Aloes præparatis facilis ſit cenſura.

VIS MEDICA alvum movens, purgans nota, granorum quindecim, viginti, triginta doſi; aperiens, obſtructiones, icterum ſolvens, a granis quatuor ad decem non infima. Notari meretur crebriorem eius uſum ad hæmorrhoides diſponere, & hæmorrhoides ſuppreſſas hoc medicamento revocari, tum non per ſe ſolam exhibendam Aloem eſſe, ſed continuo cum aliis tenacitatem eius dividentibus præſcribendam, quæ res nonnullis arcana eſt; & inde encomia pilularum Francofurtenſium aloeticarum, ut & anglicarum. Corpora vero, quæ aloes gluten dividant, ſunt ſal tartari, ſapo venetus, ſaccharum, Manna, Mel, Bilis, ovorum vitellus: omnium optime Aloe cum bile animalium, & ſapone veneto præſcribitur. Anthelmintica non eſt, ex experimentis RHEDI, quibus conſtat, aloen, Colocyn-

cynthidem, pluraque alia amara hac deſtitui efficacia, abſynthium tamen, & corticem peruvianum hac haud carere. IDEM. Cæterum noxia dicitur Aloe bilioſis & ad Hemoptoen diſpoſitis.

Externe vis balſamica in multa utilis, in conditu-ras cadaverum, in abſterſionem ſordidorum ulcerum, oſſium carioſorum curationem, adhuc ulceribus ſinuo-ſis, fiſtulis, ſoluta iniicitur. Multi exigua doſi colly-riis etiam addunt.

PRÆPARATA eſſe poſſunt *Tincturas* aloes aquo-ſæ, vel ſpirituoſæ extemporaneæ, fiſtulis utiles; *Eli-xir* proprietatis PARACELSI, aloen, crocum, myrr-ham, recipiens. *Pilulæ* RUFFI elixir proprietatis ſiccum: alia præparata aloes inſuccatæ ſuis placent Autoribus.

MERCURIUS dulcis groſſo modo tritus. La-ctantibus grana quinque, decem, pueris ſcrupulus datur.

EX ACRIORIBUS.

AGARICUS *Offic. Botanicorum* FUNGUS. Claſſis Naturalis Fungorum. *Germ.* Lerchen-ſchwam. *Gallis* Agaric. *Anglis* Agarike.

FUNGUS *laricis*, acer, nauſeoſus, vim eximiam eccoproticam habet, drachmæ ſemis, unius doſi, in pul-vere, drachmarum duarum ad quatuor in infuſo.

ASARUM p. 210.
CARTHAMI ſemina
HERMODACTYLI vide *Venena.*

IA.

IALAPPA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis fructiflor. *Germ.* Ialappen-wurtz. *Anglis* Ialap. *Gallis* Ialap.

IALAPPA *floribus congeſtis terminalibus erectis*, familiare purgans; infantibus grana duo, tria, quatuor, pueris debilibus grana ſex, decem, adultis dimidia drachma, ſcrupuli duo conveniunt. Ialappa nulla indiget emendatione, GEOFFROY *Mat. Med.* & nulla huius medicamentis præparatio melior, quam ipſamet eius ſubſtantia, IDEM. BOULDUC. QUINCY. L. B. van SWIETEN T. IV. maxime ſi ſaccharo teratur ut eius tenacitas reſinoſa, a qua inprimis metuendum videtur frangatur. Tutum eſt anthelminticum. Nec reſina uberius evacuat, imo ſæpe minus, & ſemper cum moleſtia & torminibus GEOFFROY, ut in plurimis Chemica arte carere medicina poſſit & debeat *Pharm. moder.* l. c. dum enim in extractionem reſinæ impenſa cura fuit, in correctionem eiusdem nova impendi debet QUINCY.

PRÆPARATA. *Extractum* ad ſcrupulum. *Reſina*, quam copioſam largitur, ad grana decem, duodecim, cuius tenacitas amygdalis dividenda, vel forma pulveris, vel emulſi dari poteſt, etiam ſpiritu vini ſoluta cum ſyrupo violarum: vis reſinæ ſalibus multum acuitur; viginti alvi deiectiones, a ſemi drachma cremoris tartari, & duobus reſinæ ialappæ granis PECHLINUS habet, haud familiari eventu.

MECHOACANNA *Off. Botan.* CONVOLVULUS. Claſſis Pauci ſtam. *Germ.* Mechoacan. *Gallis* Mechoacan. *Anglis* Mechoacan.

CONVOLVULUS *Mechoacan*, ſubinſipidus, inodorus, eccoproticus, infantibus haud incommodus grano-

granorum quinque ad decem, adultis drachmæ unius in pulvere, in infuſo vero drachmæ unius ad quatuor pondere. Decoctione eius vis purgans perit. Hæc purgatio plurimum laudatur in catarrhoſis, & frigidis affectibus epilepſiæ, aſthmatis, arthritidis, ſtrumarum.

SCAMMONEUM *Offic. Botanicorum* CONVOLVULUS. Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Scammonien. *Gallis* Scammonee. *Anglis* Scammonye.

CONVOLVULI, *foliis ſagittatis, poſtice truncatis, pedunculis ramoſis, biſloris*, gummoſo-reſinoſus ſuccus, amarus eſt, purgans, ſanguinem ſolvens, exiguis doſibus venenatus. L. B. van SWIETEN. Purgandi ſcopo a granis quinque ad quindecim exhibetur ſaccharo ſub. ctum ſcammonium. Diagrydium, & aliæ correctiones, inutiles. Reſina laudabilis, a granis quinque ad decem in ſpiritu vini exhibenda. Cæterum acuendi intentione aliis purgantibus grana duo, tria adiiciuntur. Sincerum habetur, quod cito ſolvitur in aqua, quam lacteſcere cum virore facit. RUSSEL *Medical obſervations and inquiries by a Society of phyſicians in London* Vol. I.

SENNA *Offic. Botanicorum* CASSIA. Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Senes-Blætter. *Anglis* Sene. *Gallis* Senné.

CASSIA *foliolis ſubovatis*, trium quatuor parium, & Sennam Alexandrinam, & Italicam ſpecies, complectitur. Alexandrina folia & folliculos, Italica ſola folia largitur. Sintne folia ſennæ Italicæ Alexandrinis

inferiora? LINNÆUS negat, ut folia Alexandrina per excellentiam male præſcribantur, & frequentius adhibeantur. An ſtipites tormina faciunt? L. B. van SWIETEN obſervare non potuit. Id decoctio efficit, ut etiam hypercatharſin excitent, HEISTER, ſed etiam pulvis hæc facit, GEOFFROY. Cæterum antiquiſſimum purgans, datur forma pulveris a ſcrupulo ad drachmam ſemis, in infuſo a drachmis duabus ad unciam ſemis, vel ſolum, vel cum aliis. Ingratum ſennæ ſaporem folia ſcrophulariæ corrigunt, MARCHAND. *Acad. des Sciences.* Doſis dimidium ponderis ſennæ ad hanc correctionem adæquata eſt, maior enim laxantem vim frangit *Acad.* N. C. Vol. X. *Cl.* RITTER. Senna decoqui non debet, nec Rheum nec Myrobalani, nec alia purgantia non acida, cæterum roboratura magis, purgatura minus.

SOLDANELLA *Offic. Botanicorum.* CONVOLVULUS. Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Meerwinde. *Gallis* Chaux de Mer. *Anglis* Seecoole.

CONVOLVULUS *foliis reniformibus*, draſticum, hydragogum medicamentum eſt, hydropicis utile, tam in ſucco lacteo ad ſemi unciam, unam, dato hydropicis, quam in decocto, infuſo, aut pulvere. Folia quinque in infuſo theiformi dedit puellæ L. B. van SWIETEN, vigeſies quinquies purgata eſt. Cæterum ſoldanellæ pulvis a ſcrupulo ſemis ad ſcrupulos duos, in infuſo a drachma ſemis ad drachmas duas datur. Recentia folia œdemati applicata ſaluti ſunt.

SYRU-

SYRUPUS, infuſum florum Perſicorum P. I. p. 51.

TURPETHUM *Offic. Botanicorum* CONVOLVULUS. Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Turbith. *Gallis* Turbith. *Anglis* Turbith.

CONVOLVULUS *foliis cordatis, angulatis, caule membranaceo, quadrangulo*, gummoſus eſt, tardius purgat, in hydrope, arthritide utilis: pro purgante a granis ſeptem ad decem, triginta, quadraginta, in pulvere, a drachma ſemis, ad tres in infuſo datur. Rarioris eſt uſus.

TURIONES SAMBUCI P. I. p. 57. ſq.

EBULI p. 73.

EX ACERRIMIS.

BRYONIA *Offic. Botanicorum*. Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Stickwurtz. *Gallis* Colovréc. *Anglis* Bryonie.

BRYONIA *foliis quinquangulis, ſcabris*, acris, amara, nauſeoſa, ſaporem, & odorem opio analogum habet, ut inſtar opii agere videatur, NICOLAI. Tamen valide corpus mutat, acriter purgat, ut hydropicum etiam emungat, & maniæ oppoſuerit SYDENHAM, epilepſiæ alii. Parca quantitate emmenagogis additum mire eorum actionem iuvare ſolet. Radix pulverata ad ſcrupulum, drachmam ſemis, pro doſi ſumitur: drachmæ unius, duarum pondere, in vino

P 2 pro

pro hauſtu coquitur. Succus raro datur; qui drachmæ unius doſi ſyrupo immiſceri pro hauſtu poſſet. Extracti doſim drachmæ unius facit LINNÆUS. Externe potenter diſcutit cataplasma radicis recentis crudum, ſiccatæ coctum, add to vino etiam ſale ammoniaco, & tum pariter ſtrumis utile. Fœcula inutilis.

COLOCYNTHIS *Offic. Botanicorum* CUCUMIS. Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Coloquinte. *Gallis* Coloquinte. *Anglis* The bitter Gourde.

CUCUMERIS *foliis multifidis, pomis globoſis, glabris*, amariſſima pulpa, maxime draſtica, ut etiam inflammet, exulceret, epilepſiæ oppoſita, LINNÆUS. Interno uſu cautiſſime danda, & monet *Illuſtr.* van SWIETEN parciſſima doſi datam pulpam egregium emmenagogum eſſe; dum V. G. illius pulvis aliis pulveribus ita additur, ut omni trihorio vel quadrihorio grani octava pars aſſumatur, aut etiam alia ratione pilulas ingrediatur.

Externe clysmatibus ad lethargum, apoplexiam ſeroſam, maxime adhibetur hodie, ad drachmam unam. Præparata multis magis uſitata ſunt, ut

TROCHISCI ALHANDAL. Colocynthidis pulpa gummi arabico temperata, ſecurior eſt ſimplici. Doſis a granis duobus ad decem; loco ſtimuli a grano uno, ad tria. *Extractum* habetur: eſt etiam *oleum.*

ELA-

ELATERIUM. vide *Venena.*

ESULA. vide *Venena.*

EUPHORBIUM. vide *Venena.*

GRATIOLA *Off. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Ringentium. *Germ.* Wild-Aurin. *Gallis* Gratiole. *Anglis* Hedge-Hyſſope.

GRATIOLA *floribus pedunculatis, foliis lanceolatis, ſerratis:* amara planta non ſolum alvum, ſed etiam vomitum movet. Hydropicis convenit, & datur pro purgante in pulvere a granis quindecim ad triginta, in infuſo a drachma una, ad duas, ſed validum corpus requirit, CHOMEL. Eſt etiam purgans radix, quam pulveriſatam a ſcrupulo ſemis ad drachmam ſemis MORELLUS exhibet, & idem præſtare in dyſenteria ac ipecacuanham, BOULDUC affirmat, qui etiam inſignem vim anthelminticam in ea lacti infuſa invenit *Acad. des Sciences 1705.* Extractum non proſtat.

GOMMI GOTTÆ *Offic.* CAMBOGIA *Botanicorum.* Claſſis Multi-ſiam. *Gallis* Gommegutte. *Anglis* Gamboge.

CAMBOGIA ſuccum fundit reſinoſo-gummoſum, hydropicis utilem, ſcopo purgandi, a granis duobus ad quatuor, a quatuor ad decem; ſæpe etiam vomitum movet; in hoc medicamento id tenendum, quod licet emeticum, bis tamen lotum purgans placidum fiat, IENSENIUS *Prod. Act. Med. Havnienſium*, & a granis quinque incipiendo, ſenſim aſcenden-

dendo ad grana quindecim, exhibendo alternis diebus, hydropicos curaverit. *Ibidem Obſervat.* V. licet doſi minori etiam ſufficere NICOLAI reliquerit, ſcilicet gr. quatuor cum pulvere radicis ſquillæ & vincetoxici. Sed forma pulveris haud adeo conveniens ALLEYNE, nec ſine lixivioſo ſale vel ſaccharo facilis, IDEM, optima pilularis vel boli. Multum ſalis habet hoc medicamentum, qui diureticus ſit. BOULDUC *Acad. des Sciences.*

HELLEBORUS niger vide *Venena.*

IRIS p. 177.

MERCURIUS præcip. Albus

Flavus

Ruber p. 196. ſq.

ROSÆ PALLIDÆ

SYRUPUS Roſarum ſolutivus.

SPINA CERVINA *Offic. Botanicorum.* RHAMNUS. Claſſis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Creutz - Beer. *Gallis* Neprun. *Anglis* Buck - thorn.

RHAMNUS *ſpinoſus, foliis ovatis, acuminatis, ſerratis*, baccas habet nauſeoſas, amaras, purgantes, in arthritide utiles. Baccæ viginti, triginta numero, ſuccus a drachmis duabus ad unciam ſemis, & ſyrupus unciæ doſi, alvum ſatis movent. Uſitatiſſimus eſt ſyrupus inde confectus, de *ſpina cervina*, vel etiam *domeſticus* dictus, qui & infantibus datur drachmæ unius,

unius, duarum pondere, adultis unciæ unius, duarum mole.

VERATRUM vide *Venena*.

PURGATIONEM INHIBENTIA.

1. Oleoſa.
2. Acida.
3. Adſtringentia. Simarouba.
4. Opiata.
5. Vomitoria.

CLASSIS DUODECIMA

ANODYNA
ET
NARCOTICA.

Quæ dolorem in toto vel parte leniunt, demulcent, mutando, vel tollendo cauſam, ANODYNA, atque hæc quidem varia ex materie peti poſſunt. Quæ vero ſolam animam captivant, & quaſi inebriant, inſenſilem reddunt, NARCOTICA, & maiori gradu STUPEFACIENTIA dicuntur.

Indicantur ad mitigationem ſymptomatum

1. Doloris.
2. Vigiliarum nimiarum a nimio motu ſpirituum.
3. In excretionibus nimiis.
4. In convulſionibus.

LENIORA.

CHAMOMILLA Noſtras

Romana p. 187. ſq.

CHAMOMILLÆ Romanæ flores decocti, decoctum admodum ſalſum efficiunt, adeo quidem, ac ſi

ſi ſal culinare decocto infuſum, SIMON PAULI. Oleum ſtillatitium, ut millefolii, ſaphirinum.

MILLEFOLIUM *Offic. Botanicorum.* ACHILLEA. Claſſis Naturalis Compoſitarum Radiatarum. *Germ.* Tauſend-Blatt. *Gallis* Millefeuille. *Anglis* Yarrow.

ACHILLEÆ *foliis duplicato-pinnatis, glabris, laciniis linearibus, acute laciniatis,* flores deſtillati oleum dant ſaphirini coloris, ſedans, antiſpasmodicum. Infuſum florum in ſpasmis, doloribus poſt partum, cardialgicis, colicis, hæmorrhoidalibus utile FR. HOFFMANN *de Praeſtant. Medic. Domeſtic.* tum, & ſanguinis eiectionibus, hæmorrhagiis maioribus, a ſpaſticis viſcerum contractionibus eximium, IDEM *ibidem*, etiam in anxietate hypochondriaca, STAHL, in nephritide calculoſa, ZIMARA. Succus multum vulnerarius ad uncias tres, quatuor, datur, flores ad manipulum ſemis infunduntur, ad unum herba.

TILIA *Offic. Botanicorum.* Claſſis Naturalis Multi-ſlam. *Germ.* Linde. *Gallis* Tilleul. *Anglis* Linden-Tree.

TILIÆ flores ſuaveolentes, anodyni ſunt; chronicam epilepſiam infuſo florum ſublatam HOFFMANN habet, *de Praeſtant. Remed. Domeſticor.* Cortex itidem medius cum aqua in mucilaginem redactus, ambuſtionibus, podagricis, & arthriticis doloribus,

 præ-

Digitized by Google

præſentiſſime medetur, IDEM. Decocto vinoſo corticis cachecticam in integrum ſanatam vidit SCHRODERUS.

PRÆPARATA.

Aqua ſtillatitia, antiſpasmodica, antiepileptica, pueris datur.

VIOLÆ flores *Off. Botanicorum.* Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Violen. *Gallis* Violette. *Anglis* Violets.

VIOLÆ *acaulis*, *ſtolonibus teretibus*, *reptantibus*, *pedunculis radicatis*, flores, ſuaveolentes, vim anodynam poſſident, ut etiam ad morbos convulſivos ſpecificos habeat BAGLIVIUS; in infuſo theiformi ſumi poſſunt. *Conſerva* itidem drachmæ unius, duarum pondere, *Syrupus* haud limitata doſi. Notari meretur, ſemina vomitum, & diureſin movere, ideo nonnullis ad calculum laudari.

F O R T I A.

PAPAVERIS Capita, DIACODIUM.

Albi ſuccus, vide *antidota.*

Vulnusculi a pungente ape facti dolorem mitigavit, & incommoda prævertit ſucco, DELISTRE *Recueil periodique* Tom. IV.

CYNO-

CYNOGLOSSUM *Offic. Botanicorum.* Claſſis Pauci-ſtam. *Germ.* Hunds-Zung. *Gallis* Langue de chien. *Anglis* Houndstongue.

CYNOGLOSSI *foliis amplexicaulibus, lingulatis, mollibus, hirſutis,* ſuſpectam vim plurimi evulgant, negat FULLERUS, cum adſtrictione anodynam ad hæmorrhagias, & alvi fluxus laudat GEOFFROY. Repetenda experimenta ſunt. Radix ad ſoporem conciliandum inefficax, HAMNERIN *de viribus plantarum indigenarum.* Maſſæ pilularum de cynogloſſo doſis gran. quinque, ad octo, non ratione cynogloſſi, ſed opii ſcrupuloſa.

F O R T I S S I M A.

Tum ex animalium partibus ſedativis, tum ex vegetabilibus petita.

CASTOREUM P. I. p. 194.

MOSCHUS P. I. p. 195.

CROCUS P. I. p. 114.

HYOSCIAMUS vide *Venena.*

OPIUM laud. liquidum.

SOLANA vide *Venena.*

STRAMONEUM vide *Venena.*

TABABUM p. 192.

His

His adnumerari merentur magnæ confectiones opiatæ.

DIASCORDIUM.

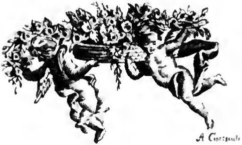
MITHRIDATIUM.

PHILONIUM.

REQUIES NICOLAI.

THERIACA.

FINIS TOMI II.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

00565415

Digitized by Google

Digitized by Google